

1988 — Anul de vîrî al cincinalului!

La chemarea președintelui Nicolae Ceaușescu, țara răspunde prin fapte

Tot astfel cum, după zisa știută din bătrîni, ziua bună se cunoaște de dimineață, anul în care am intrat de curînd își anticipează împlinirile prin rezultatele obținute chiar în prima jumătate a lui ianuarie. Startul a fost, conform informațiilor furnizate de unități productive din toate domeniile, bun. Așa-zisa perioadă de acomodare (care ar prefața, îndeobște, perioadele de muncă intensă) a fost trecută, din pornire, în rîndul scuzelor lipsite de acoperire. Încă din întîia zi a anului au apărut primele vești îmbucurătoare — încadrarea în prevederile planului și chiar depășirea acestor prevederi. Se simte un câștig de experiență și de maturitate în stilul de muncă al multor întreprinderi. S-a înțeles că acumularea de rezanțe, lucrul în asalt, așteptarea (întemeiată mai curînd pe presupuneri decît pe certitudini) ca zilele și lunile următoare să aducă (timpul rezolvă totul!) dorita clarificare a situației, adică înscrierea în grafice, sint modalități răguboase de a privi și acționa într-un domeniu, precum cel economic, în care **proba ritmului** — în condițiile unei creșteri constante a calității producției — este decisivă. Așa cum decisivă, în aceeași ordine de idei, se vedește organizarea științifică a muncii, atenția acordată în permanență modernizării și înnoirii tehnologiilor și, implicit, produselor obținute.

Gîndurile de bine ale patriei, ale întregului popor, se îndreaptă, în acest ianuarie, către realizarea tuturor obiectivelor trasate, pentru anul 1988 și pentru întregul cincinal, de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului. Transpunerea în viață — cu veritabil spirit revoluționar, cu abnegație și responsabilitate — a îndem-

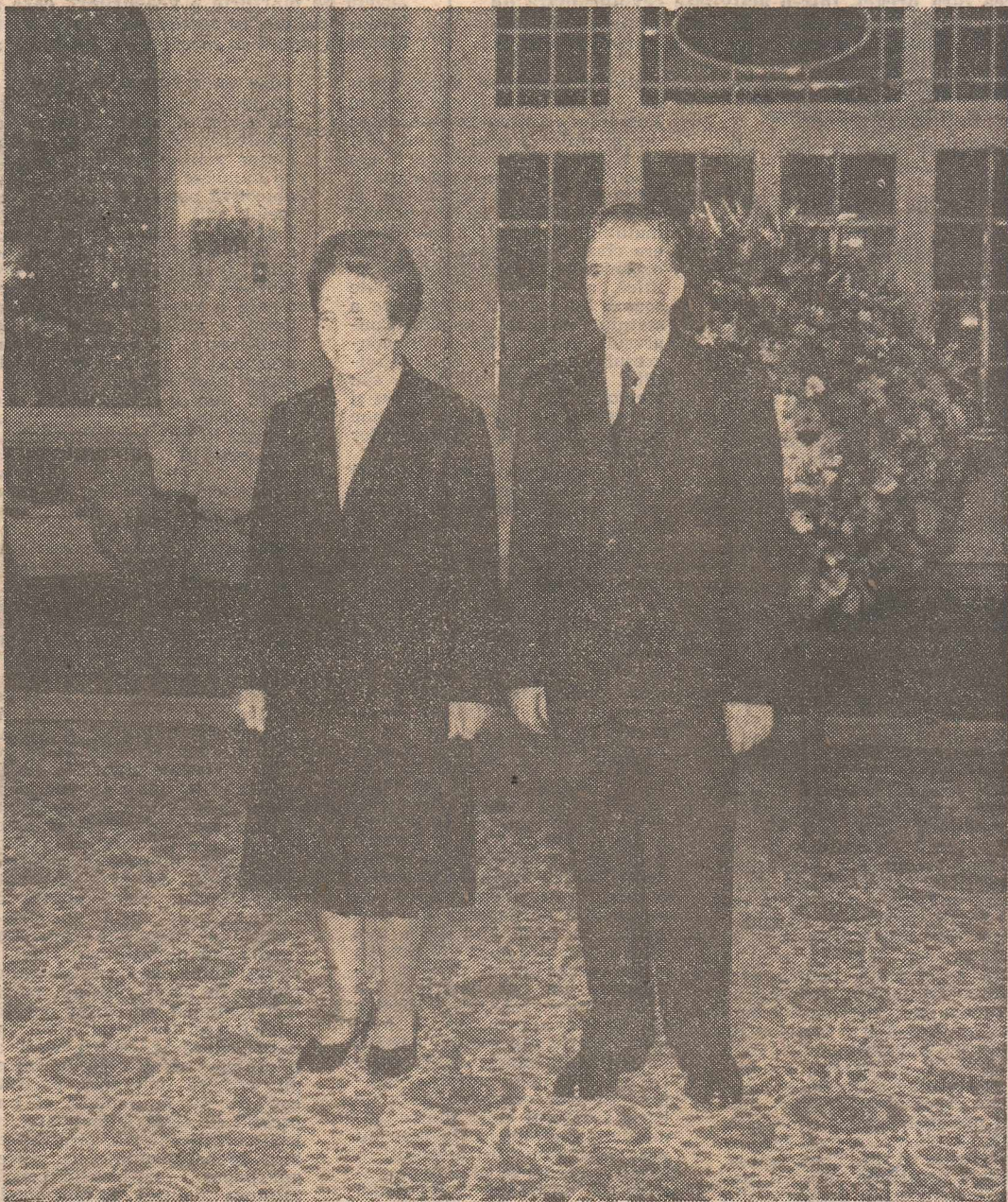
nurilor și orientărilor formulate de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, constituie, o știm cu toții, calea cea mai sigură spre atingerea înalțelor obiective ale dezvoltării economico-sociale a țării, ale creșterii nivelului de trai al națiunii. Munca întregului popor întru propășirea patriei și întru binele fiecăruia dintre noi reprezintă acum, în ianuarie — timpul din an cînd aducem cu toții un fierbinte omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu prilejul aniversării a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate eroică, revoluționară —, cel mai de seamă semn de adîncă prețuire pe care-l putem oferi marelui bărbat politic a cărui viață și ale cărui idealuri s-au identificat pe de-a-ntregul cu viața și idealurile României socialiste.

Ianuarie, luna din care noul an se cuvine a fi privit cu deplin optimism — de la nivelul celor dintîi bilanșuri ale trudei și capacității creatoare ale tuturor laolaltă și ale fiecăruia în parte — dă semn că speranțele pe care le nutrim își au întreaga acoperire în aur uman. Adică în puterea noastră de a făptui bine, frumos și durabil.

Proba ritmului, aplicată la nivelul celei dintîi jumătăți a lui ianuarie, anunță o pasionantă cursă contra-cronometru, în care ne vom întrece cu propriile noastre angajamente și dorinți. O întrecere din care avem a ieși mai plini de încredere în noi, mai prosperi și mai îndrăzneți, căci, așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în Mesajul de Anul Nou, anul 1988 este un an decisiv în înlăptuirea îndrăznețelor obiective ale acestui cincinal.

DAN MUCENIC

Înălțător exemplu de patriotism și angajare revoluționară

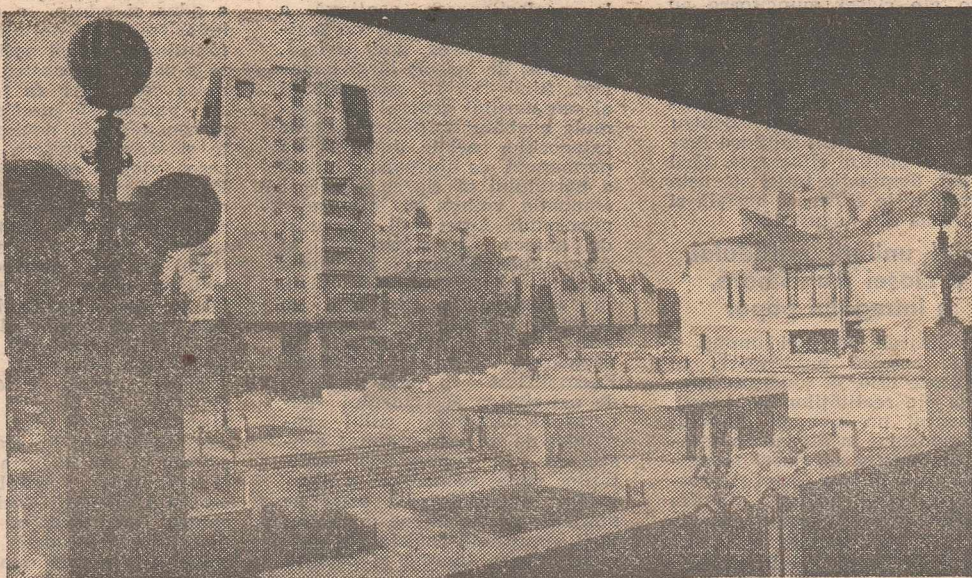

Scrisoarea adresată tovarășei Elena Ceaușescu
de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

in pagina 3

ISTORIA LA TIMPUL PREZENT

Carte de reportaj
despre marile
înlăptuiri ale Epocii
Nicolae Ceaușescu

În acest număr
o filă dedicată
judeului Mureș

Către
o țară
de gînd

pagina 12

8646

OPERA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU, inestimabil tezaur al gândirii și practicii revoluționare

UNITATEA. Înaltă morală a istoriei, principiu de acțiune politică

Strins unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul român a pășit într-un nou an de muncă, de activitate creatoare, dedicată împlinirii hotărârilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului în vederea realizării unei noi calități a muncii și a vieții, a trecerii României spre un stadiu superior de dezvoltare. Într-o deplină unitate, partidul și poporul aduc un călduros omagiu preeminenței personalității a tovarășului Nicolae Ceaușescu, eminent conducător politic, revoluționar clarvăzător, patriot înflăcărat și militant de frunte al mișcării comuniste internaționale, din glas celor mai alese sentimente de stimă și respect, de recunoștință și prețuire pentru inestimabila contribuție la edificarea noii orânduiri, pentru slujirea fără preget, într-o activitate revoluționară de peste 55 de ani, a intereselor și aspirațiilor națiunii noastre, a cauzei nobile a socialismului, a

păcii și colaborării în lume. Unitatea de gândire și acțiune a întregului nostru popor, constituind o trăsătură definitorie a societății românești contemporane, este rezultatul acțiunii și confluentei mai multor factori — de ordin politic, economic, ideologic, social — aflați în descendența directă a teoriei și practicii revoluționare a partidului nostru. Astfel, deosebit de relevant este faptul că însăși problematica unității — ca noțiune a filozofiei istoriei și a teoriei acțiunii sociale — ocupă un loc de seamă în gândirea social-politică și activitatea revoluționară ale secretarului general al partidului. La baza elaborării unei veritabile concepții cu privire la unitate — în multiplele semnificații și forme de manifestare practică ale acestei noțiuni — se află deopotrivă studiul aprofundat al istoriei, această „carte de mărturie a veacurilor” care se regăsește într-o viziune integratoare, profund științifică în întreaga operă a secretarului general al partidului

precum și densitatea unei experiențe de viață revoluționară pilduitoare, o uriașă capacitate de cuprindere și analiză a dinamismului social, de înțelegere a tendințelor și implicare în realitățile complexe ale lumii contemporane.

Izvorită dintr-o asemenea amplă analiză teoretică și o tumultuoasă activitate practică, revoluționară, concepția secretarului general al partidului cu privire la unitate reprezintă cheia de boltă în care se articulează edificiul unei opere științifice novatoare pentru patrimoniul universal al gândirii social-politice. Convins fiind că „nimic nu se poate construi ignorând trecutul”, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cuprins într-o sinteză activă, conectată în permanență la exigențele actualității, toate momentele esențiale ale istoriei țării noastre, desprinzând din acestea înaltă morală pe care o are pentru trecutul, prezentul și viitorul poporului român suprema aspirație a unității.

Mod natural de ființare a noțiunii române

Analizând evenimentele istorice în înălțurile lor cronologice, în determinările lor obiective, în rațiunile lor ultime, opera tovarășului Nicolae Ceaușescu demonstrează cu putere că unitatea a reprezentat dintotdeauna aspirația cea mai de preț a românilor, modul natural de ființare a națiunii române, cauza supremă a întregului nostru popor, aperele date proiectând pe ecranul pilduitor al istoriei lumina contemporaneității: „unirea înfăptuită de Mihai Viteazul”, „s-a înscris pentru totdeauna, cu litere de aur, în hronicul țării, acest act devenind un simbol strălucit, însușitor pentru toate generațiile care au aspirat spre constituirea statului național unic” și, în ciuda adversităților străine ale timpului, „ideea unirii țărilor românești, idealurile formării unui stat puternic pe meleagurile Daciei nu au putut fi ucise niciodată, pentru că ele sînt adînc implantate în însăși singele, în conștiința și spiritul întregului nostru popor”; revoluția de la 1848, care a izbucnit aproape simultan în cele trei țări române, „înscrisind pe steagul ei lozina înălțurii feudalismului, a făuririi unității naționale și a cuceririi independenței... a dezvoltat și mai puternic conștiința de sine a poporului român, hotărîrea locuitorilor țărilor române de a realiza unitatea națională în cadrul frontierelor aceluiași stat”; înfăptuirea unirii Munteniei cu Moldova, în 1859, „a avut o uriașă însemnătate pentru evoluția social-politică a poporului nostru, ea a deschis noi perspective dezvoltării forțelor de producție, angajării României pe drumul civilizației moderne, constituind un moment epocal în procesul plămădirii statului național român”; totodată, acest eveniment „a avut un puternic ecou și în Transilvania, întărind conștiința unității naționale a maselor populare din această provincie, stimulînd lupta lor pentru unire cu țara”.

Pe baza analizei realităților social-istorice, tovarășul Nicolae Ceaușescu face constatarea profund științifică, sintetizatoare că, la începutul secolului al XX-lea, „Unirea într-un singur stat — aspirație seculară a românilor, cauză înălțătoare pentru care au luptat nenumărate generații de înaintași — devenise un obiectiv imediat, o necesitate stringentă impusă de însuși mersul înainte al societății românești”, pentru ca, la 1 Decembrie 1918, „marea adunare de la Alba Iulia, care a proclamat unirea Transilvaniei la patria mamă, uriașele manifestări organizate de masele populare din toate provinciile românești au consfințit voința de unire a întregii noastre națiuni”. Adevărată piatră de hotar în dezvoltarea României moderne, „Unirea Transilvaniei cu țara a deschis calea spre dezvoltarea națiunii, a creat cadrul propice pentru o mai accentuată evoluție a economiei, științei și culturii, pentru intensificarea mișcării revoluționare a clasei noastre muncitoare, a activității tuturor forțelor progresiste ale societății”.

Program unitar de luptă revoluționară

Epoca ce a urmat unirii din 1918 a marcat, în planul mișcării muncitorești, făurirea unității organizatorice, politice și ideo-

logice a partidului clasei muncitoare pe întregul teritoriu al României reîntregite. Este demn de subliniat faptul că în 1921 partidul clasei muncitoare era singurul partid cu organizații în întreaga țară, dovedindu-se, și în acest fel, că forța cea mai înaintată a societății românești era clasa muncitoare, care, prin organizarea și activitatea sa politică, a adus o contribuție de seamă la procesul de făurire a statului național român. Congresul din mai 1921 a fost congresul unui partid unic, tradițiile de unitate, tezaurul său ideologic și tactic punîndu-și amprenta pe întreaga acțiune revoluționară a comunistilor români.

Cu toată scindarea produsă ulterior de împrejurările internaționale, Partidul Comunist Român a reușit să deslușească mijloacele și căile potrivite pentru realizarea unității de acțiune a proletariatului în funcție de sarcinile fiecărei etape istorice. După cum este cunoscut, crearea Comitetului Național Antifascist, în 1933 — din conducerea căruia se detașa în prim plan personalitatea proeminentă a militantului revoluționar, a patriotului înflăcărat Nicolae Ceaușescu, reprezentant strălucit al tineretului revoluționar, democrat —, a constituit un pas deosebit de important pe calea făuririi unității de acțiune a clasei muncitoare, a făuririi frontului comun de luptă în vederea barării ascensiunii fascismului. De asemenea, marea demonstrație antifascistă din Capitală de la 1 Mai 1939, una dintre cele mai mari din Europa acelei perioade, în a cărei organizare un rol hotărîtor l-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a înscris în mod semnificativ sub semnul unității de acțiune a muncitorilor aparținînd diferitelor partide politice. În acea memorabilă zi, pe baza frontului unic dintre comuniști și socialiști, la care au participat muncitori încadrați în bresle, precum și alte forțe potrivnice destrămării României întregite la Alba Iulia, s-a manifestat cu putere un front comun împotriva expansiunii hitleriste, pentru libertăți democratice, pentru apărarea independenței naționale a României, toate acestea constituindu-se într-un moment superior în lupta pentru unitatea clasei muncitoare din România. Tot un astfel de moment l-a reprezentat făurirea, în primăvara anului 1944, a Frontului Unic Muncitoresc, prin care capacitatea de acțiune și forța de organizare ale clasei muncitoare au sporit substanțial, exercitînd o puternică influență și asupra unirii celorlalte forțe patriotice, antihitleriste. Unitatea clasei muncitoare a reprezentat factorul esențial al luptei pentru doborîrea dictaturii militarofasciste și pentru eliberarea țării de sub dominația hitleristă prin revoluția de eliberare socială și națională din august 1944.

Polul unității partidului, a clasei muncitoare, a întregului popor

Realizarea deplinei unități a clasei noastre muncitoare, în februarie 1948, în condițiile specifice ale realităților românești, a marcat un moment deosebit de important în afirmarea rolului conducător al clasei muncitoare, în întărirea forței și prestigiului său politic. „Istoria noastră revoluționară — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — a demonstrat cu puterea fap-

telor că lichidarea sciziunii și realizarea unității politico-organizatorice a clasei muncitoare, crearea unui partid unic — stat-major politic de luptă al celor ce muncesc — este o necesitate obiectivă pentru asigurarea victoriei, atât în revoluția socialistă, cit și în opera de edificare a noii orînduirii”. Unitatea deplină a clasei muncitoare, prin făurirea partidului unic muncitoresc, a asigurat întărirea continuă a alianței cu țărînimea muncitoare, cu intelectualitatea progresistă, precum și mobilizarea maselor largi populare la lupta pentru împlinirea celor mai mărețe sarcini istorice care stăteau în fața poporului român. S-a vădit în mod elocvent — așa cum tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat în repetate rânduri — că una din condițiile succesului în construcția socialismului este crearea unității politice, ideologice și organizatorice a clasei muncitoare, fără realizarea acestui obiectiv fiind imposibile coeziunea celorlalte forțe progresiste ale societății, unitatea de voință și acțiune a poporului.

Congresul al IX-lea a marcat o etapă nouă, net distinctă, în dezvoltarea României socialiste. Asupra dinamismului și mutațiilor revoluționare multiple produse în această perioadă și-au pus puternic amprenta spiritul novator, gândirea cutezătoare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, militantul comunist clarvăzător, cu înalt prestigiu internațional, omul politic ce înfrunghiează prin propria-i gândire și activitate revoluționară polul unității partidului, a clasei muncitoare, a întregului popor. În acest răstimp, partidul comunist al clasei noastre muncitoare s-a transformat într-un adevărat centru vital al intereselor și năzuințelor întregii noastre națiuni; partidul conduce nu în numele, ci împreună cu clasa muncitoare, cu toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, cu întregul popor — și-n asta constă rațiunea politică fundamentală a unității națiunii române. „Îndeplinind rolul de centru vital al întregii națiuni, partidul — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să asigure funcționarea armonioasă a tuturor sectoarelor de activitate. De la partid trebuie să radieze lumina și căldura care să dinamizeze întreaga societate românească”.

Poporul prețuiește în mod deosebit contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu la întărirea rolului conducător al partidului, la perfecționarea continuă a formelor și metodelor de activitate și legarea mai strînsă, organică, de masele largi populare, fiind meritul incontestabil al secretarului general de a stimula neabătut inițiativa tuturor categoriilor sociale, de a veghea permanent ca întreaga politică a partidului să fie cu adevărat emanarea voinței și intereselor poporului. Acest stil comunist de muncă s-a concretizat în frecventele dialoguri de lucru purtate în toate județele țării, în consfătuirile periodice cu oamenii muncii și specialiștii din toate ramurile și sectoarele de activitate. Exemplificat în mod strălucit de activitatea secretarului general al partidului, stilul comunist de muncă, orientat consecvent spre cunoașterea realităților social-economice, a idealurilor și năzuințelor celor ce muncesc de pe întreg cuprinsul țării, reprezintă retorta din care răzbate acea lumină și căldură

prin care se asigură eficiența deciziilor politice, se împlinește rolul conducător al partidului, se făurește unitatea întregii națiuni.

Frontul poporului muncitor unic

Gîndirea și activitatea politică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu pun cu putere în relief faptul că socialismul este chemat să împlătească o democrație profundă, efectivă, a cărei esență constă în existența reală a unor largi libertăți și drepturi pentru toți cetățenii patriei, în asigurarea participării întregului popor la elaborarea și împlinirea politicii interne și externe a țării, la conducerea societății. Din inițiativa și sub îndrumarea directă a secretarului general al partidului a fost creat un sistem organizatoric original, unic în felul său, care asigură participarea activă, nemijlocită a tuturor oamenilor muncii la conducerea societății, exercitarea deplină a prerogativelor poporului de adevărat stăpîn al țării, de făuritor al propriilor destine. Au fost create organe și organisme democratice în toate unitățile economice și sociale de bază și la nivel național, în centrul acestui amplu sistem democratic situîndu-se principiile autoconducerii și autogestiei muncitorești, care dau posibilitate oamenilor muncii — în calitate lor de producători, proprietari și beneficiari — să-și spună cuvîntul și să ia parte nemijlocit la dezbaterile și luarea hotărîrilor, la conducerea democratică a tuturor sectoarelor de activitate. Edificînd unității naționale și al egalității sociale a căpătat, odată cu făurirea acestor instituții democratice, structura de rezistență a unei unități de tip nou a întregului popor. Aprofundarea continuă a caracterului democratic al puterii politice și de stat, manifestarea largă a democrației muncitorești, revoluționare au relevat că noțiunea de dictatură a proletariatului nu mai corespundea stadiului de dezvoltare a societății noastre și, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a impus „renunțarea cu desăvîrșire la teza dictaturii proletariatului ca necorespunzătoare pentru România și să adoptăm teza statului democrației muncitorești, revoluționare, care dă o perspectivă nouă, superioară, dezvoltării societății românești”.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus și aduce o contribuție hotărîtoare la definirea și împlinirea politicii naționale juste a partidului nostru, la asigurarea condițiilor ca toți cetățenii patriei să participe activ și conștient, în deplină egalitate și strînsă unitate, la conducerea vieții economico-sociale. Pe acest plan, realitățile economice ale României socialiste, repartizarea echilibrată a forțelor de producție pe tot teritoriul patriei, noile relații social-economice asigură egalitatea deplină a oamenilor muncii față de mijloacele de producție, participarea lor la conducerea și organizarea societății.

Toate aceste determinații obiective ale unității întregului nostru popor în jurul partidului sînt exprimate în plan organizatoric și politic prin existența și activitatea Frontului Democratice și Unității Socialiste, organism întemeiat pe concepția secretarului general al partidului, și care dă expresie uni-

tății de voință și acțiune a tuturor cetățenilor patriei, reflectă procesul, ce se accentuează continuu, de transformare a societății noastre socialiste într-o societate tot mai unitară, de făurire a poporului muncitor unic al societății comuniste.

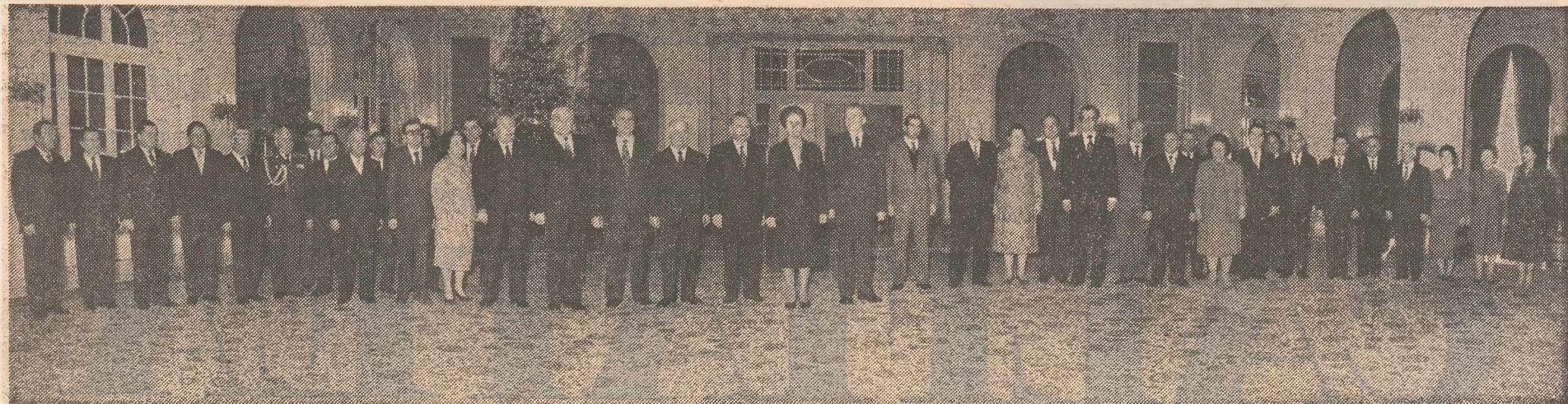
Spre o lume unită

Vasta operă teoretică, tumultoasă activitate practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu — în vedere, de asemenea, o altă conotație a termenului de unitate, și anume aceea dintre procesul de făurire a noii societăți și asigurarea unei păci trainice în lume. Elaborînd proiecte cutezătoare pentru dezvoltarea socialistă multilaterală a patriei, partidul nostru, secretarul său general au făcut și fac în permanență dovada unei înalte răspunderi pentru asigurarea condițiilor necesare de liniște și siguranță, în care poporul nostru să își poată desfășura activitatea de construcție pașnică, în vederea ridicării României pe noi culmi de progres și civilizație. Tovarășul Nicolae Ceaușescu reafirmă mereu cu putere politica partidului și statului nostru de largă deschidere, de amplă colaborare internațională, bazată pe principiile deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forță, respectării dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă și independentă. În acest context, o importanță deosebită acordă tovarășul Nicolae Ceaușescu realizării securității și cooperării în Europa, avînd în vedere că pe continentul nostru s-au acumulat uriașe forțe militare, un puternic arsenal de arme atomice-nucleare și clasice, care reprezintă un pericol uriaș pentru întreaga omenire. „Mai mult ca oricînd este necesar să facem totul pentru o Europă fără rachete cu rază medie de acțiune, fără nici un fel de rachete nucleare sau alte arme atomice, pentru o Europă unită, bazată pe respectul orînduirii sociale în fiecare țară și pe dorința de a conlucra pentru dezvoltarea economico-socială a fiecărei națiuni, pentru soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane, inclusiv a subdezvoltării, în interesul popoarelor, al colaborării internaționale”.

Decurgînd din marile lecții ale istoriei și afirmată plenar în toate componentele praxisului revoluționar al societății noastre contemporane, unitatea de nezdruccinat a întregului popor în jurul partidului, al conducătorului său iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă o garanție de nădejde, izvorul forței creatoare a națiunii noastre, angajate pe calea socialismului și comunismului. Apropiata aniversare a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate eroică și revoluționară a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prilejuiește întregului popor român reafirmarea unității sale prin noi fapte de muncă, prin noi succese și împliniri în acest an de vîrf al cincinalului, omagînd astfel pe cel care a făcut din cauza unității și independenței țării crezul unei vieți trăite la tensiunea ardentă a spiritului revoluționar autentic.

OCTAVIAN ȘTIREANU

SĂRBĂTORIREA TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU

Scrisoarea adresată tovarășei Elena Ceaușescu de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu,

Cu cele mai alese sentimente de stimă, respect și prețuire, dorim, la aniversarea zilei dumneavoastră de naștere, să vă adresăm, din adîncul inimilor noastre, calde felicitări și urări de sănătate și fericire, de ani mulți și luminoși, plini de satisfacții și împliniri, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu – strălucit conducător al partidului și statului nostru, genial cîntor și strateg al înaintării României moderne pe drumul victorios al socialismului și comunismului, proeminentă personalitate a lumii contemporane.

Ne este tuturor deosebit de plăcut ca, în această zi aniversară, să vă aducem un fierbinte omagiu și să vă exprimăm, împreună cu toți comuniștii, cu întreaga noastră națiune, înalta cinstire ce o dăm rodniciei și îndelungatei dumneavoastră activități în mișcarea comunistă și muncitorească, dăruirii patriotice exemplare pe care ați manifestat-o și o manifestați în lupta pentru eliberarea socială și națională a patriei, pentru transformarea revoluționară a societății și făurirea noului destin al României socialiste, pentru întărirea independenței și suveranității sale, ridicarea patriei pe culmi superioare de civilizație, progres și bunăstare.

Întregul nostru partid și popor dau o deosebită și unanimă apreciere activității dumneavoastră de militant de frunte al partidului și statului și eminent om de știință, contribuției determinante ce o aduceți – ca membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului și președinte al Consiliului Național al Științei și Învățămîntului – la fundamentarea și punerea în aplicare a mărețelor planuri de dezvoltare economico-socială a țării, a importanțelor programe de organizare și modernizare a producției, de creștere a productivității muncii și a eficienței economice, la realizarea obiectivelor noii revoluții tehnico-științifice și noii revoluții agrare, la înfăptuirea neabătută a Programului de edificare a societății socialiste.

liste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Îmbinînd armonios vocația muncii de creație științifică cu patosul activității revoluționare, dumneavoastră oferiți membrilor partidului, întregului popor un luminos și înalt exemplu de savant-cetățean și om politic multilateral, de fermitate și principialitate comunistă, de o mare și profundă omenie. Prin întreaga viață și activitate consacrată înfăptuirii nobililor teluri ale socialismului și comunismului, slujirii neabătute, cu devotament nemărginit și abnegație, a partidului comunist și patriei socialiste, prin spiritul creator și militant, prin sentimentul răspunderii angajate în elaborarea și înfăptuirea grandioaselor programe de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate, dumneavoastră, mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu, ilustrați în mod fericit cele mai nobile calități și virtuți ale poporului român.

Constituie pentru noi o deosebită plăcere – și ne facem, totodată, o datorie de inimă și conștiință – din a releva, și cu acest prilej, strălucita activitate pe care o desfășurați în domeniul cercetării științifice și tehnologice, rolul hotărîtor pe care îl aveți – ca eminent om de știință – de largă recunoaștere mondială – în dezvoltarea și înflorirea științei, învățămîntului și culturii românești, în unirea și organizarea forțelor din acest important sector de activitate pentru asigurarea progresului multilateral al țării și desfășurarea cu succes a revoluției tehnico-științifice în patria noastră, pentru îmbogățirea vieții spirituale și largirea orizontului de cunoaștere și cultură al întregului popor.

Ca președinte al Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, ați contribuit în mod hotărîtor la organizarea și dezvoltarea pe baze noi a cercetării științifice și tehnologice, angajînd-o și implicînd-o tot mai activ în întreaga operă de creștere intensivă a economiei naționale și modernizare a forțelor de producție, de valorificare superioară a întregului potențial material și uman al țării, de sporire a calității și eficienței în toate

domeniile de activitate. De asemenea, învățămîntul românesc, așezat de dumneavoastră pe baze moderne, științifice, asigură absolvenților o temeinică pregătire profesională și tehnică – corespunzătoare cerințelor și exigențelor tot mai mari pe care le ridică nivelul tehnic înalt al industriei noastre, noua revoluție tehnico-științifică și noua revoluție agrară. Școala românească asigură milioane de tineri ai țării un larg orizont de cultură, îi formează, în spiritul unei atitudini înaintate față de muncă și viață, față de îndatoririle sociale, ca adevărați constructori conștienți ai societății noi, socialiste, în patria noastră.

Înălțător exemplu de patriotism și angajare revoluționară, de neobosită activitate pentru înfăptuirea celor mai cuceritoare năzuințe ale poporului nostru, ale tuturor popoarelor, viața și activitatea dumneavoastră, mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu, se bucură de o înaltă apreciere pe plan internațional datorită contribuției originale, prețioase pe care o aveți la afirmarea științei românești, la dezvoltarea cunoașterii universale, la deplina valorificare a virtuților științei și culturii în promovarea nobililor idealuri ale păcii și înțelegerii între popoare. Sint bine cunoscute și apreciate în țară și peste hotare lucrările dumneavoastră științifice, de remarcabilă valoare, în domeniul chimiei și tehnologiei polimerilor – rod al unei laborioase activități de cercetare, al unei înalte capacități personale de investigare și sinteză – care înlesnesc lumii întregi cunoașterea unor realizări originale, cu caracter prioritar și fac să sporească prestigiul științei românești pe toate meridianele globului.

De o largă prețuire se bucură în rândurile comuniștilor, ale întregului popor prestigioasa activitate – ce o desfășurați – în calitate de președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință

și pacea” – pentru întărirea colaborării și conlucrării cu alte organizații ale oamenilor de știință din întreaga lume, în lupta pentru apărarea păcii, pentru dezarmare și înlăturarea primejdiei unei catastrofe nucleare, pentru ca știința, învățămîntul și cultura să fie puse exclusiv în slujba progresului și civilizației umane, a colaborării și înțelegerii între națiuni, a dezvoltării lor libere și demne.

Vă asigurăm, mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu, că neobosită dumneavoastră activitate consacrată propășirii României și înfloririi națiunii noastre socialiste, constituie pentru noi, pentru toți comuniștii și cetățenii patriei, un strălucitor și minunat exemplu, un mobilizator indemn de a acționa cu toată fermitatea și puterea noastră de muncă pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului în toate sectoarele de activitate, a sarcinilor actuale etape de dezvoltare a țării, pentru îndeplinirea cu succes a istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului.

În aceste momente de aleasă sărbătoare, exprimînd cele mai înălțătoare și nobile gânduri ale comuniștilor, ale întregului popor, vă aducem, mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu, prinosul nostru de profundă admirație și considerație, de fierbinte recunoștință și înaltă prețuire și vă dorim, din adîncul inimilor noastre, viață îndelungată și fericită, mari și strălucite realizări în întreaga activitate, multă sănătate și putere de muncă pentru a contribui și pe mai departe – împreună cu cel mai iubit fiu al națiunii noastre, mult stimatul și iubitul nostru secretar general, tovarășul Nicolae Ceaușescu – la înaintarea patriei române, libere și demne, pe calea luminoasă a civilizației și progresului socialist, a bunăstării și fericirii.

Cu cele mai alese sentimente de respect și afecțiune tovarășească vă adresăm, cu toată căldura inimilor noastre, tradiționala urare „La Mulți Ani!”

COMITETUL POLITIC EXECUTIV AL COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

La 7 ianuarie, în stațiunea Sinaia, a avut loc sărbătorirea tovarășei Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-viceprim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, cu prilejul aniversării zilei de naștere și a îndelungatei sale activități în mișcarea comunistă și muncitorească. La festivitate, împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, au participat membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretari ai Comitetului Central al partidului, membri ai Consiliului de Stat și ai guvernului.

În acest cadru sărbătoresc, tovarășei Elena Ceaușescu i-a fost înmînată Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în care își gă-

sește expresie aprecierea deosebită pe care partidul și poporul, toți fil țării o dau prodigioasei activități desfășurate de tovarășă Elena Ceaușescu, contribuției aduse, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la înflorirea neconținută a României socialiste.

produselor, de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a celor ce muncesc. Totodată, au fost reliefate remarcabila activitate pe care tovarășă Elena Ceaușescu o desfășoară în domeniul cercetării științifice și tehnologice, contribuția de o excepțională însem-

Ceaușescu pentru ca pretutindeni în lume știința să-și afirme plenar vocația de pace și progres, să servească bunăstării și fericirii oamenilor, susținută sa activitate pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor de știință din întreaga lume, a forțelor progresiste, în vederea opririi cursul

emoționant moment aniversar, au felicitat-o cu căldură pe tovarășă Elena Ceaușescu, dorindu-i ani mulți de viață, fericire, sănătate și putere de muncă, noi succese în activitatea sa dedicată înfăptuirii istoricelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea și de Conferința Națională ale partidului, transunerii neabătute în viață a întregii opere de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Aceleași gânduri și sentimente au fost exprimate în vibrante scrisori și telegramele expediate din întreaga țară. Printr-o scrisoare, tovarășă Elena Ceaușescu a adresat tuturor celor care i-au trimis mesaje de felicitare, calde mulțumiri apreciînd toate aceste manifestări ca o expresie a atașamentului și încrederii întregii națiuni în partidul nostru comunist.

ION DUMBRĂVA

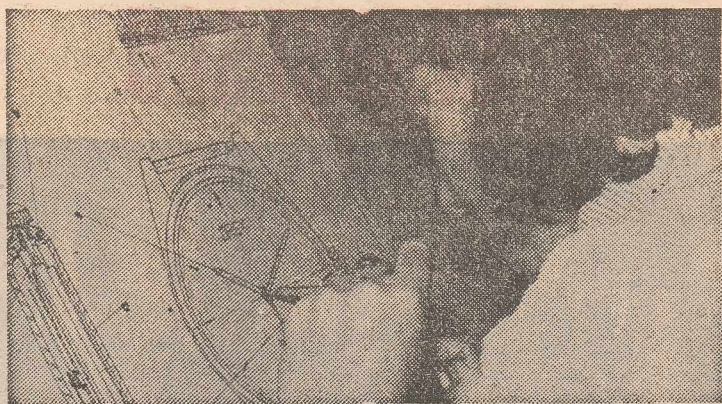
Expresia celor mai alese sentimente

Cu prilejul solemnității s-a adus un cald omagiu activității pline de patos revoluționar pe care tovarășă Elena Ceaușescu o desfășoară pentru înfăptuirea planurilor de dezvoltare economico-socială a patriei, a programelor de creștere intensivă, de organizare și modernizare a producției, de îmbunătățire a calității și a nivelului tehnic al

nătate pe care o aduce la progresul științei românești, la orientarea ei în direcțiile hotărîtoare pentru înfăptuirea cu succes a întregii opere de construcție socialistă în România, rolul determinant pe care îl are în dezvoltarea și înflorirea continuă a științei, învățămîntului și culturii românești. Au fost subliniate preocuparea tovarășei Elena

înarmării și trecerii la dezarmare, în primul rînd la dezarmare nucleară, înlăturării primejdiei de război și asigurării dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor la existență, la libertate și independență, la viață, la pace.

Participanții la festivitate, exprimînd gândurile și sentimentele împărtășite de întregul popor cu prilejul acestui

Da, există un cuvînt în care se cuprind și se completează firesc știința și iscusința, dreptul și datoria, gîndul de bine și de frumos și puterea de a le dobîndi pentru tine și pentru toți. Acest cuvînt la care ne raportăm zilnic faptele ca la o instanță a conștiinței este

CALITATEA

Unul dintre îndemnu-rile constante ale secre-tarului general al parti-dului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în-demn cuprins și în Me-sajul rostit cu prilejul Anului Nou, se referă la un fapt care consti-tuie, fără îndoială, pia-tra de temelie a întregii activități în economie — **calitatea**. Planurile și programele pe acest an, elaborate sub directa și atenta îndrumare a secretarului general al partidului, sînt limpezi și ele au în vedere, în pri-mul rînd, realizarea unor produse competi-tive în condițiile unei eficiențe maxime. Să fabrici un produs cu înalte calități, modern, fiabil și acest lucru să te coste cît mai puțin, iată dezideratul fiecă-rei industrii moderne, iată și dezideratul in-dustriei românești. Fap-tul presupune, așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, aplicarea în producție a noilor rez-ultate și cuceriri ale științei și tehnicii mo-derne.

Așadar, anul acesta, an hotărîtor al cincina-lui opt — cincinal al calității și eficienței — preocupările muncitori-lor, maiștrilor, ingineri-lor, ale tuturor specialiș-tilor se îndreaptă spre modernizarea tehnolo-giilor, spre o mai bună și mai riguroasă orga-nizare a producției, spre reducerea consumurilor de materie primă și ma-teriale, spre creșterea puternică a productivi-tății muncii.

Reportajele grupajului de față aduc în prim plan eforturile și stră-daniile acestor colec-tive, de a realiza pro-duse de un înalt nivel tehnic, competitive, efor-turi ce se constituie, în aceste zile de început de an, într-un omagiu fierbinte adus conducă-torului iubit, tovarășului Nicolae Ceaușescu, stră-danii ce garantează rodnicia anului 1988, decisiv pentru împlinirea obiectivelor generoase ale acestui cincinal.

Precizia la dimensiunile tehnicii de vîrf

Fotografii de PAUL AGARICI

Izbînda începe de la oameni

— „Tovarășă directoare Ro-dica Pușcasu, ce înseamnă cali-tatea la întreprinderea Mondiala Satu Mare?” — „În primul rînd, calitatea oamenilor. Faptul că ei au înțeles că numai cu confecții de nota zece se pot trece exa-menele pretențioase ale pieței internaționale. Li se pare acum normal să lucreze la cota ma-ximă de exigență, să fie primii judecători ai muncii lor. Sîntem deja o firmă, peste 90% din producție este pentru export și trebuie să fim mereu în formă. Depunem toate eforturile să îndeplinim în condiții exem-plare sarcinile de plan încă din prima zi a anului, așa cum ne-a mobilizat vibrantul îndemn al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului. Dorim ca prin faptele noastre de muncă, printr-o activitate in-scrisă în înalți parametri de ca-litate și eficiență, să aducem prinosul de recunoștință, caldul omagiu pornit din inimă, cu pri-lejul aniversării a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate eroică revoluționară, tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel care aflat la cîrma destina-lui poporului conduce România pe drumul luminos al dezvoltării, progresului și bunăstării”.

Directoarea comercială Aure-lia Sălăjan tocmai terminase predarea unor loturi de îmbră-căminte de primăvară și vară reprezentantului firmei Steil-mann. Fulgarinele, jachetele, blezerele, rochiile, după linia ultimului jurnal, în culori vii, ușoare, pentru vremea cînd ter-mometrul a uitat de zero grade, stăteau cuminți în pîntecele cel-or două camioane superlungi. Haine românești pentru primele raze de soare porneau pe dru-murile planetei. De altfel, 3—4 TIR-uri tatuate cu numele Macintosh — Olanda, From — Belgia, Elco — S.U.A., Incom — Italia se înghesuie zilnic în parcare fabricii sătmărene. „Confecții este O.K.” — spune vesel vest-germanul. De cînd tot face naveta în România asortează, e drept cam chinuit, și cuvinte românești la germana

lui. „Ne-am străduit mult pînă să auzim mereu aceste O.K.-uri, ne spune Aurelia Sălăjan, ai cărei ochi sînt ultimul „micro-scop” sub care se analizează fiecare lot de produse. De 18 ani firma Steilmann este clienta noastră. La început îi trimiteam cîteva zeci de mii de bucăți, iar acum anual aproape două milioane de confecții cu eticheta „Mondiala” umplu ma-gazinele Neckerman și Quelle. De curînd, firma ne-a coman-dat piese vestimentare din co-lecția de ultimă oră a faimo-sului creator De Luca, care presupun o calitate deosebită, sînt de serie mică și se vor vinde numai în magazinele de lux cu tarifele cele mai scumpe. Sîntem partenerii preferați ai marilor firme și, datorită calității ireproșabile, sîntem plătiți cu prețuri bune”.

În încăperile fabricii, ordine, curățenie, lumină veselă, fetele sînt cochete în halatele colorate, și cu gust croite. „Ca să scoa-tem din mîini frumos, tot ce ne înconjoară trebuie să fie este-tic”, zice directoarea comercială primită cu simpatie de munci-toarele pe care le-a învățat că e necesar să fie un pic și artiste în această meserie.

Șefa de atelier Cornelia Che-cicheș are de lucru cu fetele la niște compleuri. Materialul mă-tăsos se întinde și se încrețește la cusut. Pentru a se respecta întocmai dimensiunile modelu-lui se face croitorie ca de comandă. Elisabeta Pop și cele-lalte măsoară tot timpul cu centimetrul și uniformizează lungimea fustei din tiv. E mul-tă bătaie de cap, dar tinerele au mină și răbdare, așa că to-tul iese pînă la urmă ca în de-sen. „Odată, într-un decembrie, nu sosiseră nasturii pentru zece mii de bluze pentru Canada, își amintește Cornelia Checicheș. Aveam justificare să punem alți nasturi care erau asemănători, dar ceva mai mari. Bluzele n-ar mai fi semănat însă cu celelalte două sute de mii de exemplare surori. Transportul a venit în ultima clipă și am cusut de

mină pînă la ora 23 pe 31 de-cembrie. Bărbații noștri ne aș-teptau la poartă cu rochiile de revelion. Am terminat la timp, nu i-am supărat nici pe ei și comanda s-a expediat fără nici un cusur”.

Confectionera Maria Bontea croiește în așa fel încît dacă țesătura prezintă defecte, și din păcate se mai întîmplă, ele să fie mascate într-un guler sau buzunar. În final, fizionomia confecției apare fără nici un rid. Maistra Agneta Pop veri-fică fiecare tighel, fiecare cusă-tură, căci toți s-au obișnuit să trateze orice accesoriu cu im-portanță subansamblelor prin-cipale. Nimeni nu spune: „Las’ că merge și așa”, ci execută totul conștiincios și cu migală. Cînd privești mîinile Mariei Nergheș cu ce viteză și precizie taie materialul te întrebă dacă nu te afli la un spectacol de prestidigitatie. Trei ani a su-it pe prima treaptă a podiumului concursului „mîini măiestre”, dar acum a lăsat locul lui Ioan Pinte să înceapă seria premiilor. Prin cursurile de perfecționare și reciclare, majoritatea fetelor au atins arta unor profesioni-ste desăvîrșite. Avînd productivi-tate, li s-au acordat 20 de se-cunde pentru autocontrolul cali-tativ din norma de 2 minute a unei confecții. Astfel că prima C.T.C.-istă este chiar muncitoa-re însăși. Verifică apoi succes-iv, bucată cu bucată, în cele mai mici detalii, maistrul, con-trolorul, șefii de atelier și de secție. Și asta nu în faza finală, ci în flux, pe bandă, pentru ca defectul să se remedieze pe loc.

„S-a ajuns să nu fie mai mult de 2—3 rețușuri la cele 300 de confecții zilnice ale unui ate-lier”, adaugă ingineră Dana Rusu. Sub atilea perechi de ochi intransigenți nici un rebut nu poate păta obrazul întreprinde-rii. Un întreg mecanism bine conceput ce lucrează fără gri pentru calitate.

Pentru a sui încă o treaptă calitativă, nu a fost suficientă modernizarea concepțiilor și pregătirii oamenilor, ci s-au realizat și modernizări ale teh-nologiilor. Prin depozit hainele nu se mai cară cu cărucioarele, ci sînt transportate pe umerase, pe linii aeriene, cu macaze, ase-menea unor tramvaie. Nici una nu se mai mototolește, ci arată proaspete, ca din cutie. Inge-nerul șef Alexandru Turbula a modificat masa mașinilor de cusut, iar electricianul Paul Por-tor a construit prin autodotare o mașină care ambalează în fo-lij confecțiile, pentru a le feri de murdărie. Nu întîmplător, aici, calitatea rimează cu nouta-tea. La întreprinderea din Satu-Mare creatorii au „brevetat” anul trecut 800 de modele noi. Angela Niri are desenul în singe, este un perpetuum mobile de fantezie, iar oamenii zice că, atunci cînd vorbește mai pier-de cite o idee, dar cînd desenează, nu-i scapă nici o linie.

Oameni harnici, la care lu-mi pentru calitate a devenit o stare de spirit, un reflex condiționat, susțin cu fapte firma numită pe drept „Mondiala”.

FLORIN CONDURĂȚEANU

O balanță chiar cinstită

La întreprinderea „Balanța” din Sibiu se fac, bineînțeles, cîntare. Tot felul de cîntare. De la cele farmaceutice pînă la cele cu care se măsoară re-colta de cereale a țării. De la cele care înregistrează cantita-tea de cărbune plecată din ca-riere, pe benzi transportoare, spre termocentrale, pînă la a-celea care în magazinele ali-mentare trebuie minuite nu numai repede dar și corect. O-prind discuția asupra acestora din urmă, aflăm că întreprin-

derea a produs, la un moment dat, cîntare comerciale care afișau prețurile. Ne-am grăbit să întrebăm: cînd le-a produs? De vreo 15 ani, ni s-a răspuns.

Să mai stăruim asupra im-portanței acestui fapt? Oricine își poate da seama că imagi-neea vinzătorului care, de o parte a cîntarului, zice răspi-cat un preț, ca și imaginea cumpărătorului care, de partea cealaltă, își ține în stare de a-larmă toate cunoștințele de a-ritmetică, ar fi început să apar-

țină unei vârste mai vechi a comerțului iar cei doi oameni n-ar mai fi avut nici un motiv să intre într-un fel de luptă mută. Ca să nu mai punem la socoteală că lupta aceasta se transformă uneori, din motive fie reale, fie închipuite, într-o neașteptată sursă de poluare sonoră.

Era un pas spre o calitate nouă, superioară, a produselor întreprinderii. Și spre deosebire de atâtea alte inițiative din universul industriei, care în cele din urmă contribuie, toate, la progresul general, aceasta ar fi avut o consecință cit se poate de directă asupra ceea ce numim „calitatea vieții”. Ea ar fi dat comerțului o accentuată notă de modernitate. Și modernitate înseamnă, în acest caz, nu doar raporturi eliberate de orice subiectivism cu cetățeanul care intră pe ușa magazinului, ci și — după cum vom vedea — creșterea eficienței economice a activității comerciale.

Inginerul Emil Homner, șeful atelierului de proiectare constructivă AMC-2, a venit să lucreze la Sibiu, după absolvirea facultății, în 1973. Își amintește: — Tocmai atunci se făcuse prototipul. Iar după câteva luni a început pregătirea de fabricație a „balanțelor optice cu afișarea preturilor”. La vremea aceea era încă o noutate, așa ceva se făcea, de vreo cîțiva ani, de către firme renumite pe plan mondial în producerea aparatelor de cîntărit, cum sînt Berkel sau Bizerba.

— Începuse, așadar, pregătirea de fabricație. Cît s-a fabricat?

— După prototip a urmat lotul zero, de 10 bucăți, și apoi am primit o comandă, tot de 10 bucăți. Cam asta a fost tot. Vreo 10 cîntare au ajuns la Rimnicu Vilcea, vreo cîteva sînt la Mediaș iar alte cîteva au rămas la Sibiu. Unul l-am văzut și eu la magazinul universal „Dumbrava”. Nu funcționează. Ori e defect, ori motivul pentru care nu-l folosește o fi altul, nu știu. În orice caz, cînd la cîntarele cumpărate de ei au apărut, odată cu trecerea vremii, niște defecțiuni, cel din Rimnicu Vilcea le-au adus aici, la întreprindere, pentru a fi reparate. Chiar în urmă cu cîteva săptămîni le-am reparat cîteva, cu toate că ele, se înțelege, au ieșit de mult din termenul de garanție. Am făcut-o pentru că oamenii vor să le folosească, altfel de ce ar mai umbla să le repare?

— Totuși, de ce cîntare de acest fel n-au ajuns în cît mai multe magazine?

— Cum v-am spus, n-au fost cereri. Însă trebuie să subliniem un lucru: chiar dacă am fi înregistrat un număr mare de cereri, volumul producției rămînea limitat de faptul că în

fabricația cîntarelor de acest tip utilizăm o așa-numită microscară care era de import. Microscara este subsansbiul sau elementul care indică masa cîntărită. Și fără să intrăm în amănunte tehnice, se poate spune că în legătură cu ceea ce se cheamă „pasul prețului” s-au purtat discuții îndelungi și cu oameni din comerț și cu firma care producea microscarile, pe scurt o mulțime de oameni s-au deranjat pentru asta. Rezultatele, cum se vede, n-au fost la înălțimea efortului dar asta nu mai are nici o însemnătate astăzi, pentru că de microscări oricum nu mai este nevoie, ele fiind depășite. În lume au cam dispărut balanțele de felul acelor de care începuserăm să facem și noi în urmă cu 15 ani.

— Ce se poartă în lume, acum?

— Balanțele electronice. Noi chiar acum facem lotul zero — prototipul s-a și făcut — pentru balanțe de 5 și 10 kilograme. Acestea au un dispozitiv electronic care afișează masa, greutatea care se găsește pe taler. Pentru ca ele să îndeplinească și cealaltă funcție, de afișare a prețului, n-ar mai fi de făcut decît un pas. Pentru asta trebuie un minicalculator cu tastatură, ceea ce e un lucru ușor de făcut, pentru că electroniștii noștri au realizat calculatoare care execută un număr mare de operații iar balanța noastră nu trebuie să facă decît o simplă înmulțire.

— Prin urmare, ca să zicem așa, reîntrăm în cursă?

— Da. Sigur că o problemă care se pune este și aceea a prețului, dar este știut că un număr mai mare de cereri ar face ca prețul fiecărui produs să fie mai mic.

— Important este însă ca unii dintre concetățenii noștri să analizeze cu mai multă chibzuință ideea, străveche și absolut întemeiată, în parte, că tot ceea ce e mai simplu este mai sigur.

— Ideea asta e foarte bună, cîteodată, dar altele nu e. Balanțele cu afișare electronică și a masei și a prețului ar asigura, în magazine, o vînzare rapidă, corectă, civilizată, dar utilitatea lor poate fi înțeleasă și altfel. Să luăm cazul unui mare magazin care dispune de un calculator. La calculatorul respectiv se pot conecta balanțele despre care vorbim, ca și casele de marcat, și în felul acesta ar exista oricînd posibilitatea unui inventar instantaneu, care s-ar putea face nu numai pe ansamblu, pe totalul vînzărilor, ci și pe un anume produs. Iar asta înseamnă un mod cit se poate de direct de sondaj, de evaluare a cererii.

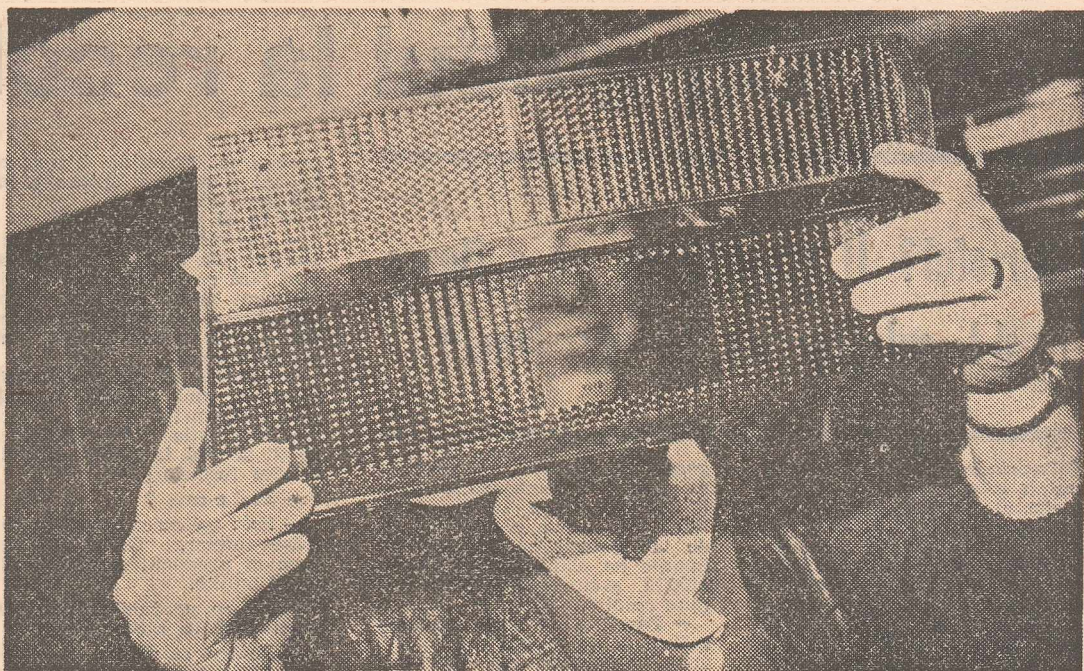
D. CONSTANTINESCU

Comoditatea în gîndire

Într-o zi cînd directorul comercial al întreprinderii „Căprioara” din Sebeș se afla într-un magazin din Iași a fost șocat de o geantă. Arăta atît de necăjită, de neîngrijit lucrată că i s-a făcut rușine. Lîngă ea, altele. Purtau marca fabricii, „Capris”, și sentimentul de jenă era chiar mai mare decît prețul. În primul moment, am vrut să le cumpăr, să nu le mai vadă nimeni și să vedem cine le-a executat și a făcut controlul de calitate”, spunea economistul Petru Cuteanu. Abia după ce a solicitat una din genți a descoperit că ea nu a fost produsă de „Căprioara” Sebeș, ci de o firmă mai puțin cunoscută între producătorii de marochinărie: Comixmo. Într-o adresă trimisă redacției, directorul întreprinderii, inginerul Alexandru Varganici ne comunică faptul că sacoșa cu „modelul 0040-68 la prețul de 351 lei, purtînd marca întreprinderii noastre „Capris” sînt confecționate dintr-un alt material, respectiv articolul pvc 537 și sînt produse de Cooperativa Mestesugarul Buftea. Menționăm că desi au fost confecționate din alt material, pe eticheta interioară era trecut modelul nostru 0040 cu terminația 68 care este de la articolul Voina. Avînd în vedere că pentru modelul nostru 040-68 am obținut temei legal de preț prin ordinul M.C.I. nr. 12175/1985, considerăm că în mod abuziv Cooperativa mai sus amintită a uzat de el. Mai mult decît atît, pe articolul confec-

ționat de amintita cooperativă, au aplicat și însemnele mărcii întreprinderii noastre care este înregistrată la Geneva și la OSIM, încălcînd astfel și dispozițiile HCM 2508/31 decembrie 1969, articolul 1, litera g”.

Căprioara, cea mai cunoscută producătoare de marochinărie din țară, o întreprindere veche de peste o sută de ani, cu un renume care a depășit de decenii granițele României se vede concurată neloial chiar cu propriile produse de o cooperativă aflată în plin proces de căutare a modalităților de pătrundere pe piață. Am văzut și noi sacoșele cu însemnele „Capris” produse la Buftea. Sînt confecționate dintr-un material rigid (pvc) și mai scump, cu multe cusături neglijente, cîntușite cu un fel de mușama și dotate cu fermoare de duzină. Sigla „Capris”, e imorimată neglijent și nu rămîne multă vreme pe țesătură pentru că se sterge. Inginerul Varganici și colectivul de la Sebeș nu sînt iritați de ideea de concurență, ci de deserviciile pe care noile produse le pot face prestigiului unei firme de acum cunoscută în toate părțile. Miine poi-mine vor ajunge să primească reclamații pentru lucrurile făcute la Buftea. „Dacă le-ar fi făcut mai bine decît noi, mai trecă meargă că ne folosec modelele. Dar să le facă mai rău și să pună numele nostru e un deserviciu, un blam la adresa muncii noastre. Noi, la creație concepem miile de modele într-un an, 900 le și reproducem

Controlul - o etapă în afirmarea calității

spre a oferi comerțului și în fiecare an 500 sint omologate și preluate de rețeaua comercială. Deci și creația e tot muncă noastră”. (Alexandru Varganici).

Am făcut o vizită la Cooperativa Mestesugarul din Buftea, o instituție complexă, cu multe lucruri interesante, acoperind o arie largă de preocupări. Ni s-a spus că „Mestesugarul” n-a produs niciodată genți cu marca „Capris”. După discuții îndelungi, pînă la urmă, președintele cooperativei Vasile Faur și Camelia Moraru, adjuncta șefului de secție de la marochinărie, au acceptat că, totuși au produs ceva, dar asta pe la început, cînd au făcut rost de o sită de sigla Capris. „Nu e gaură în cer pentru asta, din moment ce ei nu pot să asigure necesarul, a spus președintele cooperativei. Și apoi, de ce n-ar fi voie să reproducem modelele? Cine le face mai bine, ale ăluia se vînd. Cine spune că modelul e al lor? Poate că am gîndit în același timp”. Pînă la urmă am înțeles că în opinia președintelui un model e un public, indiferent a cui muncă o înglobează. Totul e să nu-l aduci modificări, în timp ce adjuncta șefului de secție susținea contrariul, adică modelul creat de cineva poate fi modificat. Totul e să-l modifice!

CORNEL NISTORESCU

Exigenți la controlul materiei prime

Cînd am intrat pe poarta întreprinderii de tricotaie din Cîmpeni, jud. Alba, de la magazia de produse finite se înca- găz în containere și apoi în uriașe „Intertrans”-uri un mare lot de marfă cu destinația S.U.A. și U.R.S.S. În alt sector se descărca materie primă. Baloturi cu fire provenite de la cîteva filaturi din țară. De la Buzău, de la Miercurea Ciuc, de la Bistrița. În altul, o echipă de muncitori și tehnicieni prelua, cu o extremă atenție, minuindu-le ca pe delicatese și perisabile opere de artă, dispozitive jacquard fabricate — aflu — la „Ace” București pentru mașinile de tricatat tip Protty (fabricate tot în țară, la „Metalotehnică” Tg. Mureș), cu care este dotată tinăra fabrică din Țara Motilor. Știu, se poartă astăzi tricaturile cu modele „jacquard”, știu și timpul lor, lumea de pretutindeni le vrea. „Așa vor și clienții noștri”, îmi oferă detalii, cu cataloagele de modele pe masă, concepute chiar în atelierul de creație al fabricii, economistul Traian Lazea, directorul comercial al întreprinderii. Dispozitivele respective sînt chiar foarte delicatese, bijuterii tehnice de parametrie cărora depind calitatea tricotajelor, depinde acel „zero defecte” spre care aspiră azi orice industrie și cu atît mai mult cea de modă. Dar, pînă vor fi montate și se vor face probele tehnologice, mai durează, așa că, rămînd la producția aflată pe flux, iau în vizor calea baloturilor de fire. Este, nu?, chiar unul din punctele ei de pornire. (Celălalt, aflin-

du-se, cum spuneam, în laboratoarele atelierului de creație și concepție produse noi). Remarc organizarea impecabilă a depozitelor și sistemul de manipulare și transport intern pînă la ambalarea produsului finit, readus în magazii. Baloturile sînt orînduite, firele, pe tipuri de fire, pe grosimi, pe culori și, odată această operație gata, intră pe „mîinile” unei echipe numeroase de oameni. Sînt chiar surprinsă de numărul lor și de apariția de-a dreptul instantanee. „Este echipă complexă de recepție a materiei prime, mă lămurește directorul Lazea. Sîntem foarte exigenți la controlul acesteia. Putem face noi pe fluxul de producție orice, putem avea numai muncitori și tehnicieni de elită sau mașini oricît de sofisticate, nu ai materie primă de elită, nu poți să scoți în totalitate, cum ar fi de dorit și cum ne-am propus — avem în plan să realizăm 96 la sută din clasa intii de calitate —, produse „extra” și „lux”, cu zero defecte. Nu înseamnă că evadăm astfel de la obligațiile noastre, căci poți să ai o materie primă impecabilă și dacă nu ai muncitori impecabili, bine calificați și conștienți de îndatoririle lor, iarăși nu faci nimic, sau prea puțin. Nu există compartiment sau om al unei fabrici să nu fie implicat în ceea ce numim calitate, adică în realizarea unor produse la nivelul cerințelor timpului. Înalta calitate a produselor noastre, competitivitatea lor pe piața externă este,

așa cum ne-o cere președintele țării, sarcina de bază a întreprinderii, și avem bucuria că, prin rezultatele obținute, să aducem un fierbinte omagiu secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul apropiatei sărbătoriri a îndelungatei sale activități revoluționare și aniversării zilei sale de naștere”.

Laboratorul C.T.C. lucrează intens. Marinela Mihon într-un schimb, Livia Oargă în celălalt, ca și alte colege și colegi ai lor emit buletine peste buletine de analize. Ele sînt comparate de specialiștii și cadrele de conducere ale întreprinderii cu buletinele de calitate ce însoțesc marfa, deci emise de furnizori, deci ale producătorilor. Trebuie s-o spunem, nu întotdeauna corespund. În cea expedită de filaturile din Bistrița și Buzău se constată abateri de la normele prescise, depășesc toleranțele admise în uniformitatea firelor, de pildă, sau conțin fire străine care, din capul locului ar subclasa tricotajele respective, dacă s-ar lura ca atare. Tehnicienii și muncitorii tricoteori și confecționeri depun însă un extraordinar efort pentru a le exclude, dar, firește cu o diminuare a procentului de produse în clasele superioare de calitate. Respingîndu-i un lot de marfă necorespunzătoare, Filatura de lînă pieptănată din București a socotit a i se fi adus un afront atît de mare încît nu mai trimite nimic la Cîmpeni, nerespectînd, pînă la urmă, Legea contractelor, și nu-i prea pasă nici cînd curg penalizările. „Celor ce nu ne dau acceptul să le plătim marfa la categoria de calitate la care ne-au trimis-o, deci să fie încadrată corespunzător realității și nu buletinelor cu care au expedit-o, le-o trimitem înapoi. Aparent, și legal, un lucru normal, dar ne creează o mulțime de anomalii — goluri de producție, muncă suplimentară pentru a ne onora la timp comenzile către beneficiari și cite alte probleme ce tîn de productivitate, de rentabilitate de relațiile cu furnizorii noștri și altele și altele”, ne spune directorul Lazea abia întors dintr-o deplasare tocmai de la furnizorii de materie primă. Ne spune, cu rugămîntea de a nu face public acest aspect deoarece „ne veți îngreuna și mai mult colaborarea cu ei”. Ii trecem totuși peste cuvînt din convingerea că spiritul autocritic nu s-a totcit în colectivele respective de oameni ai muncii și nici responsabilitatea celor care îi conduc. Cu siguranță și aceste întreprinderi vor fi avînd greutățile lor și furnizorii lor cu deficiențe în calitatea produselor, dar, a ne „acoperi” în lanț și a face un lanț al vinovaților și vinovaților cui servește? Cine pierde decît noi, toți?!

Să reținem, tricotatele de Cîmpeni pleacă la export numai de calitate „extra”, să reținem că printr-o serie de măsuri tehnice și organizatorice, prin procedee de creație de modele și tehnologii nu pierde un fir de materie primă, o înglobează integral în produse frumoase, dar cu un consum de inteligență și efort care s-ar putea valorifica în alte aspecte ale eficienței și rentabilității.

CICI IORDACHE-ADAM

Cu gîndul la recolta viitoare

„Cartoful? Îl creștem ca pe o floare și-l culegem ca pe un fruct“

Întreprinderea agricolă de stat Rădăuți este cunoscută în țară ca una dintre cele mai bogate în taurine — peste 27.000. De fapt, creșterea animalelor acoperă cam trei sferturi din activitatea întreprinderii care are un profil mixt. În ciuda acestui fapt, I.A.S.-ul a primit anul trecut înalta distincție de „Erou al Noii Revoluții Agricole” pentru producția de cartofi. O producție de cartofi foarte bună, peste 50 t/ha, obținută în 1986. Anul trecut, de pe cele 650 de hectare nu s-au mai obținut decît 40 de tone, cifră deloc de neglijat, totuși, dacă ținem seama de seceta prelungită care a afectat și această zonă. De ce cartoful într-o unitate în care ponderea o dețin animalele, și mai ales la un nivel de producție atât de înalt sînt lucruri pe care le vom afla de la inginerul Mihai Abuligesei, șef sector chimizare, care, umblînd dintr-o unitate în alta din județul Botoșani invitat fiind de organizatorii tradiționalului schimb de experiență intitulat „Agrotehnica '87 — dialog cu satul”, a vorbit cu atîta patos de respectiva legumă, încît a reușit să convingă pe mulți s-o bage mai mult în seamă, printre aceștia aflîndu-se și inginerul șef al cunoscutei cooperative agricole de producție Topolovățu Mare, Nicolae Lungu.

— Așadar, tovarășe Abuligesei, cartoful pare a fi un fel de buric al pămîntului, povestii despre el cu atîta pasiune, respect etc., încît fiecare dintre cei ce au ascultat pareă încerca un fel de reconsiderare a lui? — Adică să-l privească altfel?

— Cam așa. De pildă, ce v-a rugat inginerul șef al C.A.P. Topolovățu Mare?

— Vor să încerce și ei să-l cultive. Mi-a cerut adresa, telefonul, mă rog, să ne mai vedem, eventual să-i ajut cu ce știu. Sînt oameni mințioși, nu întîmplător au producțiile mari pe care le știți, dar sînt și foarte mobili. Încearcă, n-așteaptă să le-o ceară cineva.

— Să revenim la cartof. De ce cartoful?

— De ce nu? Aici sînt mai multe de spus. Complexele noastre de animale sînt de tip industrial, animale multe pe suprafață mică. La vegetal, cartoful domină. Dar cele două sectoare se sprijină unul pe celălalt. Avem și furaje, dar gunoiul, în cantități foarte mari este foarte prețios. De ce, cartoful? Pentru că sîntem într-o zonă favorabilă culturii lui.

— Să ne înțelegem, eu nu mă mir că la I.A.S. Rădăuți se cultivă această legumă. Eu vă rog să explicați succesele, poate vor folosi și altora.

— Spunem că zona e favorabilă culturii: regim de precipitații corespunzător, timp răcoros, teren propice, iar unde n-a fost așa l-am modificat noi.

— Cît ați obținut în 1986?

— 50.237 kg la hectar, cartofi de toamnă pentru consum, în vreme ce anul trecut 40.241 kg la hectar, în condiții de secetă excesivă, în anumite ferme.

— De pildă.

— La Sănăuți, ferma cea mai afectată, seceta a fost mai mare ca aceea din 1946, an de referință cînd vorbim despre așa ceva.

— Așa stîind lucrurile, 40 de tone înseamnă ceva.

— Și noi credem că înseamnă, deși puteam sta mai bine. Avem numai sămînță foarte bună, din categorii biologice superioare.

— De unde ați obținut-o?

— De la Institutul de cercetare și producție a cartofului Brașov.

— De unde poate să și-o procure orice unitate interesată?

— Firește. Dar sămînța n-ajunge. Poți s-o compromiți dacă neglijezi restul. Arătura trebuie să fie ca lumea, arătura de

gospodar. Pregătirea terenului să se facă temeinic, ca la carte, în special nu pe teren umed. Noi nu admitem nici o abatere de la pregătirea pămîntului înainte de plantat. O facem cu mîgală, grădînaște. Altfel nu obții recoltă.

— Păreți a fi legat oarecum sufletește de cartof.

— De douăzeci de ani am de-a face cu el. Nu te trădează niciodată, dă producții mari, dacă nu-l minți. De fapt, mi-am început cariera cu el, în 1967. Să vă vorbesc de importanța lui? Cine n-o cunoaște, n-o simte? Cunoșc oameni care știu să prepare peste o sută de preparate pe bază de cartof. În cultură, e generos și-ți răsplătește eforturile. Nu distruge terenul și-l lasă pregătît, dar bine pregătît, pentru planta următoare. În plus, dacă punem cereale după cartofi, nu mai arăm. Deci reducem cheltuielile. Îl întreținem ca pe o floare și îl culegem ca pe un fruct. Nu există pierderi la cultura cartofului, decît atunci cînd zona nu-i prietene.

— Terenurile I.A.S.-ului Rădăuți sînt toate la fel de bune?

— Nu. Din cele 4.977 hectare de teren agricol, 2.800 hectare le-am drenat. Era exces de umezeală și o vegetație căreia îi convine acest lucru: papură, pipirig, rogoz, salcie, răchită. Mai sînt de drenat cam 1.200 hectare. Efortul a fost deosebit: am săpat la un metru și jumătate canale dese, astfel ca apa să dispară.

— La secetă nu era folosi-toare această apă?

— Nu prea. E vorba de o apă dură, cu săruri minerale. Ideile îți vin gîndind. Pe viitor, de pildă, vrem ca drenarea să fie folosită pentru irigații, prin acumulare. Dar ne oprimem la

pregătirea terenului. Importan-te sînt și arătura, aplicarea în-grășămintelor.

— Să le luăm pe rînd.
— Pe scurt, noi nu arăm fără scormonitor. Nu avem un hectar arat fără grăpă. La 1 decembrie am avut arată întreaga suprafață. Fiecare tractorist are par-cela lui. N-a arat-o bine, nu primește banii.

— Apropo, cît au cîștigat oa-menii în anul pentru care ați primit distincția?

— Retribuția întregă plus 15—21 la sută, în funcție de rea-lizările fermelor.

— Mai e ceva?

— Da: aplicarea corectă a în-grășămintelor. Orice greșeală duce la producții mici și chel-tuieli inutile.

— De ce producțiile mari au venit doar în ultima vreme?

— Pentru că ne-am speciali-zat. Am drenat terenurile, am redus numărul de soiuri și am făcut din cartof o cultură de bază. Cartoful prin aceste părți ale Sucevei se cultivă de mult, din vremuri vechi. Dar despre el, așa cum se vorbește și des-pre castraveți murați de Ră-dăuți, se află doar de cînd exis-tă sistemul de ferme.

— Cum se păstrează cartofii?

— În unele ferme, în silozuri tradiționale, unde pierderile sînt firești, cam 10 la sută, plus alte cheltuieli cu diverse lucrări. Avem însă și un depozit mo-dern, o bijuterie, cu o capaci-tate de 2.000 tone, la ferma Si-năuți. Aici pierderile nu trec de 2 la sută și controlul este ușor de efectuat. Tot aici avem și o instalație modernă de sortare și calibrare cu o productivitate foarte mare, care permite lucrul în trei schimburi.

— De ce sînt încă pierderi la cartofi?

— Pentru că unii încă se mai comportă, ca să zic așa, brutal cu el. Văd că uneori, e trîntit, tăiat, călcat. Îl respectă doar cînd nu-l ai. Sînt oameni care dacă găsesc un cartof pe drum, îl iau și-l bagă în buzunar, să nu se piardă. Nu le folosește, dar nici nu le vine să-l lase. V-am mai spus, noi îl creștem ca pe o floare și-l culegem ca pe un fruct. Altfel, nu prea ai parte de el.

RAZVAN BARBULESCU

Înfrățește grîul în Bărăgan

Străbat drumurile Ialomiței acum, la început de ianuarie, cînd zilele anului se deapănă intens. Simt că ceva nu mai este ca acum un an. Simt ceva de jur împrejur, chiar în mine și refuz să pricep unde-i diferența. Privesc cîmpia și îmi aduc aminte cum era în urmă cu 365 de răsărituri și apusuri. Sînt primele ore ale dimineții și covoarele de griu sînt argintate de brumă. La fel și frunzele pomilor și ale celorlalte plante. Răsare o geană de soare și începe să se încălzească. Poaleala se topește și avem de-o parte și de alta uriașe covoare verzi. Numai frunzele pomilor și plantelor care diminează se înfățișau argintate, cad acum asemenea unei ninsori cu fulgi galbeni, arămii, pămîntii. Au luat culorile morții. Bruma ar-sese o bună parte din cîmpie. Doar griul, deși abia răsărit, știa să-i țină piept. Ba mai mult, el știa să crească pe a-semenea vreme, cîlîndu-se pentru a înfrunța gerurile care vor veni. Griul răsărit e piinea viitoare și, dedesupt, la o palmă sub aripa brazdei, el se în-frățește. Da! Am găsit acel ceva ce este schimbat față de toți anii de cînd Cîmpia Bără-ganului ialomițean e vatră unde se coc oamenii și piinea. Se vede acum mai bine ca oricînd. Dar nu tot ce vezi îți spune ceva. Griul toamnei acesteia este mai des ca oricînd. Covoarele verzi au urzeala la 6 cm. Față de anii trecuți, la trei rin-duri semănate la 8 cm, acum s-a cîștigat și a răsărit al 4-lea. În loc de 3 sferturi de piine se va obține una în-tregă. La fiecare hectar se va cîștiga 1.500—2.000 kg de griu, 3—4.000 de piini. Pe drumurile țării, de pe malurile Oltului, Mu-reșului, Arieșului, Crișurilor, Ia-

lomiței și pînă ce acestea s-au înfîlînit pe magistrala căreia îi zicem Dunăre. Pe toate margi-nile acestor drumuri s-au căutat izvoare de piine.

Cînd s-au realizat 6.000 kg la ha, s-a spus că mai mult nu se poate. Dar pămîntul, cînd își dă mina cu omul, omul price-put, în dragostea sa pentru glie, devine o adevărată co-moară. Așa s-a ajuns la 7.000 kg, apoi la 8.000 kg. Secretul celor care au ajuns Eroii al Noii Revoluții Agricole — eroi ai pi-inii, pentru producția de griu — pentru piine, a devenit bun al tuturor celor care dau viață brazdei, punînd sub ea nu nu-mai sămînță. Iar griul, se în-virte în lumea brazdelor exact cît îi trebuie vieții să ajungă viață, adică nouă luni. Socotîți singuri din octombrie și pînă în iulie. Poate de aici forța griului de a înfrunța bruma și gerul, apoi lapovița și arșița. Griul e ca omul. Drumurile lor se aseamănă. Omul aleargă să ajungă OM și griul piine.

Privesc cîmpia și văd covoarele verzi pe care le schimb în uriașe cuptoare din care se scot piini. Foarte mulți dintre noi cînd vorbim despre piine, uităm că pînă să fie pusă pe masă, să fie scoasă din cuptor, ea se adună bob cu bob. Știi cît cîntăresc o mie de bobbe? Doar 35 grame. Adică cît este necesar pentru un covrig.

Și se adună griul bob cu bob pe arșiță de foc și toți cei care sînt la arii sînt în linia întîii. În linia întîii a frontului piinii! Au ajuns aici după ce au lup-tat în tranșeele toamnei la arăt și pregătît, la semănat și ferti-lizat, înfruntînd ploaia și lapo-vița, gerul ce-ți arde degetele și fața. Și pînă să ajungă spi-cul-spîc, acolo unde suprafe-țele sînt racordate la sistemele

de irigații, el a crescut sub ari-pa, aripilor de ploaie. Griul a-junge piine mîncînd foarte mul-tă apă. În fiecare bob se află efortul mîinilor bătătorite ale mecanizatorilor și combinierilor, ale minerilor de la suprafață, care scot cel mai prețios aur,

aur fără de care viața nu ar putea exista și nu ne-am pu-tea bucura de nesfîrșitul care trece dincolo de orizontul cu fete morgane, îmbrăcate în spi-ce, și jucînd hore sub picături de rouă.

MIHAI VIȘOIU

Doctorii vinului

Cultura vitei de vie constituie una dintre cele mai vechi inde-letnicirii ale omului, iar legătura strînsă, pînă la confundare între locul de naștere al stru-gurei și cel de obținere a vi-nului de către generații ce și-au transmis „teribile secrete” din tată-n fiu, au contribuit la acumularea unui bogat fond de experiență, la perpetuarea de-a lungul secolelor a unui număr însemnat de practici, procedee, opinii tradiționale.

Vinul a dat deseori, o cele-britate nepieritoare atîtor tînu-turi de pe glob. Colinele din stînga și din dreapta Oltului se bucură astfel, de un binemer-itat renume, căci „delicata esen-ță de sănătate și de bucurie pe care a dat-o Drăgășanii” — cum spune I. C. Teodorescu în lucrarea „Vilele Daciei și ale Principatelor Române” — a în-trunît elogiile tuturor cunoscă-torilor lumii. Virtuțile sale — echilibrul aromatic, buchet ales, spumozitatea și bogăția în gli-cerol, care-l face catifelat, adu-cea vinului de la Drăgășani me-daliile de aur ale expozițiilor universale încă din secolul tre-cut — Paris — 1867, 1889 și 1900, Milano — 1908, Gand — 1912. Ultimele două decenii au mai adăugat celebrele licori romă-nești alte 200 de medalii, obți-nute cu prilejul unor concursuri la Montpellier, Ljubliana, Buda-pesta, Bratislava, Freiburg, Tbi-lisi, Sofia, București.

Într-un pahar se adună astăzi un adevărat tezaur de in-geniozitate, originalitate și fine-țe, care a stimulat mereu dez-voltarea gustului omenesc pînă la rafinament.

Urmasii a sute de generații de podgoreni, a căror origine se pierde în îndepărtata istorie a geto-dacilor, oamenii de astăzi ai Drăgășanilor au așezat — ca în atîtea domenii — și această nobilă indeletnicire pe piedes-talul științei. Între aceștia, cer-cetătorii „Stațiunii de cercetare și producție viti-vinicolă Drăgășani” sînt primii ce se stră-duiesc să găsească mereu noi formule pentru îmbobilararea unui vin căruia înaintașii i-au mai dat un titlu de noblete.

Încă de la începuturile sale, cercetarea științifică și-a pro-pus ameliorarea, prin aportul genetic, a soiurilor existente în cultură, dar și obținerea de noi creații, paralele cu elabora-rea unor tehnologii sau perfec-ționarea metodelor tradiționale folosite în viticultură și vinifi-cație.

Noile creații — din care a-mintim „Crimpoșie selecționa-tă”, obținută de prof. M. Nea-gu, „Victoria” și „Azur”, născu-te grație muncii a doi cercetă-torii ai stațiunii — dr. ing. Vic-toria Lepădatu și dr. ing. Gheorghe Condei — se disting, așa cum și-au dorit autorii, prin însușiri ridicate de produc-ție și de calitate, avînd totoda-tă, rezistență mare la boli, dău-nători sau intemperii.

Activitatea de cercetare știin-țifică vizează deci, la Drăgășani, genetica și ameliorarea vitei de vie, producerea mate-rialului săditor, amenajarea și ameliorarea terenurilor, agro-tehnica viticolă și agrochimia, protecția, fiziologia și biochimia vitei de vie, ecologia și econo-mia viticolă, vinificația și chi-mia vinului și, în sfîrșit, stu-diile de mecanizare lucrărilor din domeniu. Pentru fiecare din ramurile cercetărilor amintite mai sus ar fi multe de mențio-nat, mai ales la capitolul rezul-tatelor. Nu ne vom opri, din aceleași motive de spațiu, decît la una dintre cercetările din ultimul timp, considerată de se-cretarul științific al stațiunii, dr. Gheorghe Condei și ingine-ru-șef Marin Erculescu, drept una dintre marile realizări în domeniu. Este vorba de o cer-cetare pe linie tehnologică ce se intitulează „Schema de deviro-zare a materialului săditor vi-

ticol prin termoterapie”, temă la care și-au dat concursul atît cercetătorii „Stațiunii de cerce-tare și producție viti-vinicolă Drăgășani” cît și cei ai Insti-tutului de cercetări pentru viti-cultură și vinificație Valea Că-lugărească” (dr. ing. N. Zinca, ing. M. Zamfir, dr. ing. S. Sto-ian, I. Voiculescu).

De la bobul de strugure și pînă la vinul din pahar se dă o întreagă luptă, în care aliați ai cercetătorilor sînt microorga-nismele utile, ce le înfățișă pe acelea care se opun sănătății vinului. Iar lupta pentru sănă-tatea vinului începe cu mult înainte de nașterea sa. Vita de vie poate suferi și ea, ca orice organism viu, de o serie de ma-ladii, ajungînd chiar pînă la tu-mori canceroase. Unele dintre aceste boli, cu nume ce ne sună ciudat nouă, nespecialiștilor — scurt-nodarea, mozaicul galben, răsucirea frunzelor, strierea lemnelui, mozaicul nervurian, spîlăbenirea aurie — au un ca-racter cronic, nu numai că sînt purtate de plantele afectate pe toată durata vieții lor, dar se transmit și descendenților prin altoire sau butășire. Eradicarea nu se poate face decît pe o sin-gură cale: producerea și extin-derea rapidă în cultură a unui material săditor viticol liber de virusuri și micoplasme. Ea pre-supune, aplicarea, după caz, a selecției fitosanitare sau a ter-moterapiei, ambele metode fiind urmate de testarea virologică și înmulțirea numai a plantelor cu însușiri productive, adică a celor găsîte libere de virusuri și micoplasme.

Se întîmplă însă, afirmă doc-torii vitei de vie, ca la un soi — care este și valoros, să nu se găsească nici un exemplar ne-atins de boală. Pentru aceste cazuri de excepție, cercetătorii au pus la punct o metodă de terapie cu ajutorul temperatu-rii. Tratatul termic durează între 90 și 120 de zile, în in-cinte în care temperatura este de 38°C iar umiditatea variază doar între 80 și 100 la sută. Bu-tașii de la vitele ce urmează a fi vindecate și eliberate de virusuri, se introduc în ghivece cu un sol dezinfectat în preala-bil, sol compus din mranită, nisip (sau turbă) și pămînt de țelină, în părți egale. După ter-mografie se procedează la înră-dăcinarea virfurilor de creștere, în condiții mai speciale, adică într-un tunel de ceață artifi-cială sau în eprubetă, pe un anu-mit mediu nutritiv. Plantele obținute pe această cale — plante sănătoase din „părinți” bolnavi — se supun și ele unor testări virologice. Numai cele ce trec difocilul examen prezen-tîndu-se libere de virusuri și micoplasme, sînt dirijate spre înmulțire. Iată cum, la sănăta-tea bobului și a vinului se tru-dește cu mult timp înainte chiar de nașterea vitei.

Cercetătorii apreciază astăzi că, prin extinderea în cultură a soiurilor și selecțiilor clonale eliberate prin noile metode de virusuri, se asigură diminuarea procentului de goluri din plan-tații și creșterea producțiilor de struguri cu 30—40 la sută.

Este, cu certitudine, o mare realizare, datorată fără îndoia-lă cercetării științifice, pasiunii cu care, oamenii în halate albe stau — de cele mai multe ori neștiuți de noi — minute, ore, zile, ani, aplecați asupra unei firave mlădițe de viță, căuțin-du-i sănătatea și dîndu-i vigoa-rea. S-ar cuveni poate, atunci cînd zdrobim în dinți un bob zemos de strugure, sau cînd sorbim licoarea parfumată, să avem un gînd frumos și pentru cei care, după spusele unui mare scriitor, „știu să prepare vinul și prin el să introducă în sufletele oamenilor puterea so-lară”.

LIANA MOLNAR

Așa se cuvine, ca despre un om să se vorbească în prezența lui, asta e știut, dar la „Metalica” n-am avut încotro, directorul era plecat la Londra, avea acolo de rezolvat ceva în legătură cu niște contracte pentru anul viitor. De ce am fi vrut să-l cunoaștem? Pentru că omul acesta, inginerul Petru Cristea, a reușit să facă la „Metalica” ceea ce în nici o altă întreprindere din Oradea nu se întâmplă. Angajarea fiecărui specialist în rezolvarea unei probleme de interes pentru întreprindere sau pentru economia națională se produce aici într-o formă inedită și cu rezultate despre care am putea spune că sînt strălucite, dacă totuși cuvîntul n-ar rămîne nesemnificativ, adevărul întreg fiind că întreprinderea a reușit să-și creeze un statut nou, de veritabil campion al progresului tehnic. Prin cele mai bune dintre rezultatele ei, printr-o seamă de produse, de procedee de lucru ori de mașini și instalații pe care le-au conceput oamenii ei, întreprinderea se situează astăzi, în mod sigur, la nivelul tehnic mondial și în unele privințe chiar peste acest nivel. De altfel, o parte din ceea ce se gîndește și se face la „Metalica” reprezintă premii absolute și prin urmare nu au termen de comparație.

A munci în această întreprindere înseamnă a urma, zilnic, cursurile unei adevărate școli a ideilor. Și fiecare specialist își exercită profesiunea nu în virtutea a ceea ce a învățat odată și crede că-l ajunge pentru totdeauna, ci ca pe un examen permanent, la care e preferabil să arăți tot ce știi, dacă vrei să fii respectat de ceilalți.

Nu avem de ce să ne mirăm aflînd că începuturile au fost modeste de tot. Pînă într-un timp, „Metalica” era o cooperativă meșteșugărească. Făcea lămpi de gîtit cu petrol, fărâșe, potcoave și caiele. „Prin 1972, spune secretara comitetului de partid, Floarea Pinte, am primit o investiție. Atunci, în 1972, am început să devenim o întreprindere. Eram ultimii în centrală. Astăzi, ca valoare a producției, ne găsim pe locul al treilea. Facem mașini de gîtit cu gaze ori electrice, hote absorbante pentru bucătării, vase e-mailate, în seturi de lux, sau accesorii pentru confecții și marochinării. O parte din ceea ce producem se exportă. Sarcinile de export pe acest an le-am realizat integral și chiar le-am depășit cu 33 la sută pe relația fără socialiste și cu 87 la sută pe relația de vize convertibile. Acum lucrăm pentru comenzi suplimentare. De la firmele de comerț exterior cu care colaborăm am primit comenzile pentru '88 și ele acoperă în întregime planul de export pentru

anul următor, cu toate că planul acesta e mai mare decît pe '87 și, mai adaug, în '87 planul de export a fost dublu decît cel din '86. De altfel, de 20 de ani încoace, cu fiecare cincinal producția-marfă a întreprinderii s-a dublat”.

Că întreprinderea a crescut, că volumul produselor exportate a sporit și el, sînt fapte demne de toată lauda. Însă oricine se poate întreba: cit loc rămîne încă, pentru performanța tehnică, într-o întreprindere care produce mașini de gîtit ori capse și butoni? Răspunde inginerul Mihai Siminie, șeful colectivului de proiectare al întreprinderii: „În ciuda unor adevăruri pe care noi, cei care muncim aici, le știm foarte bine, n-o să insist acum asupra tehniciții impuse, de exemplu, de fabricarea unei capse. Voi spune doar că la un moment dat, pentru fabricația noastră curentă, am avut nevoie de folie de nichel. Această folie, realizată printr-un procedeu original de cițiva dintre oamenii întreprinderii, e de grosimea unor microni. De aici n-a mai

tor, își poate spori valoarea de pînă la 2.500 de ori”.

La „Metalica” se știe și se afirmă răsplat: acest produs este de nivel mondial. El este fabricat, după cum am înțeles, doar în puține țări din lume. „De fapt, adaugă chimistul Arany Adalbert — care împreună cu subinginerul Ioan Olaru și inginerul Kasa Elena este unul dintre coautorii noului produs — există două firme mari, din Statele Unite, acestea sînt firme transnaționale și ele stăpînesc piața mondială. Cînd am discutat cu ei, cu specialiștii americani, despre tehnologie, au zis că așa ceva nu se vinde. Însă am izbutit, cu forțe proprii, iar acum ne gîdim să facem instalații pentru a produce folii de mărîmî diferite. Nu e nevoie să mai spun că pentru producția pe care o putem realiza acum avem deja clienți și că nici nu reușim să răspundem tuturor cererilor. Oricum, stația-pilot își va dubla, în curînd, capacitatea”.

Tehnologia de producere a foliei de cupru reprezintă una dintre ideile prin care între-

se adapta formei obiectului de încălzit. Fie că e vorba de un pahar cu lapte pe care vrem să-l bem cald, fie că e vorba de o antenă parabolică, o antenă radar, care trebuie protejată, încălzită, pentru a nu fi înclăștată de gheață. Incubatoarele pentru copii prematuri sau costumul de scafandru sînt alte două exemplificări ale întrebunătăților atît de diverse pe care le poate avea acest produs. El reprezintă o nouă tehnică și, din cite știm, doar suedezi mai fac așa ceva”.

Dar iată și alte inițiative, alte idei cu o valoare tehnică și economică deosebită. Pînă într-un timp, „Azomureș” importa milioane de casete de film. După doi ani de încercări, cei de la „Metalica” au reușit să asimileze produsul iar acum, pe lîngă faptul că ajută întreprinderea din Tirgu Mureș să nu mai apeleze la importuri, exportă în fiecare an, în Cehoslovacia, 6 milioane de casete. Bineînțeles, străduindu-se să-l ajute pe alții, n-au uitat să se ajute pe ei înșiși. Intrucît arzătorul de aragaz, bunăoară, se

trebinderea ar fi putut declara că nu e interesată direct. La această temă de cercetare a participat și inginerul Mihai Siminie, care ne spune: „Noi facem, în țară, ceasuri electronice, dar importăm baterii. Bateriile făcute aici, aflate în curs de testare, au rezistat bine, pînă acum. Avem motive să rămînem încrezători că bateriile acestea vor intra, în cele din urmă, în producția curentă a fabricii”.

Prin urmare, acum e limpede, „Metalica” are o activitate tehnică de o complexitate impresionantă și cu performanțe, uneori, dintre cele mai strălucite. În aceste rezultate se regăsește munca tuturor celor 2.800 de oameni care lucrează aici. Dintre aceștia, 220 au studii superioare și, ca în multe alte întreprinderi, fiecare dintre ei are datoria de a-și alege o temă de lucru, de a cerceta o problemă, de a găsi o soluție prin care să facă întreprinderea să progreseze. Numai că, la „Metalica”, în urma unei inițiative a inginerului Petru Cristea, directorul întreprinderii, rezultatele acestor eforturi sînt făcute publice iar aprecierea lor este, în consecință, tot publică. „În fiecare an, între 3 și 12 decembrie, ne spune Petru Antal, președintele comitetului sindical, toate cadrele tehnice — cu studii superioare se adună în orele după-amiezii, după schimbul întii, în cadrul unei sesiuni de comunicări științifice. Pentru prezentarea unei lucrări se acordă maximum 7 minute. Există și un juriu, dar regula este ca sala să dea și ea note, și în felul acesta nimeni nu va putea spune că lucrarea lui n-a fost apreciată cu obiectivitate. În ultima zi, cînd se anunță rezultatele, fiecare trebuie să vină cu soțul sau soția. Cei necăsătoriți pot veni cu prietena sau cu logodnica. Apoi, în sala cantinei, se întîrzie la masă. Aceasta este singura împrejurare cînd cadrele tehnice ale întreprinderii se adună laolaltă. Prin această întîlnire anuală se pot crea afinități, se pot consolida preocupări comune. Altfel, e știut, minai de treburile zilnice, oamenilor le rămîne mai puțin timp să se descopere unii pe alții”.

Omul, în general, nu se dă în lături să arate cit de inteligent poate fi el. În privința asta, toți cei care cred că ar avea ceva de dovedit seamănă între ei. Unde încep să nu mai semene este punctul de la care unii își caută singuri prilejul iar alora trebuie să li se creeze prilejul de-a arăta ce știu. Întîlnirea anuală de la „Metalica”, țînteste tocmai la această punere în valoare a oamenilor ei.

D. CONSTANTINESCU

fost decît un pas pînă să izbutim să producem și folie de cupru. De ce am făcut acest pas? Pentru că din 1985, cînd întreprinderea noastră a trecut de la Ministerul Industriei Ușoare la Ministerul Industriei Electrotehnice, am aflat între altele că nimeni în țară nu reușise să producă folie de cupru, că noi o importam în totalitate și pe bani grei. Or, trebuie știut, fără această aparent banală folie de cupru nu poți să miști un deget în industria electronică și electrotehnică. Acum ar putea sesiza oricine importanța ei, nu-i așa? Fără ea nu poți să faci un aparat de radio, un televizor, un casetofon, un calculator. Această folie se folosește pentru cablajele imprimate. Desigur că e necesar să spunem și ce sînt acestea din urmă, ca să nu se ducă nimeni cu gîndul spre ceea ce se înțelege îndeobște prin niște cabluri oarecare. Cablajul imprimat se alcătuiește dintr-o plăcuță făcută din diverse materiale electrolizante, peste care vine aplicată această folie subțire folie de cupru. În interiorul acestui cablaj sînt executate traseele de legături dintre elementele componente ale aparatului. Și în funcție de complexitatea aparatului respectiv, folia de cupru, devenită traduc-

prinderea a reușit să aibă un profil de fabricație mult mai complex, de fapt, decît ar părea la prima vedere. Au existat însă și alte împrejurări cînd ea s-a străduit să asimileze și să fabrice o seamă de produse care altora li se păreau prea complicat de făcut. Cînd s-a pus problema ca oglinzile retrovizoare ale autoturismelor să fie încălzite, pentru a nu se aburi sau pentru a nu îngheța, au îndrăznit să vină cu o soluție tot cel de la „Metalica”, deveniți între timp experți în tot felul de „folii”. Experiența lor în domeniul a dus nu doar la rezolvarea problemei în chestiune ci și la „o concepție total nouă despre elementele încălzitoare”, după cum spune același chimist Arany Adalbert. „Aceste elemente, adaugă el, au diverse utilizări și în general în lume ele se fac dintr-o folie de plastic în interiorul căreia se află o rețea de sîrmă spiralată. Această rețea se comportă ca orice rețea electrică. Noi am miniaturizat-o și am renunțat la forma de spirală. În acest fel, greutatea se reduce de 100 de ori față de produsul realizat prin soluția clasică, iar grosimea foliei e doar de un sfert de milimetru, ceea ce-i asigură o mare flexibilitate, deci posibilitatea de a

face din siluminii, dintr-un aliaj de aluminiu, iar acesta din urmă e un material deficitar, ei au conceput un tip de arzător din material ceramic. Faptul reprezintă o nouă soluție absolută în domeniul lor de fabricație. Iar importanța acestui fapt e certă: noul tip de arzător, aflat în curs de omologare și constituind obiectul unui dosar de invenție, are parametri tehnici superiori, un randament de ardere mai bun cu 6—7 procente decît arzătorul obișnuit. La această reușită au contribuit și soții Dorina și Stelian Filip, veniți în întreprindere abia de an. Un inginer stagiar, Marius Neamtu, repartizat la „Metalica” în septembrie, în acest an, a avut pînă acum răgazul să rezolve o importantă problemă privind modernizarea tehnologiei de decapare. La rîndu-l, inginerul Octavian Martin a realizat două tipuri de agenți de suspensie prin care se asigură o calitate deosebită a emailării unor produse fabricate aici. Soșilor Mariana și Traian Timoc le aparțin, de asemenea, lămuriri importante privind procedeele de aplicare a teflonului pe metal. Iar inginerul Ana Silaghi s-a ocupat în special de microbateriile pentru ceasuri electronice, adică despre o altă problemă în rezolvarea căreia in-

dat undă verde unui dispozitiv de 10 ori mai mare. Avem în față boghiul căii de rulare a unui vagon real. Conectînd diversele contacte, autorii îl ridică de pe șine, și în starea lui de plutire, deși cîntărește o jumătate de tonă, îl deplasează efectiv cu un bobîrnac. Cînd se cuplează și motorul liniar, mișcarea e lină, rapidă, parcă electrică. „Se poate sui pe el o grupă de studenți și ar fi prima dată cînd ei s-ar afla în aer

cu tranzistori care perturbă cîmpurile și făcea ditamai boghiul să țopăie în ritmul muzicii. Ecranarea circuitelor de comandă electronică a tăiat pofta de dans a mașinării. Faza de laborator e încheiată și pasul următor ar fi construirea unei linii de citeva sute de metri pe care să circule pentru experiențe un vagon. Visul celor doi profesori este de a continua la altă scară experimentările, transportînd studen-

Bineînțeles că acest domeniu de mare respirație științifică s-a ramificat la Iași și în alte cercetări cu efecte aplicative deosebite. Piesele gigant se vor poziționa la mașinile ucelte în 2—3 ore prin plutire magnetică și dirijare doar cu mina, față de complicatele manevre de citeva zile cu macarale și poduri rulante. Motorul liniar cu deplasările lui de finețe de jumătate de milimetru ar putea fi cărașul ce transportă piese complexelor robotizate care lucrează cu brațele la strunguri. Tot el poate fi inima vehiculelor de transport uzinal care nu vor mai folosi hidrocarburi. Va aduce cu el robustețea, simplitatea, demarajul rapid, înlăturînd toate angrenajele de roți dințate și posturile de transformare, căci hrana lui este curentul alternativ direct de la rețea. Savel Mitrea împreună cu studenții a și reamenajat un vagon de tramvai casat, i-a grefat un motor liniar și va transporta argila cu el la întreprinderea de materiale de construcție de la o carieră aflată pe un deal la un kilometru. Un alt brevet ingenios al acestuia este un motor hibrid ascîncron, inspirat altoire a motorului liniar pe cel rotativ cu moștenirea celor mai valoroase calități de la fiecare. Implantat la morile gigant de ciment, betoniere, laminatoare, benzi rulante el va împina rotirea lentă și exactă înlăturînd reductoarele grele și scumpe din import. De peste 30 de ani, după ce lasă jos catalogul și creta, Lorin Cantemir și Savel Mitrea își încep excursia zilnică în lumea necunoscutului științei cu un vehicul mai rapid decît noul lor tren: ideea îndrăzneată.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Tren suspendat

„Glasul roților de tren”, vechiul refren devenit și lait-motivul anunțurilor din gări s-ar putea ca în viitor să nu mai exprime cel mai bine viața vehiculelor ce înghit depărtașile pe drumurile de fier. Alte cuvinte le vor fi acestora familiare și anume: a pluti și a gonî. În lume se fac cercetări pentru schimbarea însuși a principiului transportului feroviar. Puține țări însă au abordat acest domeniu de pionierat și printre ele, și România, prin demersurile științifice ale unor colective de la politehnicele din Iași și Timișoara. Care va fi fizionomia noului tren cu susținere magnetică și motor liniar studiat de conferențiarul Lorin Cantemir și Savel Mitrea de la Facultatea de Electrotehnică ieșeană, despre care revista „Flacăra” a mai scris în faza primelor lor gînduri? Vagoanele vor fi prevăzute cu niște electromagneți ce îmbrățișează partea inferioară a șinelor montate supratean pe piloni în așa fel, încît cîmpul de atracție format va ridica trenul ca pe o pernă de aer. Unul din principalii inamici ai deplasării, și anume frecarea roților cu șinele, va dispărea rămînînd de învins o rezistență mult mai mică, a aerului. Vehiculul care plutește la o înălțime de un centimetru va fi propulsat de un motor liniar, de fapt mușchii lui de alergare electromagnetice. Acest tip de motor n-are nici un element în rotație, vechiul stator fiind de fapt o șă solidară cu vagoanele care îmbracă a treia sină dispusă între cele clasice și care îndeplinește rolul de rotor. În locul roților devenite piese de muzeu, două cîmpuri electromagnetice: unul de plutire și unul călător, de glisare. Fără frînarea dată de frecări, viteza

atinge 300—400 de kilometri pe oră. Drumul București—Iași într-o oră! Dar să-l ascultăm pe Lorin Cantemir despre celelalte avantaje ale acestui vehicul al viitorului: „El poate fi mijloc de transport urban și interurban. Pe distanțe de circa 1.000 de kilometri va face curență avionului. Consumă jumătate din energia înghițită de pasările de oțel, nu creează semne de întrebare cînd e ceață, furtună și nu poluează

manevrați cu un deget de profesor”, glumește cu un simbul de adevăr conferențiarul Savel Mitrea. Bineînțeles că tot acest sistem spectaculos nu este o experiență de iluzionism, ci o reglare de mare finețe a cîmpurilor electromagnetice. Menținerea vehiculului cu viteze mari la înălțimea de 1 centimetru a necesitat mii de experimentări. Sistemul era capricios, teritoriul total necunoscut și la început au apărut și secvențe comice. Au fost citeva zile cînd modelul dansa pur și simplu după ritmurile imprevizibile, apropiindu-se și depărtîndu-se de șine. Simbioza electromagnetelor era perfectă și totuși cauza nu se descoperea. Ca pînă la urmă, „sabotorul” să fie de fapt un banal aparat de radio

ții ridicați magnetic de-a lungul Bahluiului de la cămine la facultate. Cercetările de pînă acum coordonate de Electroputere Craiova au dat rezultate bune și la Iași și la Timișoara, unde conferențiarul Ion Boldea a concretizat și el un vehicul. Institutul de Cercetări în Transporturi e necesar să fie alături pentru a nu se pierde din viteză în acest teritoriu de mare nouitate și viitor, în care doar Japonia, R.F.G., Canada, U.R.S.S., Anglia au demarat problema, aflîndu-se și ele la faza de prototipuri. Chiar dacă în viitor cîntecul se va mai întreba: „trenule mașină mică, unde-l duci pe Ioanică?”, importantă nu este direcția, ci că-l va transporta în viteză, susținut magnetic.

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ La sfârșitul anului trecut am făcut o vizită părinților mei, în comuna Cringurile de Sus, județul Dimbovița. Nu numai pentru ei, dar și pentru încă alte 15-20 de familii, am constatat că singura sursă de apă potabilă o constituie puțul numit „La Lache”. Dar apa este tulbure și cu gust neplăcut, din cauză că izvoarele sînt infundate, iar fîntîna nu a fost de multă vreme curățată. Tubul de la suprafață e spart. Astfel, nu numai că e posibilă căderea în puț a oricărui corpuri străine, dar aceste spărături constituie și un pericol deosebit pentru copiii care se joacă prin preajmă. (Gheorghe Ene, Deva, str. George Enescu, bl. 3/42, județul Hunedoara).

Aducînd la cunoștință Consiliului popular al comunei Cringurile această stare de lucruri, sîntem convinși că, în cele din urmă, cu sprijinul cetățenilor se va întreprinde o acțiune gospodărească de amenajare corespunzătoare a acestei fîntîni.

■ La scrisoarea Irinei Marincaș din Brașov ne răspunde Consiliul județean al sindicatelor Brașov: Petenta a fost căsătorită cu Aurel Dumitraș, care a decedat. Din prima căsătorie A. Dumitraș a avut doi copii, iar foștii săi colegi de muncă din Feldioara (Brașov), pentru a-i ajuta, au adunat suma de 11.697 lei, din care, 10.000 lei au fost depuși pe un carnet C.E.C., cu seria 609-1-45518. Pe baza unui proces verbal, carnetul C.E.C. a fost predat celor doi copii — Aurelia Marincaș și Dan Aurelian Marincaș, comisia constituită la nivelul întreprinderii considerînd că urmașii decedatului sînt cei îndreptățiți să primească banii respectiv.

■ Dragomir Murgol, om al muncii la Întreprinderea „Ascensorul” din București (domiciliat pe str. Smirdan nr. 41, sectorul 3), a făcut, cu vreme în urmă, un tratament la Stațiunea Moneasa. Lui D.M. și soției sale li s-a repartizat camera nr. 210 la hotelul „Parc”. Din setul de 20 de fotografii expediate redacției rezultă clar că exact sub balcoanele hotelului sînt însă plasate și depozitele de ambalaje ale restaurantului și containerul de gunoi. „Pe parcursul celor 15 zile de tratament — se spune în scrisoare — am avut de suportat și un alt fel de... „tratament”, la care am fost supus de către lucrătorii depozitului de ambalaje și cei ai restaurantului, care, parcă în mod intenționat, tulburau liniștea oamenilor aflați la tratament.

Mai mult chiar, persistă și alte stări de lucruri negative. Este imposibil să citești, de pildă, lista de prețuri de la barul de zi al hotelului. Se vînd navete cu sticle de bere și apă minerală, în timp ce în local astfel de produse nu se găsesc cu săptămîni. Dacă veți încerca să beți o cafea la „Ciuperca”, veți avea surpriza să constatați că zatul este rămas din alte zile, iar regulile de igienă sînt și aici ignorate.

Cînd este vorba despre o stațiune de frumoașă tradiție precum Moneasa, aceste vesti nu pot decît să reîntristeze.

■ Primim de la Consiliul popular județean Gorj un răspuns la scrisoarea semnată de Dumitru Licurici și de alți 8 săteni din comuna Aninoasa: Referitor la unele aspecte negative ce se manifestă în activitatea gestionarilor de la magazinele sătești din satele Poeni și Sterpoia, bufetul din comuna Aninoasa și braseria C.P.A.D.M., menționăm că pentru neglijențele constatate în timpul controlului au fost sancționați convențional gestionarii de la magazinul din Poeni și de la restaurantul din comuna Aninoasa.

■ „Printr-o adresă înaintată de I.C.R.A.L. Foișor, Centrul nr. 7, situat pe Șos. Pantelimon nr. 94 — mi s-a făcut poștare pentru retribuire. De ce? Iată: pentru a mă interesa, m-am adresat tovarășului Eugen Domniței, care răspunde de zona în care se află și blocul în care locuiesc — ne scrie Maria Enache din București (Șos. Pantelimon nr. 286, bl. 41, sc. 6, ap. 211, sectorul 2, om al muncii la Cooperativa „Igiena”), iar dînsul mi-a comunicat că neavînd la dosarul meu nici o adeverință privind retribuirea realizată din anul 1985 pînă în anul 1987, mi-a maiorât chiria, pur și simplu din oficiu, rotunzînd suma la 420 lei lunar! Conform acestui calcul arbitrar, trebuie să plătesc, chipurile,

suma de 12.648 lei retroactiv. Pentru că adeverințele depuse dispăruseră din dosar și pentru că nu înțelegem să plătesc chiria majorată de la acea dată, cînd ultimul contract încheiat cu I.C.R.A.L.-ul era datat 28 octombrie 1985, iar nu 1 ianuarie 1985, E. Domniței mi-a spus însă că dacă mai comentez, imi va fixa chiria și mai mare! (?)

Am scos din nou adeverințe și le-am prezentat de data asta tovarășului Ion Șeitan, șeful Centrului 7 al I.C.R.A.L.-ului Foișor. Dînsul mi-a confirmat ceea ce eu de altfel știam, că mi-a fost fixată chiria aproape de două ori mai mare decît era firească. În ciuda acestei evidente, nu anulează adresa N-55-C-N.5/23 octombrie 1987 trimisă către Cooperativa „Igiena” și, deci, nu stopează poștarea ilegală făcută. Sînt mamă a 5 (cinci) copii și rog să mă înțelegeți că suma de 12.648 lei reprezintă pentru noi foarte mult. Vă rog, din suflet, să mă sprijiniți în clarificarea situației mele.”

■ La scrisoarea unui grup de membri cooperatori din comuna Brînceni — printre care Ion P. Melucă, Iordan Catană, Petrică I. Gheorghe, Eftimie Șincan și alții —, ne răspunde U.J.C.A.P. Telecom: Aspectele sesizate au fost cercetate cu toată atenția și, confirmîndu-se, s-au luat următoarele măsuri: s-a recuperat porumbul rezultat de pe terenul deținut ilegal de către cei vizati; Veronel Drăgan a fost schimbat din funcția de primar și sancționat. De asemenea, Enache Bratu, președintele C.A.P. Brînceni a fost sancționat, ca și membrii comisiei de repartizare a loturilor în foloșință.

■ „Factorul poștal Olimpia Mitroi de la Oficiul P.T.T.R. Gară-Craiova, aparținînd Direcției județene de poștă și telecomunicații Dolj, și-a făcut un rău obicei din a nu difuza abonaților corect și operativ presa, iar cînd în sfîrșit o face, o face cu mare întîrziere, răspunzînd ireverentios întrebărilor firești ale oamenilor, întrebînd-o despre cauzele acestor întîrzieri — ne scrie Constantin Munteanu din Craiova, cartier Bradza lui Novac, bl. D-13, et. II, ap. 11 — poștărița mi-a răspuns pe un ton flegmatic: „Ai să vezi ziarule cînd am să-mi văd eu ceala!” Făcînd sesizare la dirigintele poștei, dînsul mi-a promis că lucrurile se vor regla; dar factorul poștal Olimpia Mitroi continuă să nu-și facă datoria și să vorbească la fel de urît, uitînd că obligațiile sale de serviciu îi impun nu numai corectitudine, dar și politețe.”

■ Stelian Spiridon din orașul Băicoi (str. George Cosbuc nr. 44, județul Prahova) ne scrie că în urmă cu 15 ani s-a construit, în orașul Cîmpina, o modernă autogară pentru călători, prevăzută cu sală de așteptare, anexe necesare personalului de serviciu, spații de parcare pentru autobuze, cu tabele indicatoare — unde este afișat orarul curselor și traseul lor. Pînă aici toate bune și frumoase. De o vreme încoace, însă, autobuzele nu mai găsesc la locurile indicate, iar conducătorii auto parchează pe unde vor. Multe autobuze nici nu mai au tabelele indicatoare de la bord. Cînd autobuzele se pun în mișcare, publicul călător aleargă pur și simplu de la un autobuz la altul, doar-doar s-o nimeri autobuzul pentru destinația dorită. Aceste aspecte neplăcute se manifestă cel mai adesea chiar în fața șefului de autogară, „care se mulțumește doar să dea din umeri.

■ La scrisoarea profesorului G. Pircălăbescu din București, care relatează că șoferul de taxi Constantin Rob făcea afaceri cu taxiul nr. 1-B-22243 — ne răspunde Întreprinderea de transport București: În urma cercetărilor efectuate de către conducerea Direcției exploatare, transport camioane și taximetre București, s-a dispus sancționarea cu retrogradarea conducătorului auto, Constantin Rob, pe o perioadă de trei luni, și diminuarea retribuirii.

■ „Am predat două piei de dihor la unitatea de cojocărie din strada Ciucaș, aparținînd de I.J.I.P.S. Brașov (str. 13 Decembrie nr. 17), cu gîndul mărturisit de a-mi confecționa o căciulă. Mi s-a promis că în răstimp de două săptămîni căciula va fi gata. De 5 ori am fost purtat

Scrisoare comentată

De ce?

Scrisoarea e lungă. Și străbătută, uneori, de o undă de tristețe. De o tristețe neputincioasă ce se transformă treptat, odată cu fiecare rînd, în speranță. E, mai degrabă, nu o simplă epistolă din care curg reclamații ticluite abil — așa cum se întîmplă uneori — cu gîndul ascuns de a discreditat vreun ins oarecare, ci, mai mult o confesiune menită să readucă tihnă cugetului, după ce tot păsul a fost spus. Doar atît. Lipsesc vorbele rele sau insinuările, lipsesc măruntele sarcasme omeneste, lipsește pînă și obișnuitul apel către noi de a încrimina cu orice chip faptele cuiva anume... În plicul gros, prin care ne-a parvenit, e însoțită de un maldăr de hîrtii pe care un specialist în materie le-ar numi, fără echivoc, rapoarte, expertize tehnice, probe autentificate...

De fapt, nu s-a petrecut nici o dramă. Nu — nici vorbă despre așa ceva! Numai că o asemenea scrisoare nu ar fi fost niciodată concepută și nici expediată dacă...

„Mă numesc Romulus Ioan B. și domiciliiez în București, Strada Crinului... Împreună cu fratele meu, Vlad Crișan B., am deschis, în decembrie 1981, un proces de partaj privind moștenirea lăsată de tatăl nostru — Ioan B., decedat la 9 iulie 1981 — ca urmare a unor neînțelegeri survenite între noi și Maria B., cea de-a doua soție a tatălui nostru, și fiica acesteia — Mihaela C., înfiată între timp de dînsul. Nu v-aș fi scris, desigur, dacă lucrurile ar fi evoluat firește, dacă nejustificate și infinite tergiversări de tot felul nu ar fi condus la situația neplăcută ca această cauză — cu nimic ieșită din comun — să rămînă nesoluționată din 1981 și pînă în prezent, deci, după mai bine de șase ani, ani care ne-au marcat atît de mult. Este, în schimb, ușor de imaginat că aceste tergiversări, prin faptul că întreaga masă sucesorală, în valoare de cîteva sute de mii de lei, aflîndu-se în beneficiul exclusiv al părții adverse, i-au creat acesteia, de atîta timp, avantaje la care noi nici nu putem spera. Aș dori să mă fac bine înțeles: nu vă scriu pentru a vă cere să ne faceți dreptate — mie și fratelui meu — substituindu-vă instanțelor judecătorești, ci vă solicit numai să remarcăți pur și simplu modalitățile diverse prin care doi frați au fost sortii să-și irosească timpul — și nu numai timpul — prinși în cavalcada devoratoare a birocrăției unora, pe de-o parte, iar pe de altă, în jocul unor subtile mistificări conștințite prin acte eliberate formal și chiar legalizate, care au servit ca documente în fața instanțelor.”

După ce enumeră o parte din motivele numeroaselor amînări, autorul scrisorii continuă:

„Nedumerirea mea și cea a fratelui meu se referă și la faptul că oameni retribuiți anume să vegheze la apărarea legalității, sub girul unor instituții pe care le reprezintă, au emis acte contradictorii, conținînd erori ușor de remarcat pentru oricine, acte ce nu pot servi decît deturnării adevărului în această cauză. Astfel, potrivit actului de deces nr. 19 eliberat la 5 ianuarie 1959, Alexandru P. — primul soț al Mariei B. — a avut ultimul domiciliu în Iași, str. Bahlui nr. 43, în timp ce certificatul de moștenitor nr. 150 din 23 noiembrie, emis în același an, precizează că ultimul domiciliu al defunctului ar fi fost pe strada... Bernard Andrei (Zimbrului) nr. 1 într-un imobil care-nici măcar nu exista în acea vreme. Pe de altă parte, apare un proces verbal din 1961 care „atestă” că locuința din Iași a tatălui meu, situată pe str. Gavril Musicescu nr. 16 A ar fi fost terminată abia în acel an; ori un alt proces verbal menționează ca dată a încheierii construcției — 30 septembrie 1959. „Nevinovată” eroare ar avea ca efect incorporarea aceluși imobil — contrar realității — în categoria bunurilor comune...”

Desigur, încredințînd tiparului această scrisoare, nu am făcut-o cu gîndul de a susține cauza nici unui dintre participanții la aceste procese care durează de ani. Niciunul nu putem estima dacă argumentele citate nu li se pot opune oricînd contraargumente, poate chiar mai ferme, mai convingătoare, care să pună într-o altă lumină acest caz. Și oricum, nu ne-am propus să ne erijăm în justițieri, în locul organelor de justiție. Ceea ce rămîne însă cert este faptul că un banal proces a putut să dureze atît de mult, că drumurile unor oameni s-au încrucișat parcă prea des prin sălile tribunalelor, că o serie de acte care ne-au fost încredințate atestă destule erori comise cu, sau fără intenție, că umbra unui „DE CE?” plutește asupra unor astfel de întîmplări cu care sîntem confrunțați uneori. Apropo: de ce, oare, Pămîntul o fi rotund?

CONSTANTIN BALACIU ■

pe drumuri. După ce primisem, în sfîrșit, adresa nr. 7470/1987, pe data de 27 octombrie 1987, prin care eram anunțat să mă prezint să-mi ridic căciula, ce credeți? Era gata? Nici vorbă! Am fost purtat din nou pe drumuri. Oare nu există ac și pentru cojocul acestor cojocari?”

■ „Fiul meu, Claudiu M., în vîrstă de 17 ani, suferă de mic de o boală nemiloasă, numită hemofilia. De-a lungul timpului am încercat diverse tratamente, inclusiv la Centrul hematologic din București. Și, totuși, tratamentul care a dat roadele cele mai bune a fost acela bazat pe medicamentul numit FACTOR-8 (Antihemofilic Factor Human Profilet). Din păcate, în ciuda insistențelor, nu am reușit să mai procurăm medicamentul atît de necesar.”

Făcînd publică scrisoarea unei mame îngrijorate pentru fiul său, poate se va găsi un binevoitor care să o sprijine efectiv în procurarea medicamentului cîutat. (Telefoane: 994/25954 sau 90/31 79 26).

■ La scrisoarea lui Dumitru D. Maței din satul Ioneasa, comuna Vadu Moldovei, ne răspunde U.J.C.A.P. Suceava: Drepturile pretinse de pensionar fiind legale — întrucît este pensionar IOVR și pensionar C.A.P. — conform art. 51, literă „a” din Legea nr. 1/1982, — i s-a acordat ajutorul în natură cerut, conform celor stabilite de adunarea generală a cooperativelor.

■ Bancnotele de 10, 25, 50 și chiar de 100 de lei, în circuitul lor sînt adeseori mîzgălite de cifre strimbe, care sînt în contrast vădit cu aspectul lor estetic. Faptul denotă neglijența a-celora care le manevrează, motiv care mi-a determinat să mă întreb: Cine oare sînt aceia care mîzgălesc bancnotele? Copiii? Nici vorbă! Chiar lucrătorii din serviciile financiare-contabile, oameni cu studii medii sau cu studii superioare, lucrători din comerț, care, din comoditate sau crasă neglijență „pătează” bancnotele cu cifre

asa-zise de control. În loc să-și noteze ce au de notat și memorat pe o foaie de hîrtie, recurg la mîzgălire nepermisă a bancnotelor” (Gh. Bozu, Centrul de librărie Reșița, Piața Republicii nr. 17, județul Caras-Severin).

■ La scrisoarea lui Dumitrescu Floarea din comuna Spanțov, ne răspunde Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale — Oficiul forței de muncă al județului Călărași: Cu repartizi nr. 1336/1987, numitul a fost luat în evidență și repartizat la Autobaza de transport local Oltenița, unde i s-a oferit funcția de conducător auto.

Pagină realizată de DORIN SALAJAN ■

Poșta redacției

Gligore G. Floarea — satul Morăști, com. Cepari (Argeș): Mamelor care au în îngrijire 3 sau mai mulți copii în vîrstă de pînă la 18 ani li se acordă un ajutor bănesc lunar. La data de 1 ianuarie 1986, cînd a intrat în vigoare Decretul Consiliului de Stat, nu aveai decît un singur copil minor. ● Botea Marian — satul Horia, com. Axintele (Ialomița): Încercăm să vă ajutăm cu un sfat: faceți-vă din cărți cei mai buni și credincioși prieteni. Ele, cărțile — pe care le puteți imprumuta de la bibliotecă — vă vor încălzi inima. ● Ene Ion — Craiova: Conform legii, trebuie să depuneți cerere conducerii colective a întreprinderii unde vă desfășurați activitatea, care stabilește în fiecare an ordinea de prioritate pentru atribuirea de locuințe. ● Sîșu Dorina Elena — Slobozia Nouă (Ialomița): Ne scrieți că vă place româna și nu știți să faceți acordul între subiect și predicat. E surprinzător pentru o elevă în clasa a X-a și cu aspirațiile dv. ● Blejdea V. Aneta — com. Oprisor (Mehedinți): Aveți dreptul să primiți o singură pensie și s-o alegeți pe cea mai mare. ● Gheorghe Gabriel — București: Și noi înțelegem că vă încadrați în excepțiile de la plata cheltuielilor privind întreținerea și funcționarea ascensorului, dacă locuiți la parter, iar uscătoria este tot la parter. Dacă administratorul nu respectă prevederile legale, adresați-vă consiliului popular. ● Aurelian Vasile — com. Carcaliu (Tulcea): Nu mai avem a vă răspunde nimic, pentru că nu am înțeles nimic din scrisoarea dv. ultimă. ● U. Virginia — Constanța: Răspunsul pe care vi l-am dat în nr. 46/1987 se baza pe referatul nr. 46 al Consiliului municipal al sindicatelor, semnat de președintele Grigore Jalbă. Ați fi primit un răspuns scris, dacă ne-ați fi dat adresa unde locuiți de fapt. Perioada 1 octombrie 1984 — 15 mai 1985, cînd ați întrerupt activitatea legal, pentru creșterea copilului, vi se consideră continuitate în muncă, deci la 8 ani vechime aveți dreptul, începînd cu anul 1987, la 17 zile de concediu de odihnă. ● Constantinescu Eugenia — Dorohoi: Numai medicul specialist dermatolog poate să stabilească tratamentul eficient. ● Martinescu Toma-Valentin — Craiova: Potrivit prevederilor art. 9, al. 3 din Legea nr. 26/1967, modificată prin Decretul 338/1983, concediile fără plată acordate la sugestia unității nu diminuează durata concediului de odihnă. Dacă, așa cum ne scrieți, ați beneficiat de 16 zile de concediu fără plată pentru studii, în condițiile H.C.M. nr. 1 052/1962, republicată în Buletinul Oficial nr. 58/1967, acest concediu fiind mai mic de 30 de zile, nu influențează durata concediului de odihnă, nefiind întru-nite condițiile prevăzute de al. 2, art. 9 din Legea nr. 26/1967.

REGHINA VARVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Din toată inima, cunună de sărbătoare

Ca o încununare a inițiativelor prin care poporul nostru a sărbătorit ziua de naștere a tovarăsei Elena Ceaușescu, literatura română contemporană își strânge forțele în luminoasă stare de inspirație a unei antologii omagiale pe care Editura Eminescu o adaugă ca un prinos de inimă și suflet recunoștinței tuturor. Volumul apărut sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste și a Consiliului Național al Femeilor se numește semnificativ *Buchet de purpură și soare*, subintitulându-se „Flori alese din creația închinată tovarăsei Elena Ceaușescu”, și cuprinde omagiul pe care literele române îl aduc într-o solidaritate exprimată atât prin valoarea semnăturilor, cât și prin criteriul de largă democrație a selecției celor antologați, unui destin remarcabil al epocii noastre dăruit patriei și poporului român, unei vieți exemplare de luptă și muncă pusă în slujba celor mai înalte cauze ale socialismului, științei, învățămîntului, culturii în patria noastră și a păcii în întreaga lume.

Antologia *Buchet de purpură și soare*, apărută în condiții grafice elevate la Editura

BUCHET DE PURPURA ȘI SOARE

Eminescu, cuprinde trei secțiuni: „O inimă care bate pentru fericirea poporului român”, „Cu flacăra științei, ea veghează” și „În numele idealului comunist”, toate aceste metafore sugerînd cit se poate de semnificativ cele trei direcții în care s-a împlinit destinul istoric al tovarăsei Elena Ceaușescu: social, științific, politic. Într-adevăr, chiar cînd e vorba de lucrări strict literare, cum e cazul acestei antologii, ele nu pot face abstracție de integritatea personalității omagiate, de trinitatea întru care s-a desăvîrșit personalitatea politică, științifică și socială a tovarăsei Elena Ceaușescu. Cei peste 120 de autori care și-au înmănușat forța de sugesție a metaforei, puterea de transfigurare a imaginației, căldura și vibrația sufletească a cuvîntului inspirat în această antologie fac din pagina lor un prilej emoționant de a exprima curatele lor sentimente de prețuire, respect și recunoștință față de tovarăsa Elena Ceaușescu, apreciind prin mijloacele specifice ale artei cuvîntului scris remarcabila contribuție pe care personalitatea tovarăsei Elena Ceaușescu și-a adus-o de-a lungul anilor alături

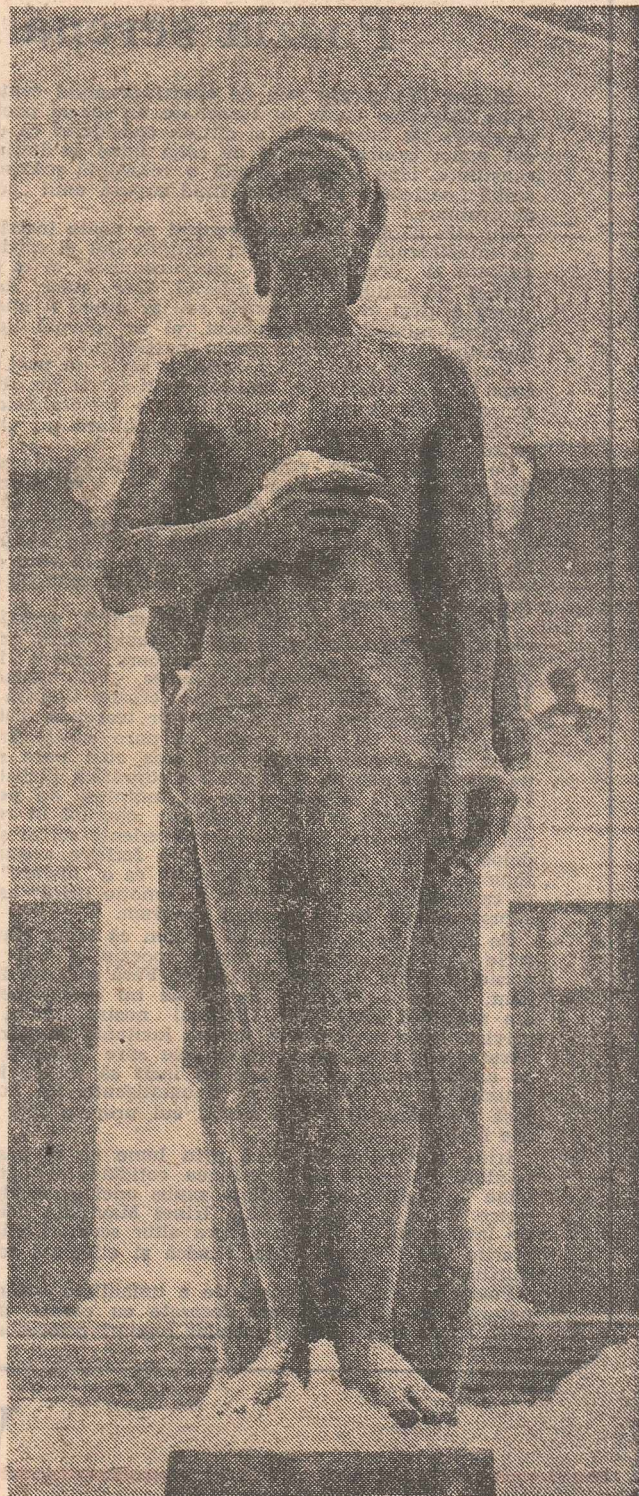
de tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul stimat și iubit al patriei și statului nostru, la înflorirea continuă și multilaterală a patriei noastre în triumfătoare sa înaintare pe calea progresului și afirmării sale plenare în lumea contemporană.

Antologia Editurii Eminescu se distinge atât prin calitatea și prestigiul semnăturilor puse dedesubtul veritabilelor profesii de credință pe care le cuprinde volumul cit și prin largă sa reprezentativitate socială: creatori aparținînd unor domenii și categorii diverse, oameni de pe întreg cuprinsul țării, de toate vîrstele și profesiile, bărbați, femei, copii, români și de alte naționalități, scriitori, pictori, sculptori, muzicieni, cineaști, muncitori, țărani și intelectuali, deopotrivă, slujitori ai scrisului românesc își alătură condeiele din toate județele patriei, de la cele mai diverse locuri de muncă și de aspirație spre ideal întregind imaginea unei inimi care bate în semn de recunoștință, prețuire și dragoste pentru tovarăsa Elena Ceaușescu.

Organizate în trei secțiuni, filele emoționantei lucrări aduc un elogiu dimensiunii politice și sociale a prestigioasei personalități a tovarăsei Elena Ceaușescu, activității sale pe tărîmul științei, în cercetare și în orientarea acestui sector vital al progresului, contribuției deosebite la înflorirea învățămîntului și culturii, la afirmarea noului umanism.

Întreaga personalitate a tovarăsei Elena Ceaușescu reprezintă pentru creatorii de bunuri spirituale care o omagiază în această antologie, un exemplu strălucit de dăruire revoluționară celor mai durabile cauze ale poporului român, un model de devotament și ardere revoluționară pentru valorile fundamentale ale științei și culturii românești, pentru binele și viitorul țării.

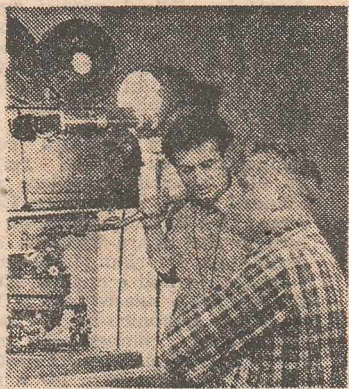
ION ZUBAȘCU

Artistul — conștiință a epocii sale

FRANCISC MUNTEANU:

„Poate
de aceea
mă scol în zori,
lungesc
zilele...”

— Tovarășe Francisc Munteanu, aveți și dvs. o „elice” pentru care perseverați, de ani și ani, ca eroul din filmul „Zile fierbinți”?

— Am mai multe „elice”, dar cea la care vă referiți este chiar corespondentul unui fapt real.

— Ați modificat cu ceva datele problemei?

— Deloc. Faptul s-a petrecut la Galați, pe șantierul naval. Un inginer tenace, îndrăgostit de profesiunea lui, a lucrat

timp de 16 ani pentru a găsi cel mai potrivit aliaj necesar pentru fabricarea elicei. De atunci nu mai importăm, din occident, prețiosul material. M-am inspirat de la feroarea gestului său pentru scenariul filmului „Zile fierbinți”.

— Căutați asemenea oameni cărora dacă le intră ceva în cap nu se lasă pînă nu izbutesc?

— Numai aceștia îmi plac, numai oamenii care n-au astîm-păr, care caută și pînă la urmă

găsesc, chiar cu însușite eforturi.

— Și dvs. faceți parte dintre ei?

— M-ar bucura să fiu considerat așa. Oricum, vă dau cîteva date biografice pentru a vă forma o părere. Mi-am început drumul artistic în 1945 ca... ingrijitor al unei săli de cinematograf. Făceam curățenie și dormeam în spatele ecranului. În acest fel, am văzut multe filme... invers.

— Dar le-ați înțeles cum trebuie!

— Mult mai tîrziu am ajuns să scriu un scenariu pentru Andrei Blaier. Cînd a fost gata filmul m-am mirat că nu mai seamănă cu ceea ce imaginasem eu. Vă mai dau un exemplu. La filmările pentru „Valurile Dunării” (scenariul era în colaborare cu Titus Popovici) m-am angajat regizor secund cu același gînd, să văd metamorfoza transpunerii textului în imagini.

— Primul scenariu scris și regizat de dvs. v-a mai stîrnit aceleași nedumeriri?

— Filmul „Soldați fără uniformă”, care a rulat pe ecran în 1960, a ieșit și el altfel decît așternusem eu dialogurile pe hîrtie.

CARMEN DUMITRESCU

(Continuare în pag. 15)

Desene pe asfalt

Cu Eminescu

Și sfîrșitul de veac și sfîrșitul de mileniu ne apropie de rotunde date aniversare ale lui Eminescu. Obsesia eminesciană ne însoțește la trecerea unor solemne porți ale timpului și nu va fi niciodată altfel. Pentru eternitate acest pămînt românesc va trece prin anotimpuri încărcat de luminile geniului.

Ne apropiem cu numai un an de împlinirea centenar al stingerii poetului. Trăim printre copii și adolescenții care vor sărbători al doilea centenar al nașterii sale.

Întimplarea a vrut ca nașterea poetului să fie cumva învăluită în legendă: datele avansate (decembrie 1849, ianuar 1850) n-au convins rivna cercetătorilor și e contestat, aproximativ chiar locul acestei nașteri (mărunta „cătună” din miazănoapte, Ipotești ori Botoșanii) astfel încît arhivele mai păstrează talne. Dar cifrele n-au cum să ne tulbure certitudinea că Eminescu s-a născut încă din străvechimi, că ființa lui de lut pieritor s-a mișcat de totdeauna sub teii înzăpeziți sau înfloriți. Tot astfel gîndim la un Eminescu ce se naște cu fiecare nouă generație, păstrîndu-se pururi tînăr. Ne stringem în fiecare lună la cripta bucureșteană pe care îl e

gravat selenicul nume, dar ne e greu să ne imaginăm moartea reală a celui ce nu cunoaște moartea. Cel fără odihnă, fără pace, fără somn. De va fi stăg-nat pentru o clipă uriașa lui inimă atunci trunchiul durut nu putea luneca decît în vis.

Iată de ce vom fi, cum am mai fost, contemporani cu Eminescu. Domeniile pe care le are în stăpînire Poetul sînt fără cuprins; o țară de țări, miturile și istoria ei, limba ei neasemuită așezată de mina lui în tipare de aur. Stăpin peste iubire, peste dorul nostru de libertate și pace, stăpin al dorului.

Ne așteaptă, după atîta vreme, feerica restituire integrală a operei eminesciene. Mașinăriile ei de orologiu s-au urnit greu, multe vieți dăruite trudei de a o exuma din cosmosul a zeci de mii de pagini au fost ajunse de moarte și alți, mereu alți cărturari și-au asumat coplesitoare misiune de a slui realizarea unui gînd ce părea la începutul veacului încă nechețuit, de ne-atins.

Volumele Marii Ediții, o putem spune, cer înainte de rivnă și acribie cărturărească, jertfă. Tinerii ce au continuat lucrarea de acolo unde o lăsase Perpes-sicius sînt acum bărbați în toată puterea cuvîntului și vor fi, la încheierea ultimului tom, niște bătrîni. Dar să îmbătrînești pes-

GHEORGHE TOMOZEI

(Continuare în pagina 14)

Vitrina cărților

Cronica literară de Romul Munteanu

Poezia serenă

În una din cărțile sale de eseuri (**Punctul central**, 1986), Irina Mavrodin căuta cu tenacitate un loc al poetului care se săvârșește între autor și cititor, considerat ca un adevărat punct central, marcat de zona unde se întîlnesc două conștiințe, cînd lectura capătă o relevanță maximă pentru ambii „parteneri” ai operei, fiind supus unui „act comun” de evaluare.

Nu știu dacă acest punct central se poate instala la zona de interferență dintre textul emițătorului și modul de receptare al destinatarului, circumstanțiat și el de atîția factori de natură foarte diferită. Dar chiar dacă acest punct central ar putea exista sau ar putea fi imaginat pe vectorul relației subiect-obiect, el ar deveni la fel de mișcător ca și faimosul punct pascalian.

Ce poate fi acest punct central decît un pact prin consens (Haber mas) care, multiplicîndu-se mereu, duce la un consens mai general, acompaniat de inevitabilele acte de divergență, deoarece se știe că în cultură nu există consensuri totale.

Pe de altă parte, supralicitarea rolului cititorului de la Sartre la Blanchot pînă azi, care au transformat pe cel de-al doilea partener de lectură într-un pater al cărții, ni se pare exagerată. Orice carte bună conține suficiente puncte de reper ce capătă relevanță prin actul de lectură. Cartea nu este un labirint cu repere absente prin care criticul se plimbă ca un biet mag rătăcitor, care-și așteaptă mintuirea printr-o iluminare misterioasă.

Traducătoare de poezie, proză și critică, eseistă capabilă să aducă mereu în modul său de textualizare un complex corpus teoretic, poetă cu un parcurs istoric îndelungat (**Poem**, 1970. **Rezi-limezi cuvinte**, 1971. **Copac înflorit**, 1978), Irina Mavrodin vine și spre creația literară cu o discreție și superbă amnezie a obsesiilor teoretice. Totul se petrece în așa fel încît poezia sa pare ruptă dintr-un alt trup, supus experiențelor vieții, așa cum pare și emanația unei alte conștiințe la a cărei suprafață răzbat din cînd în cînd erupții subterane ce ne amintesc de poezia. Or, conceptul acesta este mai degrabă operant în reconstituirea treptelor unui discurs cu antecedente scrise și aproape deloc în actul scrierii directe. Din fericire acesta se configurează în poezia Irinei Mavrodin ca o „dictare” concepută ca o mișcare liberă, nu ca o „emoție lirică” așezată sub supravegherea strictă a unui program.

Se cuvine de la început să arătăm că Irina Mavrodin nu scrie o poezie nevrotică, nici o poezie a unei anumite vîrste, marcate de unele anxietăți. Fără să iasă din contingent, autoarea **Picături de ploaie** nu colecționează surse ale stresului civilizației timpului nostru, nu-și întoarce privirea spre acele spații umane incitante la stări emotive dureroase. Întoarcerea privirii sale spre înăuntru sau spre în afară se petrece în așa fel încît să nu se întîlnească întîmplător cu evenimente traumatizante. Ea nu rezultă însă din dorința de a-și ocroti eul propriu față de durerele lumii.

Irina Mavrodin se mișcă prin lume ca o pasăre prin văzduh. Detașarea de presiunea cotidianului pune în lumină un fundal de conștiință supus unei profunde educații stoice. Dacă supunem poezia Irinei Mavrodin aceluiași set de interogații, aplicat și asupra altor scriitori, răspunsurile oferite vor fi net diferite, fiindcă și etimonul lor fizic și spiritual este altul.

Poezia nu este preocupată de o umanitate suferindă. Itinerariile ei străbat locuri decorate cu copaci, grădini cu flori, spații în care s-au instalat regnuri prietenoase. Vatra

matricială este locul idilic în care s-a făcut poeta, spațiul din care a privit lumea. „În ea / precum vitelul / în burta vacii / am stat / casa era o vacă albă / lapte ne-a dat / cel cu care ne-am hrănit / cel în care ne-am scăldat.” (**Cîntec**).

Si cînd metaforizează sau supune textul unui proces de simbolizare, autoarea nu iese dintr-o anumită corporalitate a imaginilor. Aceasta conferă poeziei sale un caracter frust, de mare autenticitate, conceput de un scriitor care-și maschează depozitul cărturăresc de informație, lăsînd pe prim-plan stralul emotiv direct.

Spuneam la început că Irina Mavrodin întîrește climatul unei poezii serene, realizată cu mijloace de mare simplitate în planul enunțării. Într-o perioadă în care mai are încă o mare frecvență discursul excesiv de ornamentat, bazat pe ziceri incoerente, autoarea **Picături de ploaie** logicizează limba în limitele gramaticii afective a poeziei, o așază într-un univers al inocenței, încît oamenii să poată vorbi cu animalele, copacii și cu florile. Nimic nu este aici artificial; nu se face simțit nici vechiul neutralism steril din versurile unor poeți blinzi. Poezia Irinei Mavrodin este blîndă prin însăși sorginea ei ontologică. În întîlnirea din acest spațiu al umanității edenice, vîntul și lupul o învață pe poetă cum să țină în mină o păpădie. Se insinuează astfel în conștiință o nouă dimensiune a universului, unde florile cîntă și împîlă la amintiri: „o floare galbenă / în fiecare dimineață / cîntă / un cîntec / despre lucruri / pe care le-am uitat” (**Imi spun**).

Printr-un act selectiv de mare rafinament, bazat pe relevarea directă, obiectele, plantele, animalele se fac și se refac, sentimentele intră în noi forme de alianță, elementele se mariază, iar conștiința se scufundă în acestea și iese mereu la suprafață ca o lebedă albă. De blîndetea lui Francis Jammes ne amintesc identificarea cu universul animalier, dar ea ne aduce în același timp aminte de un întreg spațiu mioritic românesc, menit să facă din viața curții fărînești o mare familie a omului.

Cînd poezia Irinei Mavrodin își trage seva din livrescu (**Du cote de chez Swann**), multiplicarea de euri o sperie, aduce într-o ipostază de „nisipuri mișcătoare”, de „mii de chipuri mincinoase adevărate”. Dar proliferarea artificială de chipuri proustiene vine doar parțial în contradicție cu universul creat de poetă, neîncrîmînt, mișcător, în stare de metamorfoză etc. Dar altfel. Printr-un ingenios procedeu de simbolizare analogică, scriitoarea privește ceapa cu foile ei și nucleul germinator, ca o microfacere periodică a lumii. „Sînt în contact cu universul / cînd tai această ceapă / în jurul ei se ordonează / pentru mine lumea vie.” (**Ceapa**). Blîndetea poetei în raport cu natura se transformă rareori în acte de violență. Și cînd mina distruge o floare, un copac, ea trebuie să le refacă prin carte ca un adevărat canon. Lovirea copacului, martirizarea frunzei și a petalei reprezintă în poezia sa un nonsens, un „atc sadic” gratuit și rar.

Într-o „poezie serenă” actul violent apare ca o aberație. Spunem acest lucru, deoarece însuși momentul tragic al morții capătă o înmiresmare mioritică. Culoarele și stările afective intră într-o complexă trăire apolinică: „m-au pieptănat / în pădure m-au tîrît / cu pene m-au îmbrăcat / printre meleci și păpădii / să mă pună la arat / în poiana celor vii.” (**8 noiembrie 1986**).

Într-o perioadă de expansiune a poeziei asiatică, Irina Mavrodin cultivă un discurs literar de tip alistic. Conotațiile din poezia sa arată o vitoare rămînere în spațiul asociațiilor obișnuite. În universul creat de autoare întîlnim enunțuri de genul: carne, grasă, ardei verzi, împietrite, valuri, zi ploioasă etc.; culoarele au aceleași registre (**negru și roșu copacul, vie albastră, albastră amenințare** etc.).

Din toate aceste elemente de vîltă simplitate s-a născut o poezie serenă care reprezintă o lume prin care curge „singhe fiercînt”.

Perfecit este poetul capabil să nu-și infuzeze poezia cu corpul doctrinar al criticului.

● Motto-ul noului roman al lui Constantin Toiu, **Căderea în lume**, (editura Cartea românească) — „...Răspunde, bătrîne! răspunde, ce știi. Cu pana în mină de stai și nu scrii?...” — I-a atras deja o formulă probabil durabilă: „ficțiunea memorialistică”. Alcătuit din savanta arhitectură a amintirilor,

directe și indirecte, ale personajelor principale, romanul „secreta” o lume a sa, incunfundabilă, regizată de un stil, la rîndul său, unic.

● A apărut volumul al doilea din **Muzica și literatura**, cartea de convorbiri culturale semnată de Zoe Dumitrescu-Busulenga și Iosif Sava (editura Cartea Românească). „Continuăm și în paginile acestei cărți să vă oferim o lectură din punct de vedere muzical a unor dintre textele semnate de scriitori români din toate timpurile”, ne încunostițează autorii într-un mic preambul. Odată cu Nicolae Milescu-Spătarul, Dosoftei, Johannes Honterus, S. Bănuțiu, Alecsandri, Măiorescu, Ovid Densusianu, Ștefan Petica, D. Anghel, Mihail Săulescu, Barbu Delavrancea, Vlahuță, Goga, Holban, Ioan Teodoreanu, Eugen Speran-

Vitrina artelor

Muzica

Buchetul

O privire generală aruncată asupra creației artistice — în genere — relevă că în timp ce, pe plan mondial, există numeroase scriitoare, poete, pictorite, sculptorite și graficiene, femeile compozitoare sînt extrem de rare, în lume ajungîndu-se la un procent de maximum 0,5 la sută. Din acest punct de vedere, România se situează pe un loc de frunte, căci din circa optzeci de creatori care scriu muzică simfonică, vocal-sinfonică și cameră, nouă sînt femei, cifra fiind edificatoare în ceea ce privește saltul intelectual al femeii în anii noștri. Să ne mărginim, deci, să spunem că nu atît cifra procentuală interesează, cît mai ales valoarea compozitoarelor; și, dacă despre Liana Alexandra, Doina Nemțeanu-Rotaru și Irina Odăgescu am scris deseori, se cuvine ca acum, la început de an, să arătăm drumul paralel pe care au mers două strălucite exponente ale muzicii românești: **Carmen Petra Basacopol** și **Myriam Marbe**.

Prin 1948, clasa de compoziție a maestrului Leon Klepper — din cadrul Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București — cuprîndea, în afara lui Anatol Vieru, Radu Paladi, Nicolae Beloiu și încă mulți alții, două tinere fete: **Carmen** și **Myriam**. Amîndouă, la fel de

sirguincioase, talentate și doritoare în aflarea noului mers al muzicii secolului XX, a găsirii unui model de scriitură contemporană, a unui stil propriu de exprimare, a relației național-universal și, în sfîrșit, a studierii nenunțatei posibilități oferite de folclorul nostru prin implantarea și re-crearea lui în muzică simfonică și cameră. Drumul călăuzitor era tocmai creația enesciană, care abia atunci se descoperea în plinătatea și frumusețea sa. Scurt timp după terminarea facultății, ele au devenit cadre didactice ale aceleiași instituții pe care abia o absolviseră; și aici au rămas pînă mai zilele trecute, luînd pîlda maestrilor, îngrijindu-se de sîfîuirea și specializarea multor talente (care astăzi sînt personalități reprezentative ale culturii românești), la catedrele de forme muzicale și, respectiv, contrapunct.

Au încercat, de timpuriu, creația camerală: „Rondo” pentru pian, Suita pentru flaut și pian, Sonata pentru violoncel și pian, pe de o parte; Suita pentru pian „Din lumea copiilor”, Sonata pentru violă și pian, în care o Sonată pentru pian, pe de altă parte. Apoi au început o serie de specializări efectuate în cadrul unor cursuri din străinătate, dintre care cel mai renumit este „Internationale Ferienkurse von Darmstadt” (R.F. Germania). Și abia după aceste peregrinări, după cunoașterea fenomenului muzical contemporan internațional, au pur-

cîs într-o elaborare a marilor lucrări. Astfel, **Carmen Petra Basacopol** ne-a dăruit poemul simfonic „Țara de Piatră”, Concertul pentru pian și orchestră, două concerte pentru vioară, Concertul pentru harpă, acela pentru violoncel și orchestră, Tripticul simfonic, Concertul pentru orchestră de coarde, zece de lucrări camerale pentru diferite instrumente și ciclurile de lieder inspirate din versurile lui Mihai Eminescu, George Coșbuc, Zaharia Stancu, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Eugen Jebeleanu, Nicolae Labiș și, în special, ale poetei Mariana Dumitrescu de care compoziția era legată printr-o strînsă prietenie și admirație reciprocă. Muzica dramatică a fascinat-o și astfel s-au născut baletele „Miorița” (libretul de **Oleg Danovschi**) și „Ciuleandra” (după romanul omonim al lui Liviu Rebreanu, libretul fiind semnat de **Alexandru Iorga**), ca și cunoscuta și apreciată operă „Inimă de copil” (după **Edmondo de Amicis**, pe un libret al lui **Anghel Ioanescu Arbore** și **Constantin Cîrjan**). În același timp, **Myriam Marbe** scria „In memoriam”, „Musica Festiva”, „Triumf”, Concertul pentru violă, Concertul pentru clavicin, Concertul pentru violoncel, muzica concertantă pentru pian și orchestră, Concertul pentru saxofon și orchestră; cantatele „Noaptea țărănească” (versuri de **Cicerone Theodorescu**), „De aducere aminte” (versuri populare) și „Chiuluri”, suită pentru cor de copii și orchestră; liederurile,

în număr mare, au drept bază poetică lirica eminesciană și argezieană, ori sînt inspirate din **George Topirceanu**, **Adrian Maniu**, **Romulus Vulpesu**, **Ștefan Augustin Doinaș** și alții; se adaugă aici numeroasele lucrări din domeniul genului muzicii corale, din care, de pildă, **madrigalul** „Ritual pentru setea pămîntului” a devenit celebru. Stilul acestor două compozitoare este propriu fiecăreia, vîndînd personalități creatoare serioase, sensibile, care au ceva de spus: o fac de altfel printr-o scriitură contemporană cu adînci reflexe ale muzicii populare românești; dar, în timp ce **Carmen Petra Basacopol** are, să zicem, o mai mare doză de accesibilitate, **Myriam Marbe** este — uneori — mai ermetică. Efectele timbrale neașteptate și în-lănțuirile armonico-modale surprinzătoare compensează însă această trăsătură. Să amintim aici faptul că muzica lor a răsunat pe multe estrade de concert ale lumii, unele chiar de peste ocean și că opurile lor sînt cuprinse într-o bogată discografie internă și externă; că amîndouă au fost invitate, deseori, să facă parte din jurii internaționale de compoziție sau de interpretare; că au fost distinse cu numeroase premii naționale și internaționale de mare prestigiu, care fac cîinste artei românești. Să mai arătăm, totodată, că titlul de doctor în muzicologie, obținut de **Carmen Petra Basacopol** la Universitatea Sorbona, cu lucrarea

„Originalitatea muzicii românești” a constituit o premieră pentru vechea instituție pariziană, el fiind decernat aici pentru prima oară unei românce.

Carmen Petra Basacopol, **Myriam Marbe**, **Liana Alexandra**, alături de colega lor **Felicia Donceanu** (care a obținut în acest an Premiul Academiei R.S.R.) și fostele lor eleve, **Doina Nemțeanu Rotaru**, **Irina Odăgescu**, **Maia Ciobanu** și mai tinerele **Ana Maria Avram** și **Irina Hasnaș**, astăzi și ele compozitoare de renume — lată un splendid buchet, prins în cununa muzicii românești de azi.

CLAUDIU NEGULESCU

Plastica

Cu gîndul la public

În artă, timpul face întotdeauna dreptate. De regulă, dreptatea aceasta înseamnă uitare. Mulți artiști, care n-au izbutit să obțină recunoașterea unor merite de-a lungul celor citorva decenți active ale vieții lor de creatori se consolează cu gîndul că se va întîmpla neapărat o reparație tirzie. Ca și cum recuperările săvîrșite de timp nu s-alteceva decît un fel de pensii postume dintr-o estetică a democrației superlativelor.

În cîteva situații, timpul devine o cauză tainică și eficientă a operei. Puțini o consideră ca atare și nici artiștii însăși nu se grăbesc s-o observe și să se sprijine conștient pe ea.

la, Galaction, Arghezi, Mihai Ralea și Ion Vinea, prezenți în sumarul acestui volum, în lecături nu o dată incitante și de fiecare dată neașteptate, un al treilea volum, aflat deocamdată în stadiu de proiect, ar putea îndreptăți o viitoare „Istorie românească «sub reflector muzical»”.

● La editura Univers s-a tradus (Adrian Costea) romanul prozatorului iugoslav Miodrag Bulatović, **Oameni cu patru degete**. Însoțit de o prefață semnată de Romul Munteanu, de o postfață aparținând lui Constantin Ghirdă, precum și de notele traducătorului, romanul aduce la îndemina cititorului român una dintre cele mai interesante cărți de proză din spațiul iugoslav.

minuind cu pricepere materia cuvintelor, reușește, cu acest „loc pe roată” (rezervat, firește,

raisonneurului detașat) un plăcut reportaj pe dos.

● După primul volum din seria de Opere Proust, îngrijit de Irina Mavrodin, editura Univers face să debuteze o altă serie, nu mai puțin tentantă. Primul volum, din cele șase proiectate să apară, ne propune „prima ediție integrală a poeziei lui Edgar Allan Poe”, celelalte urmând să ilustreze alte laturi ale creației autorului (schite, nuvele, povestiri, romane, articole și eseuri de critică și estetică literară, corespondență). (Volumul întâi se intitulează **Annabel Lee** și alte poeme). Îngrijirea ediției, prefața, cronologia, notele și comentariile aparțin lui Liviu Cotrău.

Ceea ce ridică foarte mult cotele actualei ediții este însă prezența unei Addenda, care grupează „tălmăcirii apropiate sau uneori egale ca valoare celor din corpul de bază al lucrării”. Așa se face că, în primul volum al seriei deschise la editura Univers avem zece variante de traducere ale poemului **Annabel Lee**, cincisprezece ale celebrului **Corbul** ș.a.m.d. Scrupuloasă și alcătuită foarte competent, ediția lui Liviu Cotrău se anunță a fi un eveniment.

TANIA RADU ■

O valoroasă cronică

Colecția **Croniclele medievale ale României** s-a îmbogățit cu un nou volum (al 11-lea): **Cronica românească** a lui Gheorghe Brancovici (1645–1711). „Sirb ca origine și aspirații, român prin multe din înfăptuirile sale, Gheorghe Brancovici a rămas oarecum izolat de ceilalți croniciari români contemporani, nu îndeajuns de cunoscut și foarte puțin folosit de istoriografia noastră”, scrie Damaschin Mioc în studiul său introductiv, care fixează în linii sigure portretul și valoarea operei acestui cronicar cu o viață atît de zbuciumată (din 66 de ani, a rămas 21 de ani în detenția autorităților habsburgice).

Cronica românească este de fapt o istorie universală, care pornește de la tradiția poporului pentru a-și restringe, spre sfîrșit, aria de investigație asupra Europei de sud-est, românii intrînd astfel în sfera de interes a cronicarului. Gheorghe Brancovici și-a scris, după cit se pare, cronică în anii 1684–1688 la curtea lui Șerban Cantacuzino, sau în casa fratelui acestuia, marele cărturar Constantin Cantacuzino stînicul. În cuprinsul ei se găsește valoroase informații despre trecutul poporului român, care își așteaptă valorificarea de către specialiști. Să amintim doar că unul din manuscrisele cronicii cuprinde, așa cum arată Damaschin Mioc, „cea mai amplă, mai completă și mai frumoasă descriere a ei (bătălia de la Rovine, cîștigată de Mircea cel Mare asupra lui Balazid — n.n.) în toată literatura cronicărească”. Ea va trebui — credem — introdusă în orice creștomatie de texte despre istoria poporului român, despre multiseclarul său efort de apărare a neamului. Elemente noi se află și în relatarea campaniei, încheiată cu un eșec, a sultanului Mehmed al II-lea împotriva lui Vlad Tepeș (1462). Cu multă căldură prezintă Gheorghe Brancovici cea dintîi unire a românilor înfăptuită, în 1690, de Mihai Viteazul: „cu fericire stăpînind măriia sa cite trele țările, adică Ardealul, Moldova și Țara Muntenescă”.

Cei doi editori, Damaschin Mioc și Marieta Adam-Chiper, au dat o ediție exemplară a cronicii, și faptul este firesc. De trei decenii, Damaschin Mioc este „sufletul” seriei consacrate

Cartea de istorie

Țării Românești al marelui corpus de documente medievale și a realizat o excelentă ediție a **Documenta Romaniae Historica** scrierilor cronicarului Nicolae Stoica de Hațeg. Marieta Adam-Chiper s-a specializat în studiul (și numai cine îl practică știe cit este de greu!) al însemnărilor de pe manuscrise și cărți, domeniu în care a dat remarcabile contribuții. Asocierea celor doi s-a dovedit benefică pentru **Cronica românească** a lui Gheorghe Brancovici, aflată de acum înainte într-o ediție științifică de înaltă valoare, care invită pe cercetători la o grabnică valorificare.

Societate și artă

În cărți, periodice de specialitate și reviste culturale, la radio și televiziune, Răzvan Theodorescu este un vulcan de erudiție, care aruncă o lavă strălucitoare de nume, date, monumente, din Scandivaniană pînă în insulele Mării Egee. Informația prodigioasă se unește cu un remarcabil spirit al asocierilor și nuanțurilor și cu un ochi capabil să distingă în cutare amănunt pictural o întreagă lume de gânduri și simțăminte. Ultima sa carte **Civilizația românilor între medieval și modern** (2 vol., Ed. Meridiane, 1987) face încă o dată dovada că autorul ei este unul din cei mai de seamă reprezentanți ai școlii românești de istorie a artelor.

De la mijlocul secolului al

XVI-lea (autorul consideră că în jurul anului 1550 societatea românească a intrat într-o nouă fază a evoluției ei) și pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, o îndelungată perioadă în care se desfășoară tranziția de la evul mediu la epoca modernă. Răzvan Theodorescu urmărește acest proces, în primul rînd, în sfera sa predilectă — istoria artelor. În spiritul celor mai noi orientări ale cercetării istorice (și aici exemplul celebrei Școli de la „Annales” se cuvine amintit cu precădere), el integrează permanent fenomenul artistic într-un larg context socio-istoric. Un context care nu înseamnă numai realități economice, forțe sociale și confruntări politice ci și (într-un fel s-ar putea spune, mai ales) cadrul de sensibilități și mentalități al timpului. Lumea invizibilă a simțămintelor și gândurilor este reconstituită de Răzvan Theodorescu cu acea știință și — acesta este cuvîntul! — artă care îi sînt proprii și vin dintr-o serioasă cultură și dintr-o îndelungă cugetare asupra problemelor studiate.

Sfîrșitul de mileniu cercetat de autor cuprinde o problematică vastă și variată: Reforma, manifestările barocului, cele două domnii atît de importante și pe plan artistic — Matei Basarab și Vasile Lupu — urmate de deceniile în care familia Cantacuzinilor și Constantin Brîncoveanu desfășoară o amplă activitate de construcții a unor monumente laice și eclesiastice de mare valoare, pentru a încheia cu mult discutată epocă fanariotă. La nivel aulic, boieresc, orașesc, țărănesc, altfel spus la toate palierele societății românești, Răzvan Theodorescu distinge elementele comune și specifice și conturează fizionomiile regionale. Idei valoroase, ipoteze îndrăznețe, sugestii fecunde sînt risipite cu dăruire în paginile acestei cărți, chemată să facă dată în istoriografia noastră. La sfîrșitul anului 1987, cineva declara lucrarea lui Răzvan Theodorescu una dintre cele mai importante apariții ale anului încheiat și avea perfectă dreptate. Această carte mai arată încă ceva: că numai abordarea interdisciplinară, care tinde la cuprinderea fenomenului studiat în globalitatea sa poate oferi demersul optim de investigație. Răzvan Theodorescu ne-a dovedit că este deopotrivă istoric și istoric de artă de certă valoare.

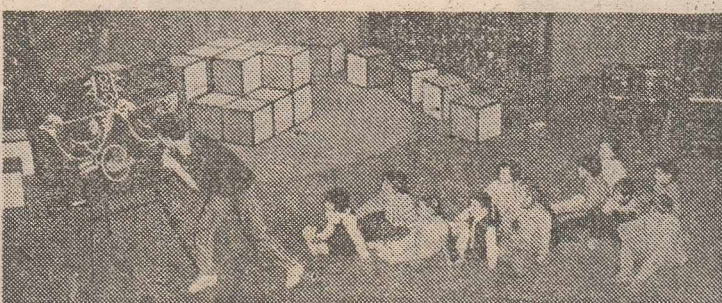
FLORIN CONSTANTINIU ■

Vitrina artelor

Pictorul **Ion Popescu-Negreni** a organizat, împlinind optzeci de ani, o expoziție cu tablouri din ultima vreme. Manifestarea de la Muzeul de artă al României, deși s-a bucurat de cele mai sincere și îndreptățite aprecieri, nu a avut nimic din morgană inhibantă a retrospectivelor „de vîrstă” și a panoramicele sentimentale. A fost, de fapt, vorba de o „personală”, de înfățișarea la public a unui meșter-pictor deosebit de vrednic și talentat.

A scrie despre talentul unui artist de talia lui Ion Popescu-Negreni pare aproape o necuviință, întrucît talentul e ceva subînțeles la tot acela ce expune. În realitate, numărul talentaților e foarte, foarte mic. De obicei putem spune în ce constă talentul lor doar în cazul unui număr restrîns de artiști. Fîndcă dacă vorbim de talent trebuie să punem obligatoriu în discuție și anvergura efectelor sale. „Maestrul Negreni” — cum s-au deprins să-i spună numeroșii studenți și discipoli la caracter al pictorului — s-a născut în 1907, a debutat în 1937, a suportat, cu al doilea război mondial, o fractură biografică, urmare căreia sufletul i-a devenit mai dirz și crezul artistic mai precis. Dragostea, profund motivată artistic, a unui public mare și cultivat a găsit-o tîrziu, într-un moment al carierei cînd ar fi avut destule pricini să fie obosit de așteptare. Pictura lui Ion Popescu-Negreni a putut să se înfățișeze ca fapt artistic major și cu

un halou al importanței frapante abia în preajma anilor '70, cînd însemnate criterii ale judecării de valoare au reîntors în drepturi. Retrospectiva de la Dalles, din 1976, ne-a deprins cu statura de clasic în viață a unui artist căruia pur și simplu nu i se bănuia statura. Aproape tot ce face calitatea marii picturi românești există și în concepția picturii lui Ion Popescu-Negreni: armonie, temeinică profilare a gustului, prospețime și originalitate a percepției, susținere viguroasă a metodei de la anii de deslușire a ideii pînă în anii de culme a împlinirii ei. Astfel, la optzeci de ani Ion Popescu-Negreni lucrează ziua întreagă și cu un interes mereu primenit, deoarece ideile creației îi sînt ființă. Nu omul a rămas egal cu sine, ci motivul ce-l îndeamnă să fie pictor. În numeroase caiete de însemnări — caiete ce-ar fi bine să fie cunoscute de un editor, fiindcă sînt scrise spontan, cu o sinceritate abruptă și din iubire — Ion Popescu-Negreni caută la rațiunile creației, în general, și cu gravitate și adevăr, la ale creației proprii pentru a conchide asupra problemelor privind alegerea drumului și a perfecționării mijloacelor. Ceea ce e cu totul pasionant în notele pictorului e că în tot locul e prezent, ca factor decisiv al creației, publicul. Ion Popescu-Negreni pictează cu gîndul la public, nu pentru a-l mulțumi în variile lui vanități, ci pentru a-l învăța și orienta către treburile de miez ale actului

creator. Studenții săi mărturisesc că și profesoratul i-a fost unul al prieteniei și generozității, cu gîndul adică la omul care vine să învețe, cu un respect tînzind la sacru față de actul învățării. Frumusețea, în pictura lui Ion Popescu-Negreni, e rezultatul unui efort creator destinat satisfacției unor interese sufletești și intelectuale dintotdeauna, și esențiale traiului civilizat, desăvîrșirii spirituale.

TUDOR OCTAVIAN ■

Teatru

Extemporal la... vacanță

De cîtiva ani, Teatrul **Ion Creangă** se află în căutarea as-

duă a unor noi căi de dialog cu spectatorii săi. A ajunge la sufletul copiilor, aflați la vîrstă lor „de trecere”, cînd nici păpușile de la Tîndărică nu mai spun totul, dar încă nici zborurile deasupra unor cuiburi de cucu, nu e lucru ușor. O serie bună de spectacole a adus în ultima vreme pe scena teatrului mari opere destinate copiilor. După **Pinocchio**, **Toate pinzele sus**, copiii au văzut un spectacol deosebit de cald și de „legat” cu **David Copperfield**, apoi unul dinamic și, în multe privințe, atîșant, cu **Pistruiațul**. Nu sînt singurele spectacole de la **Ion Creangă** care ar merita să fie pomenite. Teatrul se află în căutarea unui nou statut — în care exigențele profesionalismului nu stau deloc pe ultimul loc — și se cuvine să sîmțim, cu îndreptățite speranțe, aceste eforturi.

Vacanța de iarnă a acestui an a putut număra printre daru-

rile sale și un ingenios spectacol de variații pentru copii al Teatrului **Ion Creangă**. **Extemporal la... variații** (regia, Cornel Todea, scenariul, Constantin Fugașin, scenografia, Delia Ioanin) este un spectacol cu copii, spumos, vesel, agreabil, naiv — atît cît să înceteze adultul, dar și să nască instinctul de superioritate spectatorului-copil, ceea ce nu s-a dovedit a fi totdeauna oportun. Cu participarea unor actori ai teatrului (Daniela Anencov, interpretînd frumoase versuri pentru cei mici de Marin Sorescu, Alexandrina Halic, căreia scenariul i-a rezervat ipostaza de prezentator și prilejul unei mici antologii de roluri personale, mai sugestivă pentru cei mari decît pentru cei mici, Boris Petroff, Constantin Fugașin) și invitați (Mihai Mălăi-mare, Anda Călugăreanu și Mircea Constantinescu într-un număr de clovni, foarte apreciat de public și Iurie Darie, în vechia sa ipostază de... profesor de desen și de poveste), spectacolul a avut idei, vervă, dar și unele stingăcii. Plăcută a fost însă prezența în scenă a celor zece copii, frumoși fără să fie „de pus în ramă”, veseli și vioi, care au adus necontenit glasul jocului.

„Extemporalul” teatrului **Ion Creangă** a luat astfel pulsul vacanței. „Consultația” a dat roade, se pare, pentru că inițiativa de acum va avea probabil o urmare — mai bună, mai în cunoștință de cauză — la primăvară.

TANIA RADU ■

„Către o țară de gând“

„Tu scrie pe tablă un nume“

Înainte de a ni se deschide poarta automată, am fost întrebată dacă am țigări și chibrituri sau alte materiale inflamabile. N-aveam. Tăcut, mașinal, însoțitorul meu, tehnicianul Aurel Cosma, depune pe masa din cabina portarului zestrea sa de fumător. Apoi, pătrundem. Atmosfera culoarelor, ce le străbatem îmi dă senzația că am devenit personajul unui film de science-fiction. Pe metri întregi de liniște desăvârșită mă învâluie o lumină difuză, când roșie, când verde sau albastră, semiobscură, așa mi se pare mie, dar o să aflu că aceste „lumini de acomodare“ sînt, de fapt, într-un anumit spectru, în funcție de ceea ce se lucrează dincolo de ușile grele, metalice, într-un întuneric, uneori, desăvârșit. Oamenii trebuie să fie atît de bine stăpîni pe meserie — de altfel, la angajare se întreprind riguroase examene de selecție, pe lingă cunoștințe și, neapărat, liceul de chimie, trebuie să posede anumite însușiri psihice, de adaptabilitate, manualitate și nivel de inteligență — încît să poată conduce procesele de producție și să le controleze, căci totul este automat și dirijat de computer, pe întuneric ori cu foarte, foarte puțină lumină. Într-un vestiar ni se dau salopete albe și ni se schimbă încălțămîntea cu niște cipici speciali ca pentru sălile marilor muzee, trecem apoi printr-un aspirator, o cameră de desprăfuire și numai după aceea avem acces în întreprindere. Este ritualul obligatoriu, de fiecare zi, al tuturor lucrătorilor, de la primul muncitor la director. Într-o sală de mese, cu mobilier în alb și azurii și, de data aceasta, inundată de lumina zilei, cu un perete întreg savant vitrat, fete îmbrăcate ca și noi, de parcă ar fi coborît dintr-o cabină aerospațială, își iau gustarea de la ora 10. Mai urcăm niște scări, mai trecem prin niște culoare, unde dădăm aceeași curățenie, liniște și lumină difuză, după care pătrundem în cabinetul directorului.

Ne întîmpină un bărbat tînăr, frumos ca un actor de cinema, încît iarăși mă înfioară senzația de a fi ajuns protagonistă unei echipe de filmare. Inginerul Octavian Moraru e un mare chimist și a avut șansa, cum ne va spune, să ia de la capăt, în țara noastră, unul din cele mai revoluționare și mai fascinante domenii din științele fizice ale chimiei secolului XX, materialele fotosensibile. Pe un perete, în fața unor fotolii moderne și confortabile, o ta-

blă. De ce?, întreb absolut naiv și la întîmplare, pentru a sparge odată această apăsătoare tăcere. Îmi răspunde tot cu semne de întrebare. Am fotografiat vreodată pe „Azopan“? Ei, cum să nu?! Și pe cea mai recentă realizare a întreprinderii, filmul negativ-color? Și! M-am gîndit vreodată cite straturi de chimicale există pe suportul de celuloid în grosime totală micronică? Recunosc, nu! Pot fi și 14 sau chiar mai multe! „Toate discuțiile noastre tehnice, și sînt numeroase, au

gîinii. Ritmul căutărilor este galopant și în cel mai deplin secret.

„Așa am pătruns în cea mai tînără fabrică a marelui combinat chimic din Tg. Mureș. Istoria ei are cu puțin peste o jumătate de deceniu. Cu alte cuvinte este o creație a noii concepții economice promovate prin Directivele ultimelor două congrese ale partidului nostru, de restructurare și modernizare a economiei naționale, de dezvoltare a acelor ramuri și sectoare purtătoare de progres tehnic, care, prin aport de inteligență și tehnologii, să valorifice superior materiile prime. Materialele fotosensibile sînt în domeniul chimiei un virf, ce se bazează pe sinteze fine de cea mai înaltă puritate și subtilitate.

Interesant, noua fabrică a fost alipită de „Azomureș“ pentru a o lansa, pentru a-i furniza primele cadre, de la muncitori la specialiști, cu experiență și cu rigoarea disciplinei în sînge, ca și pentru a-i asigura un renume. Interesant, spun, cum spune toată lumea, căci foarte repede lucrurile s-au inversat. La ora actuală fotosensibilele românești cu marca „Azomureș“ mențin și ridică faima întregului combinat. Directorul își cere scuze și se retrage spre sala de protocol, au sosit parteneri străini pentru „cinecolor“. Alături de pelicula color pentru cinematografie și TV filmele radiografice medicale se exportă, sînt cerute în cantități foarte mari, în țări reputate în producția unor asemenea materiale cum sînt R.F.G., Japonia, Franța, Statele Unite ale Americii... Salutul acestei fabrici — ajunsă

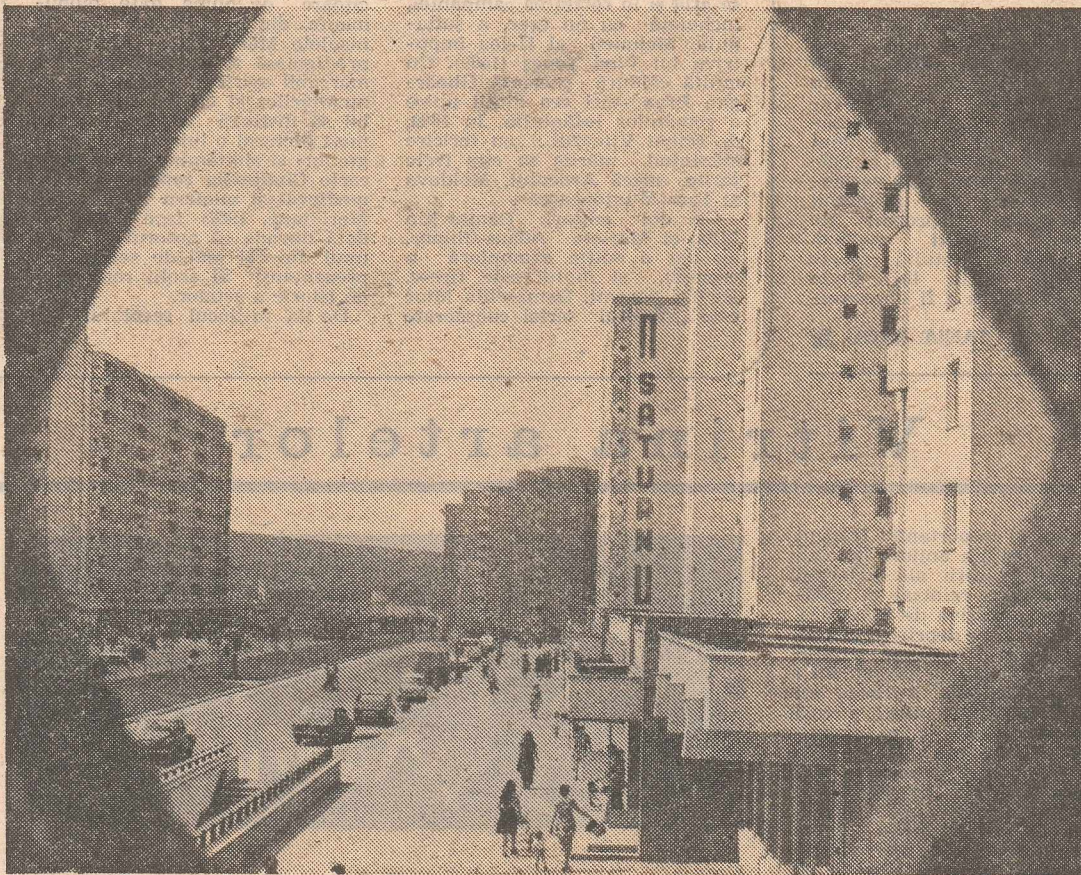
cu premii și medalii la sa-loane naționale și internaționale de invenții și mărci. GAMA GRAF, de pildă — filme în 5 tipodimensiuni pentru controlul nedistructiv al sudurilor și al altor prelucrări industriale — a fost distinsă, în 1984, cu Medalia de aur la Tîrgul internațional de brevete și mărci de la Leipzig. În laboratoarele de la „Azomureș“ totul s-a cucerit și se cucerește pas cu pas, cu multă competență (deși, încă la facultățile de chimie nu s-au inclus, cum ar fi normal și necesar, cursuri ori chiar secții destinate să pregătească specialiști pentru fotosensibile), cu ambiție, cu devoțiune, cu multă investiție de pasiune și de energie. Și astfel, grupa de cercetare proprie ține ritmul cu lumea, nu odată ieșind chiar cu un pas înaintea ei. Poți să scrii un roman palpitant, cel puțin egal cu cărțile dedicate lui Fleming, despre travaliul ingineriei Paraschiva Lungu, spre exemplu. De la primul său film, filmul geofizic, competitiv ca performanțe cu cel al firmei americane Dūpont, ce se importă, pentru activitatea geologilor, geofizicienilor și a altor specialiști în cercetările asupra pămîntului și pînă la GAMA GRAF și alte și alte materiale fotosensibile ce stau azi pe piețele internaționale în compania produselor Kodak, Fuji, Sakura, Yashica, Era, Agfa-Gevaert și altele, și altele, la fel de renumite este o istorie comprimată în biografia cîtorva oameni. Domeniu fabulos al cercetării, este și un domeniu acerb al concurenței, dat fiind teritoriul tot mai extins de folosință în tehnica și via-

la care lucrează cu toți nervii întinși. Profunzimea cuniloror și claritatea imaginii mă fascinează. Ei bine, ea le descoperă încă „puncte slabe“. Pentru un ton și un semiton de gri a dat zeci de nopți, a investit zile întregi în laborator asupra formulelor chimice, a reactivilor, a cristalelor, agitîndu-le singură și urmărindu-le singură ore în șir... Apoi, s-a luptat cu timpul, durata de prelucrare fiind azi una din caracteristicile forte ce impun sau compromit un produs fotosensibil. Pentru a o reduce de la 45 la 8 minute, munca și efortul său au fost strînse și constrînse de marea sa voință. A izbutit. Trebuia să izbutească! Colega sa, ingenera Aurora Manolache, a dat bătălia timpului pentru filmele medicale. Și ea a izbutit. De la uscat la uscat, adică de la expunere la momentul citirii radiografelei pentru diagnostic, încap doar 90 de secunde. „Azomureș“ produce acum toată gama de pelicule radiologice pentru medicină, de la cele stomatologice pînă la cele necesare computerului tomograf, gama AZOIX, cum spuneam, fiind larg solicitată la export. Cea mai recentă realizare, filmul medical radiografic ortocromatic, a fost testat în străintate, în laboratoare care dau gir internațional în fotosensibile și s-a întors cu calificativul unei excelente calități. Este un produs de virf deci și de mare perspectivă, mi se precizează.

„Am pomenit doar cîteva dintre realizările de marcă de la „Azomureș“ — inclusiv acest articol — dacă imprimarea revistei s-ar face la offset, s-ar fotocollege pe peliculă „Azo“ — din șirul celor peste 90 ce se pot orîndui, justificat, sub metafora poetului. Și atunci, numele de scris pe tablă este, desigur, „Azomureș“.

„Străzi albe, luminate“

„Poetul care m-a ispitit și m-a însoțit cu metaforele sale în preumblarea mea mureșeană este, se înțelege, unul de-al locului, cu sorgintea, cu sufletul, cu iubirea. S-a întîmplat ca, în ziua sosirii mele în oraș, la o oră fermecată a serii, într-un crepuscul stîns de roua lunii picurată printre ramurile copacilor vii, să fiu martoră unui dialog de taină. La librăria „Universal“, de pe strada mare, pe un podium sui-generis ridicat printre rafturi, Ion Horea, în fața unui public, ce se zidise frumos și cuminte printre pereții de cărți, umplînd spațiile pînă la refuz, recita versuri din proaspătul său volum apărut la „Dacia“. M-am amestecat printre ascultători și m-am lăsat, odată cu el, purtată de „Viața, viața“ sa „către-o țară de gînd“, prin țara aceasta transilvană, unde s-a născut și pe care o privește cu un ochi lucid și o iubește cu o patimă nebună. M-a învățat să privesc orașul, să înțeleg satul și cum să descind în sufletul țărânului de pe Mureș, un suflet de ghioc al unei zbuciumate istorii. Cînd poposisem în pragul librăriei veneam dinspre Cetate, dintr-o clădire de lîngă zidurile ei medievale, unde, cîteva ceasuri întregi, doi cercetători mă inițiaseră într-o serie de tehnologii noi ale electrotehnicii pentru numeroase alte industrii. Cu gîndul la scheme, legi electrice și electronice, nu privisem cu loarul viu, din oameni și case, străbătut. Nu-mi oprișem ochiul pe desfășurarea de armonii baroc și unghiuri cubiste, unde puteam să aflu atît de multe despre viață și timp. Ascultîndu-l pe Ion Horea, în aceeași seară încă, am luat strada de la capăt. Dacă vrei să înțelegi viața oamenilor și oamenii înșiși, e bine să le cunoști, mai întîi,

loc cu demonstrații pe tabla asta“. S-ar putea și mai modern, mă asigură, cu proiectoare, dar preferă această modalitate „clasică“ și poate desuetă, nu din motive sentimentale ci „pentru a ne aminti, în orice moment, că în tehnică, și mai ales în cea a materialelor fotosensibile, rămîi, trebuie să rămîi, un permanent elev. Să înveți, să cauți, să înovezi“. Nici un alt domeniu din lumea noastră, dominată de procese ultrarapide de înnoiri tehnico-științifice, exceptînd poate doar electronica, nu acumulează mai multe noutăți ca materialele fotosensibile, pentru înregistrarea și redarea ima-

simbol al județului din inima Transilvaniei și simbol al chimiei românești — poate să ne pară spectaculos, deși, mai curînd și mai adevărat, reprezintă spectacolul unui domeniu al lumii de azi în care școala românească de chimie susține o partitură pe măsura valorilor ei. Fabrica, inițial, a fost un import de licență de la o vestită firmă japoneză. A pornit, prin 1980, cu 10 produse, cele mai obișnuite pentru arta fotografică. Astăzi, are în nomenclatorul de producție peste 90, asimilate prin concepție proprie, nu puține originale, cu formulele și rețetele de fabricație brevitate, unele distinse

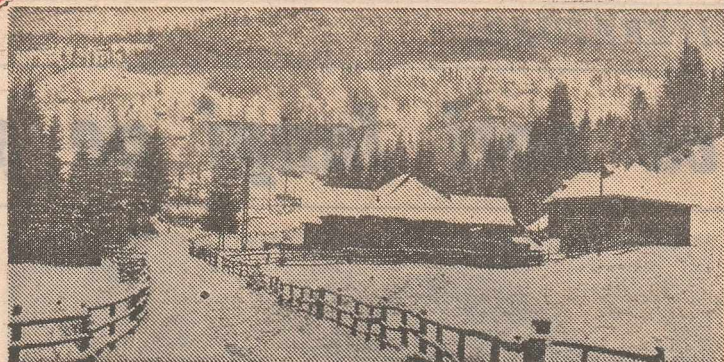
ța secolului nostru și ale celui care vine. Nimeni nu-și oferă rețetele și formulele de emulsie, fiecare le cucerește și numai prin performanțe se impune. Ele, performanțele produselor, dictează ca un zeu neîndurător și atotputernic. Tînăra cercetătoare și tehnologă Otilia Simion (nu are încă 10 ani de cînd a terminat facultatea; e firesc, ca tinerii să pătrundă și stăpînească secretele acestor materiale ale viitorului) mă invită să vizionez un film. E cam abracadabra, n-are un scenariu propriu-zis, fiindcă el conține o altă poveste, povestea perfecțiunii — peliculei românești cine-color, la care a lucrat și

casa și cum se mișcă ei, în toate momentele, pe locul veciniei lor. Mi-am amintit că inginerul-cercetător Iuliu Pompei Horja era îmbrăcat în haine de gală, purta cămașă albă și cravată, iar la încheierea discuției noastre s-a îndreptat grăbit spre Teatrul Național.

A doua zi, l-am căutat pe arhitectul șef al județului Mureș,

Arpad Burkhardt, clujean de origine, elev al școlii bucu-reștene de arhitectură, lucrează la Tg. Mureș din 1968, dar cunoaște orașul din anii imediați de după război. În 1946, avea pînă în 40 000 de locuitori. În 1950 făcuse vreo 60 000, ca după 10 ani să ajungă la 80 000 iar astăzi cuprinde de două ori această cifră. O mișcare demografică fantastică, ar spune sociologii, o mișcare însă atît de obișnuită în toate orașele României din ultimii 20 de ani. Dacă privim orașul dinspre marginile lui vom înțelege totul, fără cuvinte, cifre și statistici; Tirgu Mureș este înconjurat de întreprinderi, uzine, combinate, stațiuni, centre și filiale de cercetări. Centura industrială a urbei i-a adus pe oameni iar oamenii au nevoie de case și astfel s-au înălțat, rapid, concentric, orizontal și vertical, noile cvartaluri, noile cartiere, noile artere, noile edificii sociale, culturale, de artă, de odihnă, de reverie... Și s-au consolidat cele existente, simburile de istorie și tradiție, armonia inconfundabilă a locului. „Ideea de bază a noastră a fost să păstrăm atmosfera și tradiția fiecărui oraș”, îmi spune arhitectul Arpad Burkhardt, un promotor al acestei idei pe care o vedem cu ochiul liber și o trăim cu emoție, atît la Tg. Mureș, cit și la Sighișoara, la Reghin, la Tirnăveni și chiar la Sovata și Luduș. „În fiecare oraș, am restaurat zonele istorice așa cum au fost, după migăloase studii de reconstituire”. Un model și un exemplu este restaurarea recentă a clădirii Muzeului etnografic, „reprezentînd cea mai veche și cea mai curată clădire în stil baroc din Tg. Mureș”. La cîteva pași se află o replică modernă, curată în stil și idee, inspirată și originală a arhitectului de azi Constantin Săvescu. Clădirea Teatrului Național ca și întreg ansamblul de locuințe din, jur. În măsura în care au crescut platformele industriale, s-au extins și au crescut orașele. Peste 80 la sută din populația celor 6 orașe locuiește în case noi iar 48 la sută din populația județului Mureș trăiește la oraș. În Tg. Mureș ca și la Tirnăveni — cetate a chimiei, ca și la Sighișoara — cetate a industriei ușoare, ca și la Reghin — cetate a industriei lemnului și a viorii, ca și în Luduș — cetate a industriei alimentare, ca și în Sovata — cetate a turismului balnear, pretutindeni s-au înălțat și se înalță sute și sute de apartamente, se sistematizează zone, artere, străzi, se modernizează fluxul comercial și circulația rutieră, se restaurează cu atenție monumentele.

Ne întorcem în plața Teatrului Național, metafora acestui efort pentru cadrul de viață al omului, întru respectul lui. Grația formelor, albul pereților, îndrăzneala unghiurilor sînt lumina străzii văzute de poet, sint, pentru noi toți, un tablou real, viu, concret al vieții de fiecare zi. Prin memorie văd încă silueta dreaptă, maiestuoasă a inginerului Iuliu Pompei Horja, urcînd, mîndru ca un senior, scările de marmură. Pierzîndu-se prin mulțimea ce le urca la fel. Teatrul îi aparține, s-a înălțat pentru ea.

Peisaj în alb

Cu Vifor și Nelu, înotînd prin nămeți, sania sanitară aleargă prin sate să aducă puii de moși pentru vaccinări

Pregătiri pentru o nouă zi de căutări geologice. Un cuvînt de ordine, economia de combustibili

Odinioară, lemnul se „tăuiea”, i se dădea drumul la vale pe unda Arieșului. Astăzi îl poartă caii putere ai trailerelor

Sus, în parchetul Galbena nu există iarnă, există zile obișnuite de muncă

Minerii din prospecțiuni își fac și ei datoria

Todoruț Neag este nu numai vizitiul dispensarului, dar și un harnic gospodar al satului

Înainte de intrarea în clase, „o încălzire” binecuvîntată, fără de care copilăria în Apuseni nu e copilărie.

Avram Ion Nașcu lucrează ciubere, „de cînd eram ca ista, nepotu-meu”

În Țara Moșilor, aceleași zăpezi, alți oameni

Arieșeni se află sus, în Munții Apuseni, adînc în inima lor. Se catără pe pante, pe virfuri, pe gurguie, se cuibărește sub poale de pădure, lingă brazii, în 18 sate, fiecare ținîndu-se totuși pe-aproape de firul Arieșului Mare, busola lor prin vremi. Cel mai jos, satul-centru de comună se află la 920 metri altitudine, cel mai sus, Pătrăhăiești, la 1380, ocrotit de zidul virfului Curcubeta, sat vestit de tulnicari. Prin orga înfiorată a tulnicilor își strigă și azi, ca dintotdeauna, moșii prezența lor acolo, își dau vestile, comunică între ei prin vasta catedrală a naturii.

Prin noiembrie, coboară în Arieșeni zăpezile. Anul trecut a nins la fel, prima oară, pe la sfîrșitul lui noiembrie, apoi, în decada întâi a lui decembrie, și ninge iar, acum, în noaptea cînd sosim. Ajunși cu greu printre serpentinele abrupte, pe patinoarul șoselei ce leagă Alba Iulia de Bihor, grație măiestriei experimentatului șofer de „Salvare”, Alexandru Florea. Ninge fantăst, în jocuri concentrice de fulgi ireali, ninge ca în poveștile copilăriei. Ajungem către ora de cum-pănă a nopții, la moartea zilei de azi și nașterea celei de mîine, în satul ce doarme retras în pacea căminelor calde, mirosînd a rășină de brad. Căutăm primăria sau un geam luminat și-l aflăm la dispensarul medical. Nu ne întîmpină sora de gardă, cum am fi crezut, ci însuși medicul, dr. Mircea Victor Bilegan, îmbrăcat de drum, cu trusa într-o mină și lanterna în alta. În hol, descifrăm silueta unui bărbat tînăr, cu un lămpaș de miner atîrnat de gît. Este chiar cel ce l-a trezit pe doctor din somn, Gligor, minerul care mîine intră în șut, la Băița, dar în noaptea

asta, febra celui de-al șaselea copil al său, micuța Iuliana, sugar de 5 luni, l-a făcut să coboare în fugă dealul, cale de cîteva kilometri. Doctorul pleacă, biiguind cîteva scuze, urmînd pașii lui Gligor, deschizător de pîrtie cu cizmele lui de cauciuc. Îl așteptăm, se face aproape 2 noaptea pînă se întoarce. Între timp, sora medicală, moașa Răfăla Căletean, nepovestește o sumedenie de lucruri și de întîmplări de ieri și de azi, despre felul cum se luptă pentru sănătate iarna, în Țara Moșilor, iarna, în Arieșeni, unde ai sate la 12 kilometri, cum sint Cobileș ori Hodobana, sau chiar la 16, cum este Casa de piatră. Cînd zăpada atinge nămeți de 2 și 5 metri înălțime, nici săniile și nici schiurile nu mai ajută, se umblă cu „tapalăgi”, pe niște rotogoale cit fundurile de butoaie, din lemn sau impletituri, să calci zăpada și să te țină deasupra, înoți, de-a dreptul prin oceanul alb. Dar viața învinge totul, viața învinge mereu, omul este cel ce domină muntele, zăpezile, stihile. Din 1967, au dispensar nou, cu casă de nașteri, cu cabinete de consultații și săli de tratament, cu doctori care vin și pleacă, dar tot rămîn cîteva ani la rînd în slujba sănătății moșilor. În 1987, s-au născut în Arieșeni 36 de copii sănătoși și voinici, semn că are oameni tineri, că moșii nu mai pleacă a-iurea prin țară, după locuri de muncă, depopulînd munții, lăsînd să îmbătrînească și să piară satele cu istoria lor cu tot.

Populația comunei este în proces de întinerire ne va confirma și primarul Mihai Matei, aflat dis-de-dimineață pe ulița mare, organizînd curățirea șoselei, interesîndu-se dacă a plecat „convenția” cu minerii la șut. Este de 27 de ani pri-

mar în Arieșeni iar dacă și-ar scrie memoriile, ar fi o palpitantă istorie a unui colț de țară din Țara Moșilor. O caldă biografie a renașterii unei comune care a trăit în sărăcie lucie, doar din munca la pădure și din meșteșugul ciuberelor. Autobuzul „convenție” a plecat la timp cu cei 150 de mineri, spre locurile lor de muncă, aflăm, spre Băița, spre Baia de Arieș, spre minele și sondele de producție ori prospecțiuni, și intrăm în noua istorie a comunei. În 1960, cînd a fost ales primar, aveau o singură școală cu 2 încăperi, 4 clase și 2 învățători pentru toate cele 18 sate. Să mergem să vedem tot ce s-a făcut în ultimii 20 de ani! ne cheamă. Să mergem! O pornim din fața Școlii de 10 ani, de la centru (cu internat, așa fel încît copiii să fie scutiți de drumurile atît de lungi), cu profesori cu studii superioare pentru toate materiile. În apropiere se află blocul construit pentru locuințele cadrelor didactice, lingă el, clădirea taberei școlare, căminul cultural, primăria, magazinele comerciale, constituînd un centru civic modern, cu deschidere într-o piață publică, o Agora, tradițională în zonele de munte, unde se întîlneau și se întîlesc la sfat, coborînd, din izolarea lor, bărbaii satelor, cătunelor, caselor.

În sania cu cai dalbi și clopoței a lui Todoruț Neag, vizitiul dispensarului — primarul n-a avut niciodată atelaj cu cai, ori vreun mijloc de transport, a mers întotdeauna pe jos, ca tot moșul, lăsînd caii la dispoziția sănătății —, trecem să vedem celelalte 6 școli noi, ca și casele noi și mindre ale arieșenilor. Apoi, stațiunea turistică — din 1977, Arieșeni este comună turistică de vară, ca și de iarnă — unde întîlnim oa-

meni care amenajează pîrtia ori verifică instalația de teleschi. La cabană se descarcă marfă; sezonul s-a deschis odată cu vacanța elevilor și a studenților. Trecem mai departe și o pornim pe Galbena. Deși au plăcuțe vidia în potcoave, Nelu și Vifor urcă greu, puful zăpezii proaspete îi păcălește, de-desubt e gheață groasă (ieri, la Arieșeni au fost minus 18 grade), dar urcă harnic, cuminte, ascultînd de îndemnele și pozele lui Todoruț, stăpînul. O luăm prin pădure, pe urmele tafului, pe urmele tractorului greu, ce ne-a precedat, pentru a ajunge în parchetul unde taie, unde lucrează muncitorii forestieri din brigada maistrului Nicolae Cudă. „Drujbîștii” Avram Lazea și Petru Purcel, sortatorul Viorel Gligor, șoferul de pe trolu Traian Lazea și cel de pe taf, Avram Bătea. Pînă spre marginea pădurii, ne oprim din casă în casă, dînd binețe moșilor-tărani, trebăluînd pe la vite (în comună sint, ne spune primarul, 1728 de bovine, ceea ce nu-i prea puțin la populația de 2263 locuitori, dar nici destul, urmînd să crească, pînă în 1990, la peste 2000 de capete din „băltăta românească”), moșilor-meșteșugari, ciopînd lemnul și transformîndu-l în ciubere, cofe, butoaie, tulnice și cite și mai cite, cu o artă de neîntrecut... Nici copiii măcar, nu-i mai găsim la gura sobei, cînd nu sint la școală ori la grădiniță sînt pe sînuțe, sînt la derdeluș... Viață și nimic mai mult. Viață și nimic mai puțin.

Pagini realizate de
CICI IORDACHE-ADAM ■
Fotografii de
VICTOR RADULESCU ■

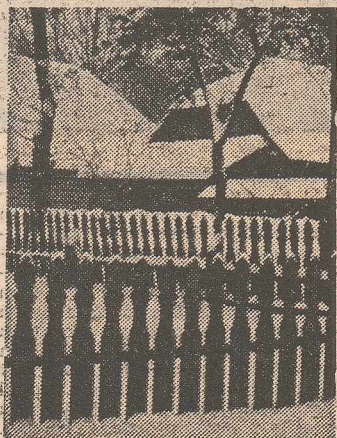
Febra faptului crud

Să fi băgat de seamă Ion Andreiță cit de puțin se scrie despre cărțile sale? Sau, observând, să-și fi zis, asemeni aceluia mare condeier care era convins că menirea sa rămâne scrisul și nu contabilizarea cititorilor? Vreau să cred că nu de cititori duce lipsă Andreiță. Și nici că el ar crede asta. Altfel, cum ne-am explica paginile luate în primire de scrisu-i caligrafic, miuit în agitația anotimpurilor, așezate cu osîrde pe masa de lucru a tipografului? Dintre copertile primei sale cărți „Minunea de a trăi” ne caută iscoditor un tinerel cu părul ca smoala. Era în anii noștri de ucenicie de la „Știința tineretului”. Cine îl știe de pe atunci și îl zărește acum pe culoarele de la „România liberă” va trece fără a tresări pe lângă omul cu trupul plinut, unduitor, cu părul bine argintat, cum l-a văzut pe poetul cu vintelor sculptate în sîd.

Andreiță a priceput ușor adevărul că haina de reporter este făcută să te țină pe drumuri. Reporter de teren? O tautologie. Asta și face el, de ani de zile, taie intruna cărări pe harta județelor românești. Destinul pe care și-l asumă reporterul este acela al scufundătorului de profesie, predestinat să-și ia avînt către straturile din adîncuri. Misiunea sa este de a ne spune ce vede, ce se întîmplă acolo unde ochiul nostru nu are timp ori priceperea să ajungă. Între atîtea feluri de a privi, reporterul Ion Andreiță preferă să se poarte în vecinătatea faptului crud. Poetul din el își refuză intrînzirea în metaforă, peisajul se dovedește loc de tranziție. Grijă condeierului este să ajungă mai repede în vatra unde se consumă gesturi ce compun consistent atitudinea normală a omului în fața vieții, contractul său cu eternitatea prin termeni de sublimare definitorii. Ne ies în cale pe unde trecem întîmplări fel de fel. Cetățenii planetei își angajează timpul în fel și chip. În mersul lor prin viață, personajele lui Ion Andreiță acceptă un singur drum, cel esențial — al muncii, al creației. Un asemenea gen de reportaj zidit din concretețea orolor trăite va fi totdeauna scutit de mirosul fardului, păstrînd robustețea și albeața marmurei. Ține de priceperea nativă a autorului

să-și facă drum spre astfel de locuri și întîmplări incluse între copertile volumelor sale: „Colegi de generație”, scrisă în admirația prietenului comun Petre Drăgu, „Natură vie cu baracă”, poate cea mai lucrătoare din tot ce a publicat în volum, „Drumuri esențiale”, unde se simte admirabil „făcut din iubire de viață și soare”. „Cum se vede țara la români”, periplu ambițios „decit cu gînduri curate”. „Praguri de bronz”, acesta din urmă semnă împreună cu Lia-Maria Andreiță. Dialogurile se poartă peste tot, în aceeași sfîtoasă conduită pe care Andreiță o așează în relația cu colegii, cu prietenii, cu sefii — poate și cu subalternii, dacă ar avea. Ochii lui pătrunzători știu să vadă. Foala de hîrtie l se așază cu incintăre la îndemînă. Mi se pare de semnalat atitudinea pe care o adoptă scriitorul față de cel la care merge să stea de vorbă. Un ton curtenitor se instaurează din începutul conversației, dintr-o anume presimțire care se naște în noi anume că intrînd în casa cuiva am putea deranja. Aspectul, mina de îndatorire față de omul care face mi se pare o obligație. Născut dintr-o dragoste la prima vedere, reportajul lui Ion Andreiță ține de trăirea sobră, demnă și durabilă a reportajului nostru de azi, care și-a descoperit în el un matelot de cursă lungă.

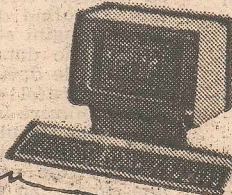
NEAGU UDROIU

atelier literar

Constantin Rupa

Constantin Rupa — Reșița. În poezie locurile comune nu se subminează prin colaje lingvistice, nici prin suprimarea totală a ortografiei, ci considerăm noi, prin noutate în toate planurile, în primul rînd în cel al ideii și metaforei. Dumneavoastră sinteti foarte aproape de astfel de cerințe, talentul nu vă lipsește, dar vă copleșește în disciplina și voluptatea de a vă persifla singur. Amestecînd printre imagini, surprinzător de frumoase, cuvinte din italiană, engleză, franceză etc., nu realizați decît un rebus poetic de proastă calitate. Reproducem, ca mai implinți (aici există și o motivație bilingvă), poemul „Dracula”, supunîndu-l judecării participanților la „Atelier”. Aceasta pentru că „Atelierul” nu este o „sală unde se primesc sfaturi”, ci un spațiu unde cei care intră au tot dreptul, în situații ca aceasta, să-și exprime și opiniile lor. Dintre acestea, pe cele mai interesante le vom reproduce într-un prilej viitor.

Ana Caraiman — București. Dincolo de evidente influențe din clasicii noștri și de sinceritatea trăirii temelor tratate, nimic concludent. Mai aveți și altele?

Emanuel Soare — Timișoara. Cele două poeme nu sînt suficiente pentru a ne forma o părere, cu atît mai mult o opinie.

Enculescu Violeta — Piatra Neamț. Ploaie, lumină, zăpadă, drumuri, crengi, de copaci. Prea puține obiecte poetice, iar acestea contemplate în grabă, fără o trăire adevărată, fără pic de transfigurare. Mai trimiteți, dar numai după ce veți

considera că ați depășit nivelul de acum.

Alex Sima — Blaj. Noi nu sîntem „unica părere autorizată” asupra scrierilor dumneavoastră. Sîntem doar una, din multele posibile, așa că luați-o ca atare: gînd poetic firav, versificație neglijentă, multă proză, mimetisme și influențe: acestea din urmă, mai ales, din spațiul poeziei populare.

Spînu Cristian — București. Numărul impresionant de pagini (27) și texte (17), fără nimic nou, fără expresivitate și fără semne care să ne facă să credem că ați putea depăși acest stadiu, ne obligă, din pietate pentru timpul dumneavoastră, indiferent cum vi-l cheltuiți altfel, să vă spunem că nu are rost să-l investiți în compuneri din această factură. Aveți de prinderea versificării, ușurința rimei, disciplina ritmului, dar ceea ce scrieți nu e poezie, ci un joc cu cuvintele și o copiere, aproape pînă la silabă, a poeziilor noștri clasici. Astfel, în „Prin noapte sînt prezenți Minulescu și Bacovia, în Toamnă e prezent Alecsandri (toamna aceasta era frumoasă, dar acum o sută de ani), în Singurătate, Grigore Alexandrescu și Bolintineanu, ultimul foarte prezent și în Gînduri. Tot astfel, în Speranța vieții, se aude Coșbuc, pe care-l plagiați perfect în Iarna, iar în Vers și poezie nu vă depărtați un pas de Eminescu. Doar două texte, Incandescență și Geneză vin spre zilele noastre, dar sînt apăsate de atîtea prozaisme, încît nu se mai văd. Așadar, vă felicităm pentru lecturi și pasiune, dar nu și pentru rezultatul efortului pe care-l faceți.

ceți. „Atelierul” nu și-a propus să cultive pierderea de timp a nimănui.

Georgela Pantelimon — Buzeni. Vă aflați într-un moment foarte bun de lucru, stăpînă pe mai toate mijloacele, dar poate prea sigură pe ceea ce faceți. De aici, după opinia computerului nostru, gratuitățile care vă încarcă unele poeme, totuși, uneori, declarativ și chiar prezența locului comun. Iată, în ordinea menționată, cite un exemplu din fiecare situație: **Zodia se umple de spumă** / așchii de soare / umblă / prin cireșii / din obirșia pură; „Să ardă focu-n cuibul din streășina pădurii / Nevoi cu praf de plumb în rouă să se spele” (**Fulgere-n noapte**); „Cu spaima risipirii / năclăită-n simțuri / prădată de fulgere (/) / trec pragul viscos al nebulunii” (**Pe muzică de Chopin**).

Sîntem convinși că ast-

fel de observații nu vă vor irita și nu-l vor irita nici pe membrii cenaclului „Cezar Petrescu”: o aplecare mai îndelungată asupra cuvintului scris și o îndoaială asupra adevărului rostit și a modului în care a fost rostit nu strică nimănui. Alte poeme, precum **De parcă totul ar începe cu mine și Cioburile aduc năroc**, vă sîtuează în zona cotidianului domestic. De aici, pentru a zbura e nevoie de aripi puternice.

Mai trimiteți: E. M. A-mariei — Toplița; W. A-rual — Pitești; Cătălina B. — Bozieni.

Decamdată nu: Mirela Vlădoareanu — Pitești; Dana Dorina Mindru — Piatra Neamț; Petrache Nicolae — Călărași; Sanda Sebastian — Pincota; Mazilu Laura — Sibiu.

Nu vă pierdeți timpul: Dobrin Mihaela — Slănic; Matei G. Maria — Slobozia; Parci Constantin — Pitești; Moise Adam Mineran — Timișoara; Diacovschi Florin — Suceava; Titi Gheorghiu — Vaslui; Gheorghita Pincu — Vama, Suceava; Roșca Gheorghe — Tulcea.

DARIE NOVĂCEANU

Dracula

ocazie unică
25 cents la
hope-cinema-house pe fifth-avenue
puteți vedea fantoma originală a
lui dracula passst auziți
un zgomet de copite pe paștea de bitum el
trece călare / cu luna la cîingătoare / cuțit argintat
/ de 99 de țigani lucrat / de 99 de popi cununat /
de 99 de oameni tăiat / cumpărat din țarigarad
iartă-mă dragă eu
am inima slabă spuse scăpînd ochelarii zeiss
prietenul meu
din copilărie poet talentat și imigrant în
această pădure de beton și sticlă scriind
bonuri pentru lemne de foc hai
mai bine să facem un tur de orizont
pe această aurită țeapă

CONSTANTIN RUPA

*) Opiniile mai interesante vor fi reproduse într-un „Atelier” viitor.

FRANCISC MUNTEANU

(Urmare din pag. 9)

— Vă plac paradoxurile! Scenaristul l-a mai judecat pe regizor?

— Am înțeles că regizorul trebuie să treacă asupra textului literar ceva din lumina și căldura sa sufletească, din experiența-i de viață.

— Ce diferență stabilită între scrisul cinematografic și cel belcristic?

— La mașină sau cu aparatul de filmat scriu cu aceeași ușurință. Cățile mele seamănă foarte mult cu literatura pentru cinematografie și nu mi-am schimbat profesiunea de scriitor cu cea de cineast, numai instrumentul e altul. Aveți răbdare să vă povestesc o întîmplare din „Oameni, fapte, amintiri”?

— Cunoașteți dinainte răs-punsul...

— Am fost la o întîlnire cu cititorii din Vatra Luminoasă. Un nevăzător s-a apropiat de mine și a spus că vrea să mă cunoască mai bine. Îmi permiteți? Și mi-a pus degetele pe frunte, pe ochi, pe bărbie... Da, e așa cum mi-am imaginat. Sînteți foarte tînr. Mi s-a citit nuvela dvs. „Lența” și m-am străduit, în Zadar să-mi imaginez eroina. Ori ați fost foarte zgîrcit cu descrierea ei ori nici dvs., nu știți cum arată exact. V-aș da un stat, tovarășe scriitor. Nu fiți atît de econom în descrierea personajelor. Omul avea dreptate. Încă în seara aceea am recitat nuvela și mi-am răscumpărat greșeala la a doua ediție. De atunci insist asupra detaliilor, cred că această grijă pentru amănunt m-a apropiat atît de mult de cinematografie.

— Acum sînteți cu toată ființa în camera de montaj a noului dvs. film „Duminică în familie”, atenți la gesturile actorilor, la muzică, la sunete. Dimeinea, de la 3 la 7, puneți ordine în amintiri în căutarea

unei alte cărți. Dacă nu vă ocupați cu una din cele două pasiuni fundamentale pentru dvs. călătorii prin țară și o revedeți, culcător frenetic de fapte reale, emoționante.

— Sînt și rămîn reporter cu sufletul la gură. Am fost mult timp ziarișt, la începuturile ei am lucrat și la Flacăra. Am o nepotolită sete de cunoaștere, o dorință vie de a vedea cit mai multe fapte, de a mă socoti și eu cronicarul epocii mărețe, socialiste, care a schimbat din temelii așezări, moravuri, concepții. Nu știu cit și ce vă rămîne din cățile mele, dar ele oglîndesc perioada pe care am trăit-o, la cea mai înaltă tensiune, cu toate profundele ei schimbări.

— Din truda zilelor și nopților dvs., vă rămîn pentru o dîhnă 4 ore din 24, în acest ritm de lucru ce filmografie adunați la 63 de ani?

— Mă miră și pe mine, dar mai ales pe alții, ce a ieșit din cit am muncit. Am 30 de cărți publicate, multe traduse, 30 de scenarii cinematografice, iar la 17 sînt și semnatarul regiei.

— Sînteți un muncitor statornic, harnic, mai ales că viața dvs. a suferit multe și repetate schimbări de profesiune.

— Am fost și lăcătuș la Reșița. Acolo am dat examen și din 29 de candidați, culmea, 23 se numeau Munteanu.

— Pe lîngă spiritul remarcabil de observație, aveți și o memorie deosebită...

— Încă funcționează bine. Toată experiența mea am transcris-o, transfigurată artistic, am folosit viața mea, trăită în diverse medii, și așa am ajuns scriitor. Am muncit mult, dar ce se înfăptuiește fără sudoare?! În profesiunea mea, nu cred nici în talentul-fără-osteneală, nici numai în osteneală... Acum, spre zenitul vieții, aș vrea să scriu ceva esențial, de aceea mă scol în zori, lungesc zilele...

— Ca vechi profesionist al scrisului, ce profesiune de credință aluziți?

— Hai să vorbim despre adevăr. Mă duc cu gîndul cu mulți ani în urmă. Eram la gimnaziul din Orșova, la o oră de muzică. Stăteam singur într-o bancă și cercetam, pe ascuns, cele 8 colege. Eram pentru prima oară într-o clasă mixtă, eram emoționat, îmi spuneam că aici, de rușine, va trebui să fiu eminent. A intrat profesorul în clasă și am avut senzația că mă caută din priviri. Cum te numești dumnea-ta? M-am prezentat cuvințios. Eram impresionat pentru că prima oară mi se adresa cineva cu „dumneata”. Știi să cînti? Da, am mințit. Vîno la tablă! Am încercat. Dacă mă pune să cînt? M-a pus. Uife băiatule, în dreptul dumitale fac un semn în catalog — nu pentru că nu știi să cînti, ci pentru că ai mințit. În artă, să nu uiți niciodată, n-ai voie să minți.

— Cei din echipa de filmare vă iubesc, vă respectă, dar susțin că sînteți imposibil cînd vă supărați...

— Mă miră, pentru că mă supăr foarte rar. Am o echipă foarte bună, aceeași de 20 de ani. Este o colaborare normală, chiar fericită, cînd se strică echilibrul mă supăr, dar atît de rar că nu-mi amintesc.

— Sînteți statornic în toate?

— Aproape în toate.

— Spuneți că la 3 dimeinea sînteți, față-n față cu mașina de scris, pregătit pentru greaua luptă cu pagina albă. Este un program de viață sau rezultatul unei însoimii rebele pe care așa o tratați?

— Este o disciplină autimpusă, statornicită de decenii. În zori este o liniște formidabilă și atunci văd lucrurile altfel; mă clarific răsăritul soarelui. Mă tem însă de hîrtia nouă pe care o introduc în mașină; de prima frază, care atrage după sine restul, după aceea lucrurile curg normal.

— Respectați calendarul unui veritabil țaran, care se scolă cînd răsare soarele și cîntă coeșii...

— Am o căsuță la Gruia unde

aș putea fi socotit țaran fruntaș. M-am mutat în sat și cu organizația de partid, iau parte la ședințele cooperativelor și discutăm problemele muncii lor, citeodată și pe ale mele.

— Prin producția agricolă vă așezați în rînd cu țărani fruntași?

— Nu mi-e rușine de ceea ce produc. Soția mea nu mai merge la piață de mulți ani. Cu mîndrie vă spun că mă îngrijesc singur de roșii, de legume, de fructele din grădină. Cu mîinile mele muncesc pămîntul care-mi dă roade foarte bune.

— Aveți o replică interesantă în cartea dvs. „Oameni, fapte, amintiri”. Cineva vă spune: „Ți-ai ales o meserie ușoară, stai la birou și scrii. Dacă te plictisești nu mai scrii”. Așa să fie, Francisc Munteanu?

— Transcriu unele pagini de zeci de ori, pentru un final de schiță fac cîteva variante, transpir la fiecare reformulare a frazei că să pară simplă, cursivă. Văd un gest care-mi aduce aminte de cineva. Acest „cineva”, după cîteva zile, se îmbogățește cu însușiri noi, de aiurea. Cu trecerea zilelor, personajul îmi devine familiar, știu ce-i place, ce nu-i place, cum arată. Uneori trec săptămîni întregi pînă ce eroul se acclimatizează cu întîmplările pe care i le atribui sau se modelează el după întîmplări. Povestea se încheagă, încep să prindă „carne”, să se contureze. O povestesc, și, auzînd-o, mi se pare săracă, năivă. O reiau după un timp, o recitesc și mi se pare banală. Atunci moare în sertar. Dacă mi se pare interesantă o rescriu de mai multe ori, pînă ce personajul devine un vechi cunoscut, pînă mă mir cite lucruri știu despre el. Acesta e momentul creației. În orice caz, așa mi se pare mie. Alteori, o nuvelă se naște într-o singură zi. Rar, dar se întîmplă.

— Ca acest interviu care a durat atît cit am stat noi de vorbă.

La Opera română

● Baletul Lacul lebedelor de vineri 15 ianuarie (ora 18) înscris în rolurile principale pe Anne Marie Vretos, Ștefan Bănică, Florin Brîndușă și Gheorghe Angheluş. Dirijează Cornel Trăilescu.

● Nabucco, prestigioasa operă a tinărului Verdi, primul său mare succes, figurează pe afişul zilei de sîmbătă 16 ianuarie (ora 18). Își dau concursul: Nicolae Urdăreanu, Lucia Tibuleac, Dan Zancu, Lucia Cicoară, Gabriel Năstase, Ion Grigorescu, Cornelia Angelescu, Nicolae Andreescu. Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu.

● Albă ca zăpada, baletul compozitorului Cornel Trăilescu, figurează în matineul (ora 11) pentru școlari de duminică 17 ianuarie. Sub bagheta dirijorului Lucian Anca vor evolua, în rolurile principale, Roxana Colceag, Laurențiu Guinea și Irina Roșca.

● Tenorul Constantin Ene debutează în rolul titular din opera Ernani, programată duminică seara (ora 18). În distribuție mai figurează: Victoria Bezetti (Donna Elvira), Emil Iurascu (Don Carlo), Pompei Hărășteanu (De Silva), Ruxandra Vlad (Giovanna), Nicolae Bratu (Riccardo), Ion Grigorescu (Iago). Dirijor: Carol Litvin.

● În Rigolotto de marți 19 ianuarie rolul bufonului va fi interpretat de baritonul Vasile Martinou; Ducele va fi Florin Georgescu, iar Gilda — Eleonora Enăchescu. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

● Bărbierul din Sevilla de Gioacchino Rossini — miercuri 20 ianuarie, la ora 18, cu Ștefăniță Lascu în Almaviva, Silvia Voinea în Rosina și Emil Iurascu în Figaro. La pupitrul dirijoral Constantin Petrovici.

Mobilierul vesel, culoarea verde din jur, muzica plăcută și vocea caldă din „oif”, toate pare să ar facă parte din atmosferă reconfortantă a „Jocului de-a vacanța”. De fapt, nu este punerea în scenă a cunosutei piese de suflet, ci cabinetul de terapie informațională multidimensională al doctorului Virgil Enătescu de la Spitalul Municipal din Satu Mare. El a chemat în ajutor culorile, lumina, muzica, auroionii, cimpurile magnetice, psihoterapia, bio-feed-back-ul pentru a realiza stimularea sau relaxarea pacienților. Fără a se abandona metodele medicamentose, aici se fac tratamente pentru astenii și alte afecțiuni nervoase, se „construiește” un tonus psihic forte pentru lupta cu bolile și pentru prevenirea lor. Se propune o cale prin care fiecare om să se poată autoregla pe sine însuși, să devină prin antrenament stăpînul conștient al propriilor sale funcții. Cromo și meloterapia, relaxarea sint cunoscute în lume, dar completarea și imbinarea lor unitară sînt originale și conduc la o eficiență mult crescută în recuperare.

În ce constă acest flux tehnologic medical? În prima cameră, amintind de ambianța familiară a unui cămin, are loc investigarea psihologică, dialogul medic-bolnav, în care, printre altele, se lămurește pacientul cu principalele acuze obiective sau subiective au la origine dereglări ale sistemului nervos vegetativ ce se poate autodirija prin tehnici speciale. În camera a doua, cei ce trebuiesc stimulați sînt așezați în fața unui perete tapetat cu desene în culori vii și forme ascuțite, scaldat în lumină portocalie, și ascultă melodii vesele, cu ritmuri din ce în ce mai alerte, totul fiind „înundat” de auroioni pozitivi. În cîteva minute, pulsul și tensiunea cresc, se produce o revigorare a organismului.

Dacă subiectul are nevoie de relaxare, dintr-un fotoliu comod, el privește alt tapet de pluș cu forme curbe, largi, estompate, mîngiate de o lumină verde reglabilă ca intensitate. Se face în același timp o adevărată „baie” cu auroioni, de această dată negativi și calmanți și cimpuri magnetice sedative. O muzică lentă ca un lait-motiv îl liniștește, în timp ce vocea caldă a medicului repetă formulele antrenamentului pentru a-l face să-și inducă singur calm și destindere musculară. Totodată, cu aparatul electronic bio-feed-back omul își poate măsura și controla starea funcțională a creierului învățînd să-și autoregleze instalarea relaxării. Majoritatea pacienților afirmă peste 20 de minute că se simt refăcuți ca după un somn adînc de 2-3 ore. De asemenea, pe un

ecran se pot proiecta diapozitive cu subiecte care produc anxietate. Derulînd de mai multe ori aceste imagini stressante în fața omului, de data asta calm și destins, ele devin banale și inofensive, astfel că se obține o desensibilizare treptată.

Această terapie combinată și dialogul medic-bolnav, nu numai pe cale verbală ci și pe alte canale, au pus la dispoziția pacienților o adevărată strategie pentru obținerea „liniștii” nervoase, cu senzația ei de siguranță și securitate. Ei au deve-

mente, după cum, cîteva elevi ce se inhibau în fața tensiunii examenelor au trecut peste această stare de demobilizare obținînd un randament crescut la învățătură.

De altfel, pași în această direcție a mai făcut și doctorul Constantin Gorgos de la Policlinica Titan care cu „jocurile” lui de culori, lumini, forme geometrice și melodii a obținut efecte benefice în o serie de maladii.

„În viziunea materialist-științifică a medicinei actuale, schema corporală s-a demonstrat că

deschidere a unor porți spre teritorii necunoscute ale științei. Revista „Flacăra” a mai scris despre o serie de realizări ale lui, de valoare internațională, și anume, analiza cu ajutorul calculatorului a mersului, gesturilor, scrisului, desenului, vorbirii în vederea stabilirii cit mai corecte a diagnosticului într-o serie de afecțiuni. Era o prioritate mondială absolută a gîndirii românești. În ultimul timp, acestor studii privind așa-numita comunicare extraverbală li se adaugă investigațiile asupra mimi-

spre mine priviri circumspecte ca pentru unul care face science-fiction. Simțeam că se naște un nou capitol al medicinei: preluarea computerizată a comunicării și informației. M-am apucat să studiez cu instrumentele ciberneticii modelele de mers, gesturi, scris, vorbire care spun multe despre starea individului. Pedalam în forță ca să prind plutonul, ca pînă la urmă să-mi dau seama că rulam de unul singur pe un drum ce nu mai fusese circulat”.

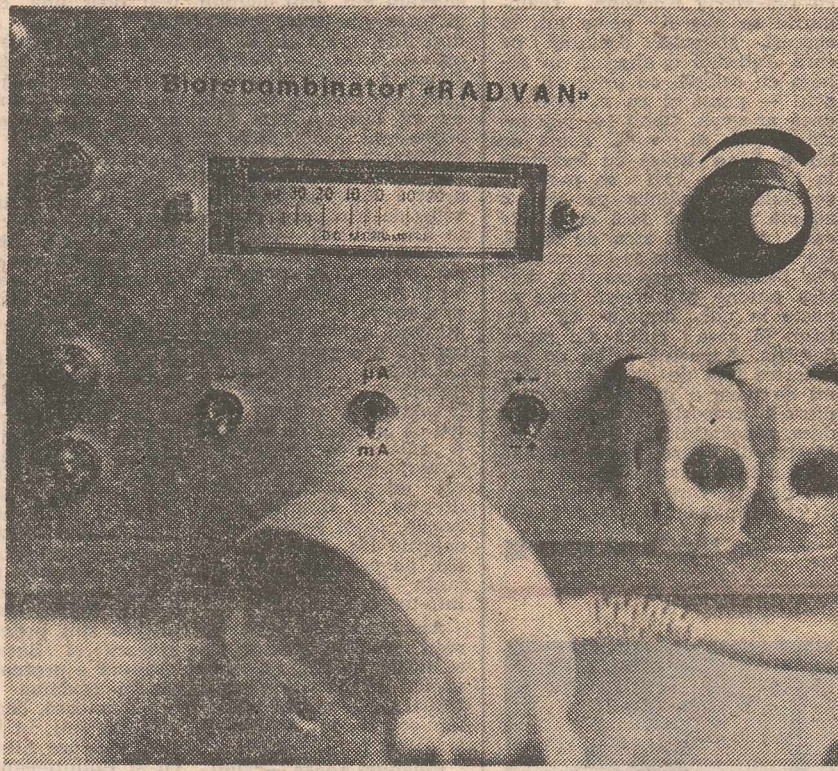
Nu întotdeauna un succes înseamnă neapărat o dotare sofisticată de laborator. Esențial e catalizatorul gîndului îndrăzneț. Virgil Enătescu a făcut în dispensarul rural în care lucra la început cromatografie improvizată într-un borcan de castraveți. Comunicarea extraverbală analizată cu calculatorul prindea tot mai mult contur în mintea lui. Într-un concediu la Herculane a scris lucrarea de doctorat pe această temă și apoi s-a înscris la examenul de admitere.

„Primii m-au recunoscut matematicienii în frunte cu profesorul Moisil, și apoi, din 1980, medicii. La Congresul Internațional de Cibernetică de la București lucrarea a sîcat și a fost audiată o oră, deși baremul de timp pentru fiecare expunere era de 10 minute. Fînd publicată imediat în volumul „Modern trends in cybernetics and systems”, prioritatea românească nu mai era în pericol. Din păcate aparatul bio-feed-back construit la Satu Mare cu care bolnavii de epilepsie își controlează relaxarea creierului și pot preîntîmpina crizele, altă premieră românească în lume, nefînd anunțat într-o publicație de circulație mondială, a pierdut statutul de prioritate în fața americanilor. Profesorul din S.U.A. ce condusesse simpozionul mi-a spus că nu credea că matematica și psihiatria sînt compatibile. La congresul următor de cibernetică din Belgia am obținut premiul III, dar ce m-a încurajat mai mult a fost faptul că japonezii, cu modelul lor matematic privind înotul peștilor, se clasaseră pe poziția a patra”.

Cercetarea susținută de Academia de Științe Medicale a luat amploare și au urmat simpozioane de informatică medicală în fiecare an în orașele țării și prelegeri la universitatea din Moscova. Pe lîngă interesul științific stîrnit în lume de cercetările românești de pionierat în domeniul comunicării extraverbale studiate cu computerul, în ultimul timp, specialiști din Italia, Cehoslovacia vor să achiziționeze acest sistem unicat. Psihiatria cibernetică românească s-a obișnuit să ocupe poziții de avangardă în medicina internațională.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Culorile, muzica și culturismul împotriva asteniei

nit mai independenți față de agresiunea unor factori externi cu răsunset psihosomatic defavorabil. Au învățat tehnica autoreglării, a instalării la „pupitrul” de comandă conștientă a propriilor funcții vegetative și și-au creat singuri climatul psihologic al vindecării. Nu numai că s-au ameliorat o serie de boli și fobii, dar s-au pus la îndemîna unor oameni o serie de performanțe și realizări pe care, în mod normal, nu erau apți să le execute. Un muzician, care era puternic marcat de tracul scenei, a depășit acest impas devenind un solist cu succes în țară și străinătate. Un inginer, ajuns șef de tînr, și-a dominat timiditatea prin aceste antrena-

joacă un rol deosebit în mecanismele psihice, ne spune medicul din Satu Mare. Culturismul se pare că este sportul care permite cel mai bine autocontrolul arhitecturii corpului, al fiecărei grupe de mușchi. Mulți bolnavi de nevroze și-au scurtat timpul de vindecare practicînd culturismul în paralel cu tratamentul multidimensional, și asta nu de dragul esteticii musculare, ci pentru obținerea autoreglării psihice. Toate aceste metode inedite devin un sprijin serios pentru medicina clasică.

Cu aceste terapii, doctorul Virgil Enătescu a pășit iarăși într-un domeniu de noutate. Mîntea lui sfredelitoare nu se simte bine decît cînd găsește cheia de

cii, care au șanse să ridice în premieră cortina de pe alte informații utile medicinei. De altfel, nașterea acestor idei de pionierat se sprijină pe structura lui Virgil Enătescu care parcă respiră prin orice por pasiunea pentru cercetare. „De fapt am contractat «microbul» descifrării noului încă din copilărie, cînd am primit cadou o colecție cu viețile inventatorilor celebri. Le-am citit și a urmat scurtcircuitul instalației de pe stilpul din fața casei și dărîmarea sobei, zîmbește unor amintiri doctorul. În facultate două lucrări: „Cibernetică contractiei musculare” și „Influența razelor infraroșii asupra reacțiilor vasculare” au luat premii, dar au îndreptat

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

La cumpăna anilor (I)

M-am întrebat adesea, mărturisesc — chiar cu invidie, cum de sînt istoricii literari și istoricii de artă atît de conștiențioși în a rememora și a evoca aniversările de evenimente și personalități din trecutul specialității lor, în timp ce în domeniul științei acest lucru se înîmplă atît de rar, putem spune doar în mod excepțional. O primă explicație este aceea că în timp ce Iliada sau Mona Lisa sînt valori perene, descoperirea principiiului fundamental al hidrostaticii de către Arhimede sau inventarea radioului de către Popov și Marconi constituie fapte remarcabile, dar consumate, realizări ale trecutului, înglobate și precizate de tehnica actuală. Așa cum este firesc, omul de știință, cercetătorul este preocupat de ceea ce poate realiza acum, spre folosul economiei sau cunoașterii. Se mai adaugă la aceasta faptul, subliniat de René Taton, că istoria științei este o disciplină relativ nouă.

Cu toate acestea, progresul în știință și tehnică este determinat și de cunoașterea trecutului lor. Albert Einstein n-ar fi putut constitui edificiul marelui al teoriei relativității, dacă nu ar fi pornit de la elementarul principiiu mecanic al relativității al lui Galilei și de la experiențele lui A. A. Michelson, care dovedeau falsitatea ipotezei eterului și determinau viteza luminii. Inventia genială a primu-

lui avion cu reacție de către H. Coandă n-ar fi fost posibilă fără asimilarea cuceririlor anterioare ale aeronauticii și fizicii. Iată de ce considerăm că fără perceperea trecutului științei pierdem și perspectiva viitorului ei.

Ne-am gîndit la toate acestea fiindcă, aflați la cumpăna anilor 1987 și 1988, merită, credem, să subliniem evenimentele trecutului pe care ni le evocă. Iată să începem cu 1987 și să amintim doar cîteva fapte care s-au petrecut acum 150, 100 și 50 de ani, considerăm nu îndeajuns menționate.

Spicînd prin crîncina vremurilor, aflăm spre pildă că acum 150 de ani, în 1837, în apropierea comunei Pietroasele (jud. Buzău), a fost descoperit un splendid tezaur din piese de aur, care a fost denumit „Cîșca cu pui de aur”, despre care Alexandru Odobescu a scris o erudită lucrare, în 3 volume. Tot în 1837, medicul Iacob Cihac (Czihae) a publicat lucrarea Istoria naturală, iniția oară în limba română — primul manual de științe naturale în limba română, cu date despre faună, floră, minerale, paleontologie. În același an a luat ființă „Spitalul de nașteri” din București.

Bilanțul descoperirilor anului 1887 este și mai bogat — și nu doar al descoperirilor, ci „bilanțul tradiției științifico-tehnice” în ansamblul ei, dovadă peremptorie a creativității științei

și tehnicii noastre, chiar cu mijloacele mai puține de acum un veac. Astfel, în cadrul tezei sale de doctorat, susținute în acel an, sub îndrumarea ilustrului A. W. Hofmann, chimistul Lazăr Edeleanu, pe atunci un tînr de 26 de ani, descoperă fenilpropilamină, cunoscută în medicină ca benzedrină (stimulator al sistemului nervos). Tot atunci, întemeietorii școlii de chimie de la București, medicul și chimistul Constantin I. Istrati descoperă o nouă clasă de coloranți fără azot, francezele, denumite astfel în cinstea profesorilor săi din Franta (descoperirea e brevetată în 1889 și, în același an, este distinsă cu medalia de aur la Expoziția Universală de la Paris). Încă o prioritate a aceluiași an este datorată fizicianului Dimitrie Negreanu, care determină constanta dielectrică a lichidelor, în laboratoarele de fizică ale Sorbonei, obținută în cadrul pregătirii tezei de doctorat; ulterior, valoarea obținută a fost inclusă în tabelele internaționale de constante, dovadă a valabilității și exactității ei.

Cîteva realizări cu totul remarcabile marchează și anul medical 1887 la noi. Este vorba de pildă de crearea celui dintîi institut de cercetare medicală din România, pus sub conducerea cîtororuii medicinei românești moderne — Victor Babeș: Institutul de Bacteriologie și Patologie din București. De asemenea, în acest an, printr-o lege specială, sînt numiți profesori la Facultatea de Medicină din București bacteriologul și anatomopatologul Victor Babeș, chirurgul George Assaky și clinicianul Nicolae Kalinderu; așa cum observa istoricul științei Vasile Boaga, prin aceasta se inaugurează o nouă etapă, su-

perioară, în medicina românească. Tot acum un secol, chirurgul Constantin Dimitrescu-Severeanu prezintă la Congresul de chirurgie de la Berlin o nouă metodă pentru evitarea eventrațiilor la abdomenul operat: sutura extraperitoneală în mai multe etaje (tot el va deveni un precursor al chirurgiei vasculare, practicînd primul cateterismul arterial, în vederea repermabilizării vaselor trombozate).

Și, de asemenea în 1887, o invenție de răsnet: Alexandru Ciurcu, care în anul precedent realizase, în colaborare, prima ambarcațiune reactivă, inventează, construiește și experimentează cu succes, de astă dată singur, la Sevran Livry, lîngă Paris, primul vehicul pe șine propulsat prin reacție, „dreziua cu jet” (atribuită de obicei, în mod greșit, unui inventator mult ulterior, rachetotehnicianul Max Valier).

Iar acum 50 de ani, în 1937: doar cîteva repere semnificative: matematicianul Dan Barbilian (poetul Ion Barbu) publică memoriul O axiomatizare a mecanicii clasice, lucrare crucială în acest domeniu de avangardă: tot atunci, se realizează prima utilizare a havelor la exploatarea salinelor, asigurînd o creștere masivă a productivității muncii (inginerii Mihail Stamin și N. St. Mihăilescu); o realizare deosebită și în construcții: un mare depozit de autobuze și tramvaie din București este acoperit cu o pinză subțire de beton armat, avînd o deschidere de 30 m; apare prima lucrare de Telemecanică din România datorată inginerului Mihail Konteschweller; în fine, tot acum 50 de ani, literatura științifică românească se îmbogățește cu scrierea de fină ana-

liză a neurologului Gheorghe Marinescu intitulată Lourdes și Maglavit.

Dintre aniversările de personalități, să amintim cel puțin centenarele nașterii: microbiologul și medicul Dumitru Combișescu (5 ianuarie 1887); etnograful și geograful Romulus Vuia (28 ianuarie); fizicianul Traian D. Gheorghiu (19 februarie); botanistul și ecologul Alexandru Borza (21 mai); matematicianul Simion Stoilov (2/4 septembrie); fizicianul Eugen Bădărău (19 septembrie); Eliza Leonida-Zamfirescu, prima femeie inginer (10 noiembrie).

Să menționăm cel puțin că și pe plan mondial anul a fost bogat în aniversări remarcabile, începînd cu trecerea a 300 de ani de la apariția lucrării fundamentale a lui I. Newton Philosophiae Naturalis Principia Mathematica. Iar în 1987 s-au împlinit 100 de ani de cînd H. R. Hertz a descoperit undele electromagnetice, prevăzute de J. C. Maxwell; tot 100 de ani de cînd Svante Arrhenius a elaborat teoria disociației electrolitice; 100 de ani de cînd G. Daimler a inventat carburatorul; de cînd a fost inventat monotipul, prima mașină tipografică de cules; de asemenea prima mașină de scris cu barele montate în fața căruciorului, permițînd să se vadă ce se imprimă la tapare (C. L. Sholes). Și tot în 1887 s-au născut spre pildă Erwin Schrödinger, unul dintre creatorii mecanicii ondulatorii, și Le Corbusier, pionier de seamă al arhitecturii moderne. În fine, anul trecut s-au împlinit 100 de ani de la înființarea Organizației Meteorologice Mondiale...

Sînt, desigur, doar cîteva exemple.

I. M. ȘTEFAN ■

Medicina nu este o întindere pe care să o poți străbate fără să ai asupra ta o avere obligatorie numită diplomă. Să nu ai cumpătare sau cum spune părintele Hipocrat „puritate și sfințenie”, se mai poate, dar fără diplomă niciodată.

Gheorghe Bungău e trist și tăcut și poartă parcă doliul propriilor erori. Vorba sa e ca o lungă litanie. Se află aici la al 15-lea proces. Nimic nu-l mai poate face să surâdă. Sensibil la onoruri, nepăsător față de ziua de mîine, vrăciul — cum îi place să se dezmierde — a cheltuit pogoane de bani. În fața judecării a pierdut însă totul, și distincția și protocolul și moraga. A rămas cu violența mocnită a celui care se abține să ridice glasul.

Cu câteva luni în urmă păsea somptuos și oarecum sofisticat. Coborise în Neamț cu o geantă diplomată și cu o moșie de bune sentimente pe care le nutreă față de oameni. Sint vorbele lui! În ceasuri de taină petrecute la Fundeni și Polizu (unde pretinde că se desăvîrșea profesional) a aflat că la Piatra Neamț și Roman, medicilor ginecologi nu le priește clima și se retrag spre alte zări mai calde. Un post de doctor aici ar fi deci mai mult decît o sinecură, ar fi o fîntînă în numerar. S-a instalat la hotel sau la gazdă, și-a primenit înfățișarea, s-a înfășurat într-un nor de „Denim” și a descins exact la ușa directoriei Direcției sanitare județene, dr. Elena-Rodica Mindru. Era așteptat. A avut grijă să se anunțe.

„Șea falnic, ca un cal dresat. „Amnă, începe, lăsînd cițiva trandafiri să cadă pe masa care-i despărțea, nimic nu-mi dă dreptul să vă răpesc prețiosul dv. timp, dar sint mindru că în calitate de fiu al acestor meleaguri (aici ar fi trebuit să se fisticască nițel!) vă pot oferi serviciile mele de slujitor devotat al lui Hipocrat și Galen. Vă cunosc de aproape 15 ani, pe așnci activați la leagănul de copii (era înarmat cu date pînă-n dinti!) și împreună am căzut de acord că medicina nu e o simplă „îmulare de cunoștințe sau un „ant de judecări înțelepte. Ea este o disciplină a spiritului, un act de credință față de om. Cu acest crez am rămas pînă astăzi. Vă mărturisesc, nu regret nici o clipă faptul că mă angajez la dv. Deși colegii mei de la Fundeni nici nu vor să audă. Le-a plăcut foarte mult tema lucrării mele — „Creativitate și agresivitate la copii”. În iunie, plec la București să o susțin. Pînă atunci sper să definitivez o altă lucrare de proporții — „Nașterea subacvatică”.

Doamna doctor, a continuat el, e inutil să vă spun că sint cunoscut de majoritatea medicilor din județ. Vin chiar acum de la Săvinești unde am operat niște modificări de program. Consultațiile nu se țin după liberul arbitru. La noi, la Fundeni, există o deviză: „Ordinea și disciplina merg la braț cu medicina”. Să nu eludăm acest înțelept dicton. Miine intenționez să inspectez Bîcazul și Romanul. Aud că sint oarecari ne-reguli, că se mai chiurează pe ici pe colo și chiar în condiții de insanitate (!). Să nu omit esențialul: uitasem să vă transmit omagiul de venerație al distinșilor prof. univ. dr. (și sint înșirate nume prestigioase care au participat la diferite reuniuni științifice organizate la Piatra Neamț), care vă admiră și vă prețuiesc atît profesional, cit și ca om.”

A urmat o pauză, după care discuția a continuat la o cafea oferită de directorie și la un K. K. propus de dr. Bungău: „Nu mi-ați spus cum se mai simte doctorul V. S-a întors de la Cluj?” „Doamnă, sint foarte mîhnit. Am trecut alaltăieri pe la el, v-am spus, parcă, doctorul V. este unchiul meu. Nu cred că are șanse. Doar o minune...”

Și minunea s-a produs. Lătmotiv: „Peste tot pe unde am trecut nimeni nu mi-a cerut nici un act” (din declarația lui Gh. B. la proces).

Vestea nu a șocat pe nimeni. În aceeași zi Gheorghe Bungău era în spital. Doctor-doctor și nimic altceva. Adică medic la secția ginecologie a Spitalului județean Piatra Neamț. Fac aici o primă paranteză: în orice unitate socialistă, la încadrarea unui om al muncii, fie el metretolog, economist, paznic, cibernetician, scriitor de vagoane sau liftier, se cere un transfer sau o sumă de acte. Aceasta este menirea serviciilor p.r. să verifice cine ești, ce post și ce re-

tribuție meriți. El bine, doctorul Bungău nu i s-a pretins nimic din toate astea.

Următoarea zi va fi o zi nouă. Doctorul Bungău a ajuns printre primii în secție, și-a compus un aer aferat, s-a înveșmîntat în alb, și-a scos adidașii din valiză, și-a atîrnat la gît stetoscopul și... toată lumea la treabă. „Astăzi dăm consultații”. Ceva meserie știa impostorul, nu era chiar ageamlu, făcuse o școală sanitară și mai lucrase în bransă. După alte cîteva zile, asistă la două nașteri complicate. Dacă totul e O.K., să-l punem și de gardă. Doar e doctor. Se descurcă și aici Bungău! Are fler, are chiar și idei. Unele colegi îl admiră, și unii colegi îl invidiază. La 37 de ani, atît de tinăr și atît de scilpitor! Va trebui să-l purtăm și prin niște în-timplări științifice, să ducă faima județului. În stațiunea Durău participă la un simpozion al chirurgilor. La Brăila (însoțit de un alt medic specialist!) face incredibile mărturisiri despre nașterea sub apă. Asistența este în mare parte cucerită. De ce trebuie, în fond, ca femeia să nască la sol? În ziua proorocită urcă pe trambulină și... direct sub apă. Acolo întilnește peștișorul de

purtat cu conducerea spitalului, el seamănă întrutotul cu cel din Piatra Neamț. Pe cititor îl va interesa, mai curînd, ce scrie în fișa sus-amîntită. Semnată și parafată, „Bungău Puiu (o mică schimbare de macaz se simte!), 37 ani, urmează a fi angajat în funcția de medic secundar ginecolog. Starea sănătății lui permite exercitarea funcției de medic”. Ca și cum starea sănătății unui individ (iar nu studiile) ar fi condiția sine qua non ca acesta să fie angajat ca arhitect, impiegtat de mișcare sau profesor de engleză! Dar mai există o probă de lasă-mă să te las pe care iarăși nu e bine să o eludăm: referatul secției obstetrică-ginecologie adresat conducerii spitalului municipal. Acolo stă scris negru pe alb: „Vă rugăm să avizați favorabil cererea colegului nostru, doctor Bungău Puiu, medic secundar, anul III, Clinica de specializare a medicilor Polizu, București. Dăm avizul că este post disponibil de medic ginecolog la maternitatea spitalului Roman. Rugăm să emiteți decizie conform cererii de transfer de la Centrul de specializare a medicilor București”.

Și din nou doctorul Bungău face ceea ce indeobște se face într-o maternitate: vizite, contravizite, consultații, imparte și primește grații, scrie rețete, asistă la nașteri, face gărzi. Ii iese absolut tot. Dar, o mașinărie supraréalistă cum este cea a lui Bungău, este improprietărită cu harul de a-și depăși într-un punct — însuși descope-ritorul.

Prin urmare, într-o zi de iunie (vă amintesc, e iunie și peste cîteva zile Bungău urmează să-și susțină lăudata lucrare) vine la el o pacientă care... Dar, vă propun să o lăsăm să vorbească pe dr. E.F. de la I.M.C. Roman: „L.C. a venit la mine cu o adeverință medicală, în baza ei solicitînd concediu pentru zilele de 9-12 iunie a.c. Or, se știe, o adeverință medicală se eliberează doar pentru 24 ore și nu pentru 4 zile. La rubrica diagnostic, boala este scrisă în-tro-o latină de baltă, complet stilită. Am avut suspiciuni și asupra parafei. Încît am oprit la mine actele și am informat conducerea spitalului”.

Lătmotiv: „Peste tot pe unde am trecut, nimeni nu mi-a cerut nici un act”.

Stop cadru: Gh. Bungău, 37 ani, bihorean, asistent cîteva luni la spitalul din Oradea, a restat prima dată pentru înșelăciune în 1978. Acum este la a 15-a. În fiecare an cite o ispravă. A ținut sub privirea și mina sa felurite profesii: impiegtat de mișcare, medic militar, veterinar la o fermă de porci ș.a. „Aspra” meserie care l-a consacrat a fost însă cea de impostor, dacă vreți să folosim eufemismul de la escroc. În momentul în care a fost arestat, Gh. B. avea asupra sa o geantă diplomată. O altă geantă era depusă la mesageria gării. Intenția de a o șterge era vădită. Nu e lipsit de interes să răscolim puțin în cele două genți. Ele conțin: o parafă, două stetoscoape, 18 bilete de trimitere în alb ștampilate, 5 adeverințe medicale, 31 rețete în alb, recuzita de medic. Cei peste 100.000 lei încasați pentru două „video” l-a înapoiat naivilor, care inclin să cred nu-i merita nici ei.

Fie-ne îngăduită o întrebare: de unde atîtea formule, care, după cum se știe, au un circuit închis? Se grăbește să ne răspundă Gh. B. însuși: „Din instituțiile sanitare. Pentru că peste tot pe unde am trecut nimeni nu mi-a cerut nici un act”. Iată un adevăr, unul din puținele, rostite în viața sa, înainte de a primi sentința: 4 ani și 6 luni închisoare. „Arta” lui diabolică a fost incurajată de dezinteresul, de credulitatea celor cu care intra în contact. Lipsa de vigilență ne-a determinat să întirziem pe radiografia acestui caz pentru a-l face irepetabil.

Impostura lui Gh.B. este abominabilă prin întreruperile de sarcină pe care le-a săvîrșit. În marginea socialului însă, implicațiile sale sint mai mult decît o crimă. Iar paradoxul rostit aici nu face decît să întărească afirmația. Pentru că, un pacient în suferință, cînd bate la ușa doctorului, nu-l cere acestuia diploma de absolvire a facultății. El se duce acolo să se confeseze, cu sufletul curat și cu rana deschisă. Alții sint plătiți să-i ceară diploma. Or, acei „alții”, de data asta și din felurite pricină, au avut „maniere”.

EUGEN TURESCI

Cum nu se începe viața

Marcel Bălan, zis Bilbițul, din satul Piciorul Lupului, comuna Ciurea — Iași, l-a întilnit pe Vasile Martoiu, viitorul lui coechipier, tocmai în județul Dimbovița. S-o fi bilbiit el puțin dar tot a reușit să-i comunice acestuia că în satul lui trăiește Neculai Grigoraș, un bătrîn care a strîns o groază de bani și un pumn de aur.

Vasile Martoiu, om de 43 de ani, tată de copil minor, și Marcel, ne permitem să-i spunem astfel pentru că are doar 19 ani, și-au pus la bătaie toate cunoștințele lor privind literatura și filmul polișt, uitînd bineînțeles ce era mai important și anume că pînă la urmă toți infractorii sint prinși și au pus la cale un plan de bătaie. Au îngrămădit într-o sacoșă cuțite, toporiști, ciorapi de mătase pentru a se masca de mînuși medicinale să nu lase amprente și pe la ora șapte în seara de 7 mai au descins din personal în gara Birnova, din vecinătatea satului Piciorul Lupului.

La ora unsprezece s-au înființat la ușa lui Neculai Grigoraș, care avea casa ceva mai la marginea satului și au spus: Deschide! Neculai Grigoraș n-a deschis. Cei doi au forțat ușa de la intrare și ușa de la camera de dormit în care se refugiase speriat bătrînul Grigoraș. Cu ciorapii pe figură și învîrtind în miinile înmănușate cuțitele, cei doi au molestat victima sau mai pe românește au lovit-o cu pumnul, încercînd să determine un răspuns la întrebarea arzătoare unde ține banii. După oarecare rezistență, bătrînul Grigoraș a cedat. Bani îi ținea într-o carte din cutia unui televizor stricat din cealaltă cameră. Acolo cei doi au găsit 20.000 lei, pe care bătrînul îi strînsese pentru înmormintare. Atita doar că și el citise ceva cărți poliștice la viața lui și deși îl recunoscuse pe Marcel, care era vecin cu el, a tăcut. Bine a făcut pentru că știindu-se demascat nu se știe cum ar fi reacționat. După ce au pus mina pe bani, au luat-o de la capăt încercînd să afle unde își ține aurul. Pentru asta au folosit o metodă ceva mai tare. L-au

stropit cu spirt medicinal și au zis că să fie ei așa și pe dincolo dacă nu-i dau foc dacă nu spune unde ține aurul. Atita doar că bătrînul n-avea aur. De unde atita aur la Piciorul Lupului? L-au lăsat legat de scaun și cu un căluș în gură și au plecat luînd cu ei un cojoc, o căciulă, o geacă, o umbrelă, un fular și o lanternă.

Primele cuvinte pe care le-a spus Neculai Grigoraș după ce a fost găsit de vecini și au venit organele de cercetare — nu mai avea căluș în gură bineînțeles — a fost numele lui Marcel Bălan, gangsterul de muncă, dacă ne putem exprima astfel.

Cei doi au fost prinși cit se poate de repede. Totuși, în cele cîteva zile pînă au fost dibuiți, din banii jefuiți, Martoiu a apucat să-și cumpere cămașă, pantalon și pulovăr, iar Bălan, mai tinăr și mai dornic de muzică și dans, un radiocasetofon. Deci niște bani care deocamdată n-au putut fi recuperati și pe care Neculai Grigoraș îi înregistrează la sold debitor.

Martoiu și Bălan au fost condamnați, dat fiind gradul de pericol social deosebit al faptelor lor, la șapte ani privare de libertate. Lui Martoiu, ca fiind om în toată firea și deci mai responsabil, i se interzice timp de cinci ani după ispășirea pedepsei prezența pe teritoriul comunei Ciurea. Pedepsa nu e ușoară, însă, și după părerea noastră, pe deplin meritată. Nici o pedeapsă nu e prea mare pentru o asemenea faptă.

Undeva prin dosar am întilnit și o frază prin care se avea în vedere că cei doi au recunoscut faptele și că le regretă. După ce sint prinși, cam toți regretă faptele, mai ales că știu că asta ajută. După experiența noastră de viață, să regreti cu adevărat o asemenea faptă înseamnă că după ce ai comis-o să te duci de bună voie să te predai miliției, cu însoțirea și lacrimi în ochi. Să ai frumoașa vîrstă de 19 ani și să-ți începi viața printr-o asemenea faptă și o condamnare de 7 ani, iată ceea ce regretăm noi cu adevărat.

Un om nervos

Sandu D. Dan, domiciliat în Iași, strada Cîmpului, sudor la Trustul Montaj Utilaje de Construcții, Antrepriza 3 Iași, are senzația să i s-a făcut o nedreptate. El o numește gravă nelegalitate. Să vedem despre ce e vorba.

Sandu Dan are 41 de ani. Lucrează de la 17 ani, de cînd a terminat școala profesională. Din august 1973 este instalator încălzire centrală, mai exact sudor, și de atunci și pînă la conflictul cu pricina n-a avut sancțiuni disciplinare. Are doi copii și soția casnică. Totul se pare că mergea bine.

În ziua de 9 septembrie, la ora 6 și 20, în urma unor discuții, Sandu Dan a lovit-o pe colega sa Elena Dumitru și pe Radu Vasile, sudor și el. Pe femeie a lovit-o mai cu grijă. Pe Radu Vasile l-a umplut de sînge. Oamenii serioși au fost martorii gestului: Ștefan Toporan, Neculai Astafei, Vasile Chifor și alții. De remarcat că n-a urmat nici o sancțiune. Oamenii nu se reped imediat să sancționeze. S-au gîndit că poate și în situația asta, gravă mai ales într-un colectiv de muncă, omul, avîndu-se în vedere că e susținător de familie, trebuie înțeles. Sandu Dan aduce argumentul că n-a fost niciodată sancționat. Nu sancțiunea e totul, contează mai mult adevărata părere pe care o are colectivul, colegii de muncă despre un om.

Cinci zile mai tîrziu, fără să facă deosebire de funcții în mod deosebit, același Sandu Dan i-a luat la înjurături pe șeful de echipă, maistru, adîncul șefului de brigadă și pe șeful de brigadă, inginerul Costică Angheluta.

În aceeași zi s-a organizat o ședință a grupei sindicale. În unanimitate, membrii grupei sindicale au votat îndepărtarea din formația de lucru a fostului lor coleg Sandu Dan. În contestația făcută la această

hotărîre, Sandu Dan, indignat de nedreptatea care i s-a făcut, scrie: „mi-au votat mie, Sandu Dan, pentru EXCLUDERE”. Tot în contestația amintită, Sandu Dan mai argumentează că în ziua ținerii acelei ședințe era nervos, că n-a putut să se aperse și că mai dorește o altă adunare.

Firească, inginerul Dorel Răcaru, directorul antreprizei, a confirmat decizia adunării sindicale și l-a înminat în chiar timpul audienței decizia de desfacere a contractului de muncă lui Sandu Dan, conform art. 130 lit. I din Codul Muncii.

Adresîndu-se tribunalului, Sandu Dan cere, nici mai mult nici mai puțin, reîncadrarea în muncă și primirea drepturilor sale bănești pe timp de o lună. Altfel spus, el cere ca aceia pe care i-a bătut și i-a înjurat în timpul serviciului să revină la hotărîrea pe care au luat-o și să-i plătească din propriile buzunare retribuția pe timp de o lună cit a stat acasă, convins de dreptatea pe care o are. A fost nervos și el în cîteva zile! Nu poate fi înțeles?

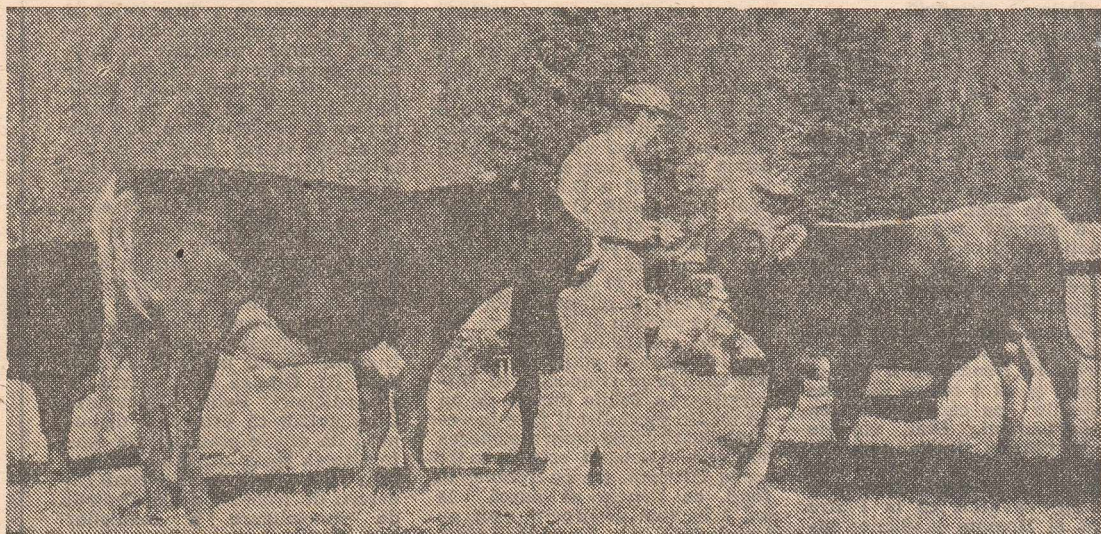
Ne întrebăm, și astfel s-au întebat și oamenii care aplică legea, ce atitudine mai firească poate avea un colectiv de oameni ai muncii decît să-l îndepărteze din mijlocul lor pe acela care se repede la ei cu pumnii, îi injură? Și ne mai întrebăm, cum ar putea el lucra în mijlocul unor oameni care nu-l vor pentru motive bine întemeiate?

E de la sine înțeles că Sandu Dan trebuie să muncească în continuare să-și întrețină familia. I se va oferi acest drept la muncă, însă totul trebuie luat de la început, cu alte gînduri, cu alte fapte. Munca trebuie să genereze prietenie, înțelegere, spirit de echipă și în nici un caz dușmănie și violență.

OPREA GEORGESCU

O idee care dă roade:

Conceput din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agro-alimentare și bunuri industriale de consum pe anul 1988 împletește la modul armonios interesele oamenilor muncii în calitatea lor de producători, proprietari și beneficiari, prin legarea mai strânsă a nivelului de trai de rezultatele muncii, prin fundamentarea prevederilor din sfera consumului în strânsă corelație cu dezvoltarea continuă și armonioasă a economiei naționale. Autoaprovizionarea depinde nemijlocit, în fiecare localitate, de realizarea planului și este dependentă de modul în care sint valorificate superior resursele reale și potențialul existent. Reprezentînd o adîncire a principiului autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale, Programul oferă multiple căi de îndeplinire și depășire a nevoilor oamenilor muncii. De modul în care sint valorificate aceste resurse, de felul de a munci al fiecăruia, de abordarea curajoasă a ideilor eficiente depînd chiar autoaprovizionarea fiecărei localități, a fiecărui om în parte. Iată de ce Programul de autoaprovizionare devine o cauză a tuturor și a fiecăruia în parte, el fiind măsura strădăniilor fiecăruia pentru binele său și al obștii din care face parte.

Început bun la Titu

— Credem că nu exagerăm cu nimic cînd afirmăm că la Titu, oraș cu 12 mii locuitori, toată lumea face agricultură, ne spune tovarășul Dumitru Ioniță, vicepreședinte al Consiliului popular orășenesc; în atribuțiile noastre intră urmărirea și controlul acestei activități, convingerea cetățenilor de a cultiva fiecare palmă de pămînt, să crească animale, să încheie contracte de achiziții cu statul. Propaganda cea mai eficientă se face prin implicarea directă a Consiliului. Ne-am străduit să avem inițiativă, să fim mai activi în organizarea unor acțiuni și, mai ales, să avem grijă de cele care s-au dovedit bune: să nu se piardă pe drum, să le asigurăm continuitate. Apoi, urmărirea cu atenție a tehnologiilor, încadrarea lucrărilor în perioadele optime, administrarea la timp și în cantitățile necesare a îngrășămintelor și erbicidelor, realizarea unor lucrări de calitate sint lucruri pe care poate nici n-ar mai trebui să le amintim ca fiind intrate de mult în obișnuință.

În ultimii 4 ani, Consiliul popular a perfectat o colaborare cu Institutul de cercetări de la Fundulea. S-au cultivat 20 hectare cu soiul de griu Fundulea 4, omologat de curînd. Cu sămînța produsă de pe aceste hectare s-a însemîntat întreaga suprafață cultivată cu griu a C.A.P. Rezultatul: o recoltă medie de 7553 kilograme la hectar.

Înainte de începerea campaniilor, Consiliul popular organizează întîlniri cu cercetătorii ai Institutului de la Fundulea care împărtășesc specialiștilor din unitățile agricole din zonă ultimele noutăți din tehnologia fiecărei culturi.

Pentru anul viitor, C.A.P. are asigurată întreaga cantitate de îngrășăminte chimice necesară. La grădină și pe suprafața cultivată cu sfeclă de zahăr s-au administrat din toamnă 20 tone de bălegar pe hectar. Recoltele obținute în anul, care s-a încheiat la C.A.P. Titu sint pe măsura muncii: 8300 orz, 7553 la griu, 2780 floarea-soarelui și 24 tone sfeclă de zahăr.

Pentru încadrarea în perioadele optime de recoltare, un ajutor substanțial au dat oamenilor muncii din întreprinderile orașului. Numai muncitorii de la Întreprinderea de aparatură electrică industrială au îngrijit și recoltat 100 hectare cu porumb ale C.A.P. și peste 300 hectare la fermele Vinători, Moara Nouă și Pitaru, ale I.A.S. din localitate.

— Deputații, noi, la întîlnirile cu cetățenii, cu alte prilejuri, am insistat pe lîngă acei gospodari care au posibilități — să-și asigure în grădinile proprii necesarul de legume, să crească animale, păsări. Nu ajunge doar să insiști, trebuie să crezi și condiții, să fii exemplu în această activitate, să convingi cetățenii de avantajul acestei acțiuni, mai cu seamă dacă se înregistrează rezultate peste cifrele planificate. În baza legii 7, consiliul a înființat secții proprii de producție. Avem o fermă de 9000 păsări ouătoare. Inițial, a început să funcționeze într-o clădire veche. Zilele acestea o mutăm într-o clădire nouă. Întreaga producție de ouă rămîne în oraș. De asemenea, surplusul de plan al grădinii de legume a C.A.P. — îl vindem în oraș prin chioșcul cooperativei. Consiliul mai are o maternitate de scroafe care are drept scop livrarea de purcei către

cetățenii care contractează cu statul. În 1987 am livrat populației 214 purcei. C.P.D.A.M. Titu are 4 incubatoare care livrează pui de primăvară pentru populație și pentru contractare. Anul trecut am preluat prin C.P.D.A.M. 8,9 tone carne pasăre și 408 mii ouă. La C.A.P., într-o magazie liberă în timpul verii, se cresc 5 serii a 25 mii pui de 3 săptămîni care se livrează populației. S-au preluat din gospodăriile populației 94 de bovine, cu 20 mai mult decît cifra planificată, ceea ce înseamnă un surplus de 7 tone carne. Pentru stimularea creșterii animalelor, am fertilizat și suprînsămîntat pășunea existentă, care a fost folosită tot timpul anului în regim de irigare. Pășunea este insuficientă pentru cîte animale s-ar putea crește, dar se folosesc toate peticele de verdeață de pe șanțuri. Mai sint cazuri cînd cetățenii nu pot aduce animalele la greutatea de tăiere. În aceste cazuri încercăm să-l ajutăm preluînd la C.A.P. surplusul de tineret. Și C.P.D.A.M. vine în

întîmpinarea populației asigurînd semînte de calitate și răsaduri. Folie de plastic nu se mai găsește și din cauza asta solarile sint pe cale de dispariție.

Să mai adăugăm că la toate întreprinderile orașului sint înființate gospodării anexă. La Aparatură, F.N.C. și Avicola se cresc peste 100 de porci. Porci se mai cresc în gospodăriile anexă ale Liceului agricol, Liceului industrial, Spitalului și C.P.D.A.M. Grădini de legume au I.A.E.I., Avicola, Schela și F.N.C. La F.N.C. este și o seră frumoasă.

Deci, la Titu se folosesc toate resursele și mijloacele pentru a spori produsele agricole ale zonei, carne, ouă, legume, iar agricultură așa cum am intenționat să demonstrăm, fac, pe lîngă membrii cooperativelor, elevii, muncitorii, cetățenii. Consiliul popular ni se pare în cazul acesta un factor activ, mobilizator, plin de inițiativă.

OPREA GEORGESCU ■

Gospodari din Valea Tarcăului

Șoseaua asfaltată urcă în serpentine largi spre barajul mare-lui lac de acumulare de la Bicaz, însă înainte de a ajunge la ultima țintă a călătoriei noastre, lăsăm Bistrița să curgă liniștită la vale și poposim o vreme la Tarcău, locul de unde, zice-se, ar fi pornit Vitoria Lipan în căutarea bărbatului ei.

Noi nu intenționăm cituși de puțin să reconstituim drama femeii din Baltagul, ci îl căutăm pe un anume Ionel Gherasim, vestit crescător de animale, despre care auzisem de la primarul comunei că ar sălășlui pe undeva, pe valea Tarcăului, în satul Ardeluța. Acolo, în vale, mai

aflasem că omul acesta cam scump la vedere, dar de o cinste și corectitudine proverbiale, gospodar fără pereche, trăiește retras între munți, doar împreună cu nevasta, cu cîinii și animalele pe care le crește. Nea Gherasim coboară în satul de centru doar de două ori pe an: o dată cînd încheie contractele și a doua oară, toamna, cînd își achită pînă la ultima centimă obligațiile către stat. Vine întotdeauna punctual la întîlnire. Niciodată nu întîrzie. În rest, și vara și iarna, fie vreme bună sau rea, îl găsești tot acolo, în poiana dintre munți, îngrijindu-se, cu priceperea și pasiunea

celui mai desăvîrșit crescător, de vacile, vitei și taurii lui.

— Cît să fie pînă la omul acela din Ardeluța?

— Vreo 5-6 kilometri, mai mult nu! zice convins Teodor Arsenescu, secretar adjunct cu propaganda și viceprimar.

Pînă am ajuns, am făcut în fapt mai bine de douăzeci de kilometri, dar am avut satisfacția de a vedea un peisaj de-a dreptul mirific, fascinant. În dreapta, se înalță drept în fața culmea veșnic împădurită a Tarcăului, de pe care deseori cînd cerul e senin, se vede bine Ceahlăul. În stînga, stînga Bolovaniș, la poalele căreia șerpuie pîriul cu apă cristalină, iar ceva mai la vale poiana Ivănac și casa cu ferma gospodarului.

Omul cu nevasta lui tocmai trebăluiau pe lîngă grajdul vitelor. Nea Ionel Gherasim, un bărbat încă destul de viguros, în jur de 65 de ani și cu ochii pătrunzători, ne poartă în pridvor. Vitei s-au refugiat în padoc, lîngă mamele lor, și mugesec doar rareori. Zăvozii au încetat și ei să mai latre, și noi ne așezăm la sfat.

— De baștină — începe gazda să spună, cu glas domol și așezat — sint de prin părțile Satului Mare. De meserie-s lăcătuș-mecanic și, după ce am lucrat mulți ani pe șantierul Bicazului, am ieșit la pensie și m-am statornicit definitiv aici, la Ardeluța. Doctorii mi-au recomandat aerul tare de munte și liniște, foarte multă liniște. Așa că mi-am luat nevasta și am venit în locul ăsta, unde mi-am cumpărat 3,5 ha de pămînt plin de buturugi și pripori. Încet-încet, am scos cioatele și, prin '72 am construit grajdul și prima casă, de fapt un bordei. Abia acum cîțiva ani am construit-o pe asta mare, cu 6 camere, pe care o vedeți. Ce era să fac?! M-am apucat de creșterea taurinelor, nu neapărat ca să-mi ușurez existența, că, slavă domnului, am pensie de la stat destul de bună, cît mai ales din

Note

Ce predăm, dar nu mai primim de la „Nufărul“

Tare m-am bucurat cînd, în toamna trecută, aflîndu-mă în concediu la Ocna Mureș, am putut cumpăra la unul din magazinele orașului o cămașă matlasată la prețul de 218 lei. Dar bucuria mea nu a durat prea mult. Pentru că, numai cîteva săptămîni mai tîrziu, sau ca să fiu exact, la data de 3 decembrie, am predat respectiva achiziție, împreună cu alte rufe, la unitatea „Nufărul“ din Berceni, str. Emil Racoviță nr. 3. Și, ca să fiu și acum exact, am primit în schimb, bonul de comandă — chitanță seria M nr. 215849, întărit și cu numărul 1123. Am semnat, ca de obicei, bonul în subsol unde scrie client, dar și „De acord cu clauzele de pe verso“. După cîteva zile am trecut pe la unitatea amintită să-mi ridic rufe. Amabilă, tovarășă de la ghișeu îmi numără șapte cămăși și mă roagă să-i ofer detalii despre a opta. Am

încercat să descriu cît mai bine obiectul în cauză pentru a facilita găsirea lui operativă. După mai bine de o jumătate de oră de căutări zadarnice, cu aceeași amabilitate, am fost rugat să revin peste cîteva zile. Grăbită cum o știm, luna decembrie '87, a trecut, timp în care a trebuit să merg pe la „Nufărul“ de vreo patru ori. De fiecare dată am discutat cu tovarășele de serviciu. Chiar și cu șefa de unitate de două ori. Aceasta, pe numele său Georgeta Prună, susținea, ca și subalternele domniei sale, că dacă am răbdare o să apară cămașa. De la cine? Cum? De unde? Numai dinsele puteau cunoaște. Au trecut primele zile și din 1988. Pe 6 ianuarie la ora șapte și jumătate dimineața (deh, exactitatea...) eram din nou la „Nufărul“. De această dată, ceva, ceva, parcă s-a schimbat. Arăt bonul și mi se oferă o cămașă care se aseamănă pe undeva cu cea predată de mine. Desigur, am refuzat noul obiect care, fie vorba între noi, numai nou nu era. La refuzul meu, șefa de tură m-a rugat să fac o contestație, în urma căreia, dacă se dovedește a fi întemeiată, o să primesc cir-

ca 70 la sută din suma plătită la cumpărare. Pentru că, lucru neștiut de mine, pe versoul bonului, la punctul nr. 2 din CLA-UZE SPECIALE este scris: „În ce privește uzura, ambele părți recunosc, în principiu, o uzură de 30 la sută pentru orice obiect predat“. Nu am scris contestația și nici nu am de gînd să o întocmesc vreodată. Deoarece mă consider un norocos. În ziua cu pricina, 3 decembrie, eram tentat să las la curățat și haina de blană. Dar frigul de afară m-a determinat să amin acest lucru! Asemenea pățanii, cu rufe predate și pierdute sau schimbate cu altele am mai auzit și de la alți cetățeni întîlniți în ceasurile petrecute de mine pe la „Nufărul“ din Berceni.

Cine poate oferi o explicație clară a asemenea stări de lucruri? Dar, mai ales cine poate înlătura asemenea deficiențe din activitatea acestora unități pe bună dreptate căutate și nu o dată, tot pe merit, apreciate? Întreprinderea „Nufărul“ trebuie să-și ofere încrederea din partea cetățenilor și prin calitatea și prin promptitudinea prestărilor de servicii efectuate dar și prin... exactitatea lor.

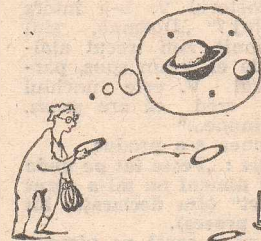
OVIDIU MARIAN ■

O poveste neverosimilă

Lucrurile s-au petrecut așa: În vara anului 1987 o echipă de la GAZ METAN a spart asfaltul trotuarului pe o porțiune apreciazabilă, au săpat, au umblat la conducte și au astupat groapa. Destul de operativ. Dar asfaltul? În fața scării „B“ a blocului cu Nr. 7 din bulevardul Saturn — Brașov a rămas o porțiune de „arătură“ ce a devenit — odată cu venirea toamnei — sursă de noroi pentru „împodobirea“ scării și apartamentelor noastre.

Am întrebăat pe un cetățean angajat al Întreprinderii de GAZ METAN: „Da, noi am spart asfaltul, dar de reparat îl repară I.C.R.A.L.-ul!“ „Bine, dar uite că nu-l repară!“ „Probabil că nu au fost sesizați.“ „De ce nu-l sesizați?“ „Eu? Cine a făcut spărtura! E și la noi o regulă!“... Bun! Dacă e regulă, să respectăm regula! Am sesizat eu ICRAL-ul. Întreprinderea respectivă — lăsînd întîrzierea — a trimis un

inginer, pe ing. Kiss, cum s-a recomandat, care mi-a sunat la ușa apartamentului ca să afle de la „reclamant“ care-i baiul. „Unde s-a spart?“ „Acolo unde v-ați murdărit pantofii de noroi!“ Am coborît și i-am arătat. S-a convins, dar... „Reparăm, este într-adevăr treaba

FLORIAN CRIHANĂ ■

noastră, dar trebuie să fim sesizați!“ „Păi nu v-am sesizat eu?“ „Nu dumneata! Întreprinderea de GAZ METAN!“ „Bine, dar acum ai văzut cu ochii dumitale!“ „Ce-am văzut e una, sesizarea oficială e alta!“ „Atunci ce-l de făcut?“

AUTOAPROVIZIONAREA

pasiune, din dragoste pentru animale.

— Dar oi, porci nu se prea văd în gospodărie.

— Nici nu prea am dintr-astea. M-am profilat pe vaci de lapte, pe creșterea și îngrijirea vițelilor și taurilor. E treabă mult mai sigură și mai bănoasă decât creșterea oilor și porcilor. Anual cresc între 5 și 7 taurine; am avut chiar și mai multe, un porc-doi, doar atât.

— La contract dați ceva?

— Cum să nu! Eu valorific surplusul de produse numai prin contracte ferme cu statul. În anii trecuți am dat și cite 3—4 capete bovine, aproape 1500 de kilograme de carne în viu, aproape un vagon de lapte, păsări și iepuri, ouă.

— Iar anul acesta?

— Mergem înainte. Am contractat 3 bovine, 2000 litri de lapte.

— E avantajos sistemul acesta de valorificare?

— Pentru mine unul, sincer să fiu, este. Au fost ani cînd am cîștigat cîștig de pe munca mea și cite 45 000—50 000 de lei. Păi altfel cu ce aș fi făcut casa? Cu ce aș fi cumpărat tot ceea ce se vede în ea? Noi, eu cu nevasta, cu ce-am fi trăit?! Nu ducem o viață de huzur, dar ne place să nu ducem lipsă de nimic.

— Am auzit că ați participat la concursuri...

— În 1981 am luat premiul I pe județ la concursul județean al crescătorilor de animale care a avut loc la Piatra Neamț. Am

participat cu două vaci din rasa Brună de munte și am obținut și titlul de cel mai bun crescător de animale. Ce mai, am avut și am tauri frumoși, și vaci bune de lapte.

— De citit, văd că citiți. Aveți destule cărți pe-aici.

— Nu numai că citesc, dar și scriu. Am terminat prima carte intitulată „Infern și dragoste”, cu amintiri și fapte din război, trăite de mine; mă apropiez de sfîrșit cu „Tainele Ceahlăului”.

— Văd că televizor nu aveți încă.

— E singurul care ne lipsește. Am să fac rost de un acumulator și am să iau și televizor, mai ales pentru Elena, nevastă-mea, care se cam plictisește în pustietatea asta.

— Copii?

— N-avem... Asta e durerea noastră.

— Și nu vă e urît?

— Nu...

N-am mai primit un alt răspuns. Am înțeles abia tîrziu că făcusem o greșală, greu de reparat. Trist și îngîndurat, bătrînul crescător de animale se încovoie parcă deodată și ieși încet, cu pasul agale, să ducă vițelii la iernat. Dincolo, peste zaplaz, dulăii porniră să latre cu înverșunare, de parcă ar fi venit lupii la stînă. În poiana dintre cetini s-a furișat, pe nesimțite, inserarea.

MIHAI STĂNESCU ■

nopti întregi scriindu-și dosarele, și îl cred. Tipicăre? Mă îndoiesc. Ordinea în acte, îmi spune, reflectă ordinea din practică. Străbăteam aleile marii curți a întreprinderii, către crescătorie. Perfect delimitată de restul întreprinderii, crescătoria etalează, pentru cel ce a reușit să treacă dincolo de poarta încuiată, o ordine și o curățenie pe care nu le-am întîlnit în multe din fermele pe care le-am vizitat. Martin Anton, „șeful” de aici, tehnician veterinar, îmi dezlează și misterul porții încuiate. În incinta crescătoriei funcționează și maternitatea, și boxele pentru înțarcat purceii, și microabatorul. Trebuie păstrată o igienă perfectă. Dacă ar intra oricine ar dori aici, s-ar crea pericolul de îmbolnăvire a animalelor, de înfestare a cârnilor.

În cincinalul 1981—1985, la „Acumulatorul” au fost sacrificați 397 de porci, ceea ce înseamnă că oamenii muncii din întreprindere au beneficiat de 34 650 kilograme carne proaspătă la mesele servite la cantină. În 1987, cantitatea de carne obținută din gospodăria anexă a crescut la 14 450 kg, urmînd ca ea să crească în continuare în acest an.

Pentru fiecare masă caldă, în valoare de 16 lei, oamenii muncii de la „Acumulatorul” plătesc 5 lei, 11 lei fiind subvenționați de stat. Din meniurile ultimelor zile reținem ciorbă țărănească de carne, ciorbă à la grecă cu carne de porc, musaca de carne cu cartofi, sarmale, friptură la tavă, plăcintă cu brînză de vaci. Sigur, cantina are contracte ce îi permit să se aprovizioneze de la fondul de stat, ceea ce și face, pentru o mare parte din produsele necesare. „Numai că un kilogram de carne de porc crescut în crescătoria noastră costă 7 lei. În 1987, am degrevat piața, ne spune Vasile Necula, secretarul comitetului de partid al întreprinderii, de peste 14 tone de carne, pe care ni le-am asigurat prin forțe proprii. Nu e foarte mult, dar nici o cantitate neglijabilă”.

Să adăugăm produsele obținute de pe lotul legumicol, modest, de numai 6 700 metri pătrați, nici un hectar, reușind să asigure permanent verdețată proaspătă și, în timpul verii, legumele de sezon, consumate crude sau preparate, la numai cîteva ore de la ruperea din vrei. Iar personalul cantinei a pregătît pentru perioada de iarnă 15 tone de roșii la sare, 12 tone de ardei pentru ciorbe și umplut, 3 tone de varză murată, 8 tone de morcovi la sare, 600 kilograme verdețată, tot la sare, 4 tone de ardei capia și 5 de gogonele. Totul însemnînd, desigur, efort suplimentar, ore de muncă sustinută în fiecare zi. Prețul, însă, măsurat în economii, se regăsește în calitatea meniurilor și în faptul că iată, și în acest an, cantina are beneficii.

Ca majoritatea întreprinderii-

lor, și „Acumulatorul” patro-nează o grădiniță. Funcționează în comuna Pantelimon, are nr. 14 și chiar așa se numește, „Acumulatorul”. Nu știm cîte întreprinderi primesc scrisori de mulțumire de la părinți pentru felul cum sînt hrăniți copiii lor la grădiniță. La „Acumulatorul”

există cîteva zeci asemenea scrisori, care probează odată în plus, cu valoarea argumentului sentimental, virtuțile autogospodăririi înțelese nu ca activitate impusă prin lege, ci ca necesitate reală pentru calitatea vieții.

ROXANA MANOLESCU ■

În căutare de beneficiari

Multă vreme o instituție de mină a doua sau a treia, întreprinderea mecanică din Orăștie este pe cale de a deveni o firmă de prestigiu în domeniul mecanicii. Cu două decenii în urmă, ea producea grătare de sobă, vindea gogosi și puneam murături. Cînd toate capacitățile se vor da în folosință, în următorii ani „mecanica” va deveni cea mai mare firmă a orașului și poate chiar numărul unu pe profil din județul Hunedoara. Dezvoltarea impresionantă a acestei unități care s-a născut pe umerii a mii de oameni veniți de la uzinele din apropiere și cu specialiștii fără prea mari cărți de vizită ai orașului a adus cu sine și o serie de investiții sociale. O cantină cu 1500 de locuri, o creșă și o grădiniță. Dacă pe vremuri, precizia lucrărilor efectuate aici ținea de măsuratul cu palma sau din ochi, acum se efectuează lucrări care țin de precizia coplesită de zerouri a mecanicii fine. Asta nu i-a împiedicat pe cei de la întreprinderea mecanică să uite de fostul profil al firmei. Cantina, grădinița și creșa, nevoile oamenilor și spiritul practic impuneau o dotare pe măsură și o gospodărie anexă care să satisfacă toate nevoile. Pe o suprafață de aproape trei hectare a fost amenajată o grădină de legume de care răspunde o singură femeie, Marta Ponoran. S-a făcut apel la meseriașii din prima generație, cei care veneau de la țară și știau mersul pămîntului. În după-amiezele libere ei au devenit grădinarii întreprinderii. Ferma de porci a fost extinsă și trei oameni și cărușul vîd de creșterea și îngrijirea animalelor. Pe nesimțite, gospodăria anexă a ajuns la aproape 200 de porci, pe care un tehnician veterinar, Marin Bucur îi tratează după toate normele medicinelor veterinare. Numai că un asemenea număr de porci presupune un car de muncă, furaje, medicamente și inginerul zootehnist Benone Mărgineanu și-a dat seama că o idee bună nu poate fi scoasă la capăt cu una cu două. Și nici munca nu este suficientă. Adică nu ajunge doar bunăvoința. Porcii mai au nevoie și de hrană. Au adus toate resturile menajere, au achiziționat

ce au găsit, au prestat lucrări inclusiv la cooperativa agricolă din oraș pentru a beneficia de unele produse, au făcut tot ce au putut. Și din sacrificarea animalelor s-a asigurat cea mai mare parte a necesarului de carne pentru cantina întreprinderii, pentru masa copiilor de la creșă și grădiniță. Numai că la o socoteală finală, la un bilanț făcut cu meticulozitate contabilă a reieșit că prețul cârnilor de porc obținută prin intermediul gospodăriei anexă este mai mare decît cel scontat. Adică nu-i ușor să crești porcine în beneficiu. Pentru această e nevoie de hrană. Iar rezolvarea problemei, atîta vreme cît gospodăria anexă nu beneficiază de nici o repartitie de furaje, devine o chestiune de spirit practic și inteligență. Cum vor reuși cei de la întreprinderea mecanică să rentabilizeze creșterea porcilor în cadrul gospodăriei anexă rămîne o chestiune deschisă. Directorul întreprinderii, inginerul Ion Roștea spunea că una din soluții este sporirea numărului animalelor pînă în preajma cifrei de două mii. Aceasta este și intenția întreprinderii. În plus, în același spirit al dezvoltării gospodăriei anexă, conducerea întreprinderii și-a propus să amenajeze o crescătorie de 10 000 de păsări și o microfermă de vaci. Cu păsările s-ar rezolva problema dietei pe care o solicită unii muncitori iar cu microferma de vaci s-ar acoperi nevoile de lapte pentru cei care lucrează în sectoarele calde (tratamentisti, forjori, turnători). Dar pentru toate acestea e nevoie de o extindere a suprafeței arabile afectate fermei și de multă inteligență în rezolvarea aprovizionării cu furaje.

Directorul întreprinderii evalua corect starea gospodăriei anexă: „Se poate scoate mai mult. E nevoie de muncă, de inteligență și de furaje”. Cu atingerea acestor imperative, gospodăria anexă, aflată cu un bilanț pozitiv, beneficiile atîrnînd cu mult mai greu decît cheltuielile, poate ajunge la situația ca ea să suplimenteze și mai mult nevoile întreprinderii, adică ale oamenilor.

BOGDAN NISPOIU ■

Argument

în favoarea inteligenței

Totul a început în 1959. Directorul de pe vremea aceea era om gospodăr și, fără să-i fi cerut nimeni, a hotărît că fabrica trebuie să crească și porci. Au fost unii care s-au amuzat; alții s-au supărat, ce au porcii cu acumulatorii? Ne numim „Acumulatorul”? Producem acumulatori? Ce nevoie avem de porci?

Asta s-a văzut destul de repede în calitatea meniurilor de la cantină, și nu de către cîțiva oameni, ci de către toți, pentru că aici, în această întreprindere, cu condiții de muncă deosebite, (este vorba de gradul de toxicitate pe care îl presupune realizarea acumulatorilor), întreprindere pînă nu de mult unică în țară, — acum există încă una, la Bistrița Năsăud — fiecare om al muncii servește o masă caldă pe zi, al cărui conținut trebuie să îi asigure 2600 de calorii. O masă caldă și un „antidot” (așa îi spunem noi dintotdeauna suplimentului de grăsimi și lactate primit zil-

nic, însumînd și el 900 de calorii).

Traian Butnărescu, șeful serviciului administrativ al întreprinderii lucrează aici de treizeci de ani. O viață de om. Îi cunoaște pe fiecare după nume, știe cîți copii au, ce necazuri, ce bucurii. De ce amintesc toate astea? Pentru că omul din fața mea consideră că nu și-a făcut datoria dacă nu îi poate privi în față pe toți cei 1951 de oameni ai muncii; și nu îi poate privi în față dacă nu se gospodărește cu grijă, dacă la cantină oamenii mîncîncă prost.

Experiența micii crescătorii de pînă la 100 animale a convins, așa că în 1975, cînd fiecare întreprindere a fost obligată prin lege să-și organizeze un sistem de autoaprovizionare, l-a găsit pregătiti pe cei de la „Acumulatorul”. Răsfoiesc caietul în care șeful administrativului ține evidența situației crescătoriei de porci începînd din 1980. Îmi spune că petrece

An nou, năravuri vechi...

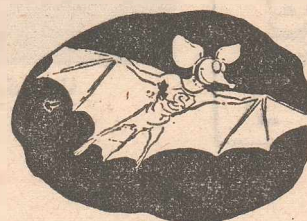
La mulți ani, cu împlinirea tuturor dorințelor!

Întotdeauna o urare conține speranțe de sănătate, de fericire, de prosperitate.

Cine nu dorește să i se împlinească dorințele, să-i intre băiatul la facultate, să obțină soțul promovarea așteptată de mulți ani, să treacă bunica proba grea a operației me-reu aminată, mă rog, fiecare cu povestea vieții lui! La scară națională, pentru fiecare aspirație trebuie să fie participare activă. Și ce am constatat (un banal exemplu) în stradă, între un drum și altul? Sînt unii oameni care deși folosesc intens mijloacele comune de transport se pretează să călătorească fără să plătească. Ocupă și loc, schimbă autobuze, tramvaie, cu siguranța gestului, de parcă ar fi intrarea liberă. Nu se jenează cînd toți ceilalți compostează bilețul, iar ei se uită pe fereastră. Printre cei mulți, corecți, sînt evazionisții care, cu cinism chiar, declară că nu-și iau bileț cînd de fapt ar trebui să se înroșească de rușine și să bage mina în buz-

nar, ca noi toți. Amestecă intenționat trăirile pentru ca să cîștige incorect cîteva lei pe zi.

Peroanele metroului, la orele circulației intense, sînt acum, la fel, cum erau stațiile autobuzelor. S-au transferat și obiceiuri nedorite. Cine e mai puternic dă la o parte, cine e mai nervos nu se controlează în exprimare, cine e mai întîrziat înghiontește mai puternic. A trecut luna de miere cînd călătorii mergeau în virful picioarelor, cînd se invitau unul pe altul cine urcă întii în vagon. Este și o explicație, doar pentru o parte dintre călători. Trenurile se succed, la orele de mare aglomerație, dimineața — la prînz, la 7—10 minute ceea ce îngreunează traficul. Unii pentru că să prindă condica își dau un ghionț că-l ții minte cîteva zile, chiar dacă după aceea își cer scuze. Ar trebui, acum cînd acest mijloc de transport a devenit atât de popular, să se studieze posibilitatea fluentizării transportului, să se repete sondajul efectuat acum cîteva săptămîni pentru a vedea exact, științific, cîți călători sînt la fiecare oră a zilei. Este mare păcat că acest excepțional mijloc de transport în loc să ne impună o ținută civilizată, să fie transformat într-un loc comun de

VALERIU MLADIN ■

gilceavă.

Se depun eforturi demne de urmat pentru a face din București nu numai un oraș frumos și modern, dar și o capitală bine îngrijită. Furtunul și mătura sînt din ce în ce mai folosite. Fiecare își întreține suprafața din fața casei, a magazinului, a instituției. Este o reală plăcere să treci printr-un oraș curat în ansamblul și în detaliul lui. Dar lipsa de respect pentru munca unui întreg oraș din partea

unora, nu puțini, intră la categoria „an nou, năravuri vechi”. Se aruncă de oriunde, oricînd, de la geam, pe trotuar, în parc, bilete de tramvai, resturi de țigări, cutii de chibrituri și conserve și cite și mai cite!...

Am zărit deunăzi un tînar neliniștit așteptînd pe cineva, (își cerceta mereu ceasul) care minca o portocală. A descoperit-o și a aruncat în jur plusul, fără cel mai mic gest de reținere. Alături, la doi pași, era o vizibilă cutie pentru gunoaie. N-am putut să mă stăpînesc și i-am arătat unde ar fi trebuit să fie locul cojilor, nu să calce lumea pe ele, pe stradă. Mi-a aruncat o privire disprețuitoare și a mîrșit: „Se vede că n-aveți ce face!”

Probabil pentru „n-am ce face” am scris și acest articol, cu speranța nu numai că-l va citi amabilul și neglijentul trecător, dar și alții, nu numai ca el. Vrem „cei care n-avem ce face” să transformăm anul care a început în 365 de zile la înălțimea tuturor dorințelor noastre, pentru care merită să punem la bătaie energii, efort, entuziasme, speranțe, chiar dacă-l vom deranja pe unii din obișnuințele lor, de alt ev.

CARMEN DUMITRESCU ■

Comentariul săptămânii

Zi în plus

Din punctul de vedere al desfășurării evenimentelor pe mapamond, 1987 este apreciat de unii comentatori, ca un an obișnuit, nici mai bun și nici mai rău decât ultimii ani care l-au precedat. Iar balanța poate inclina spre realizări sau spre neîmpliniri, în funcție de termenii la care raportăm rezultatele. În cazul în care comparăm ceea ce s-a făcut și, mai ales, ceea ce nu s-a făcut cu doleanțele noastre, cu ceea ce ne-ar fi plăcut să se întâmple, atunci, firește, anul care a trecut n-a fost la înălțimea așteptărilor: s-au menținut și chiar s-au agravat numeroase conflicte armate, în frunte cu războiul din Golf, au continuat cursa înarmărilor și experiențele cu arma nucleară, nu s-a renunțat la ideea militarizării Cosmosului, s-a agravat situația economică a țărilor în curs de dezvoltare ș.a.

Dacă însă apreciem evenimentele în sine, raportându-le la condițiile politice concrete și la posibilitățile reale de acțiune, vom constata că în 1987 s-au creat premise favorabile pentru rezolvarea a numeroase chestiuni de mare importanță pentru pacea și securitatea popoarelor: a fost realizată înțelegerea cu privire la încetarea conflictelor din America Centrală, a câștigat teren ideea convocării, sub egida ONU, a unei conferințe internaționale de pace pentru Orientul Mijlociu, în cadrul diferitelor foruri au fost adoptate rezoluții în favoarea păcii și dezarmării, a încetării conflictelor armate, a soluționării problemelor și diferendelor pe calea tratatelor. Dar cel mai important eveniment politic internațional din 1988 a fost, fără îndoială, semnarea tratatului sovieto-american cu privire la lichidarea rachetelor nucleare cu rază medie și mai scurtă de acțiune. Pentru prima oară în perioada postbelică s-a consemnat într-un document cu valoare juridică internațională hotărârea celor două superputeri de a distruge două clase de arme nucleare dintre cele mai primejdioase pentru omenire. S-a făcut astfel un prim pas concret pe calea înfăptuirii dezarmării generale, în consens cu aspirațiile vitale de pace ale popoarelor. Din aceste motive, 1987 ar putea deveni anul începutului dezarmării.

Devenirea depinde însă de ce va urma, de ce se va petrece de acum înainte. Este necesar, mai întâi, ca tratatul semnat să fie pus în aplicare. Este apoi necesară încheierea de noi acorduri, în direcția reducerii armelor nucleare strategice, pentru oprirea experiențelor nucleare, pentru renunțarea la militarizarea Cosmosului, pentru eliminarea totală a armelor atomice. Totodată, se impune trecerea la tratative în vederea reducerii armamentelor convenționale în Europa, pentru eliminarea armelor chimice și realizarea unui nou echilibru în raportul de forțe la un nivel cât mai redus al armamentelor. În această direcție, se evidențiază chemarea adresată de președintele Nicolae Ceaușescu, în cadrul Mesajului de Anul Nou, tuturor statelor și popoarelor lumii de a face totul pentru ca în 1988 să se înfăptuiască pași importanți pe calea dezarmării, a păcii, a soluționării conflictelor pe calea tratatelor, pentru rezolvarea problemelor economice grave, în primul rând a situației țărilor în curs de dezvoltare.

Se înțelege că și în 1988 hotărâtoare pentru ce se va înfăptui vor fi posibilitățile, împrejurările și acțiunile politice concrete. Însă ne place să credem că factorii de decizie politică vor profita, de asemenea, de două caracteristici ale anului pe care l-am început: pe de o parte, anul este mai lung cu o zi, și 24 de ore în plus de meditație pot fi hotărâtoare în alegerea celei mai bune soluții într-o problemă capitală; pe de altă parte, 1988 este an olimpic, și, potrivit unei tradiții multimilenare, în vremea olimpiadelor conflictele armate trebuie să înceteze. Să sperăm că așa va fi și de această dată.

ION D. GOIA ■

Colosul din Rhodos și prezicătoarele

Vești bune pentru arheologi. Specialiștii americani au pus la punct un sistem de cercetare de la mare înălțime denumit „remote sensing”, care include utilizarea sateliților, a fotografiilor cu infraroșii și a radarului pentru descoperirea unor vechi vetre populate, care până în prezent nu au fost încă reperate. Cu această „high tech archeology” (arheologie de înaltă tehnicitate), au fost depistate deja mai multe arii de mare interes arheologic: un adevărat Pompei în America Latină, îngropat sub lava vulcanului Arenal din Costa Rica, urme ale unor așezări primitive în Kenya, albia unui fost fluviu mai mare decât Nilul, în Sahara etc.

O cu totul altă metodă „arheologică” s-a folosit în altă parte a lumii, în Grecia, pentru găsirea posibilelor rămășițe ale Colosului din Rhodos. În acest caz s-a apelat sau, mai bine zis, s-a dat ascultare sfaturilor australienei Ann Dakbaa. Calificarea acesteia: clar-văzătoare și nu una oarecare, ci posesoarea a unei diplome în parapsihologie a Universității Adelaide. În anul 1985, Anna mai avusese o viziune potrivit căreia renumitul colos din Rhodos s-ar afla pe fundul mării, rupt în trei bucăți. A precizat și distanța față de intrarea portului: 700 metri.

Atunci nu i s-a dat, pe bună dreptate, nici o atenție. Însă o nouă vizită efectuată în luna iunie anul acesta pe insulă a avut mai mult succes. Autoritățile au lansat o amplă acțiune de cercetări în locul cu pricina, dar scafandrii nu au reușit să găsească altceva decât un bloc de stincă, asemănător intrucivă unei miini strinse în pumn. „Colosul din Rhodos a fost găsit”, a jubilat presa din Atena, telexurile transmițând știrea în întreaga lume. Senzația ar fi fost, desigur, de proporții. Pentru că această statuie, înaltă de 32 de metri, înfățișând pe Helios, zeul soarelui, patron al insulei, este cotoată printre cele șapte minuni ale lumii antice. Potrivit tradiției, ea ar fi fost ridicată pentru a marca succesul apărării orașului împotriva oștilor generalului macedonean Poliorketes, care încercase, printr-un asediu de peste 12 luni, să cucerească orașul insular. În acest scop, armata macedoneană a folosit mijloace extrem de moderne pentru acele vremuri: turnuri mobile, pe roți. Eșecul asediului

l-a făcut pe general să-și părăsească întregul material de luptă la fața locului. Locuitorii Rhodosului l-au însărcinat pe sculptorul Chares din Lindos să făurească din metalul armelor rămase un monument în cinstea zeului protector. Statuia, care a provocat admirația întregii lumi antice, nu a rămas în picioare decât 63 de ani. În anul 227 î.e.n., un cutremur a dus la prăbușirea statuii. Nouă secole mai târziu, ultimele rămășițe ale colosului de metal au fost vindute de către califul sarazin Muawija unui negustor pentru a fi topite. Se spune că pentru transport au fost folosite 900 de cămile.

Pretinselor informații ale spiritistei australiene, arheologii le-au opus câteva contraargumente de greutate: în primul rând faptul că statuia nu a fost plasată în zona intrării în port, ci într-o piață a orașului; apoi, fragmentul în formă de pumn nu conținea nici o urmă de metal, ci este din piatră pură. De altfel, cei mai puțin înclinați spre speculații dintre experți au fost de părere că piatra găsită a căpătat forma respectivă datorită dinților macaralelor folosite recent la executarea unor lucrări de modernizare a portului. Concluzia ziarului „Avgi” din Atena este că întreaga afacere a fost „un fiasco colosal”.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Mărire și decadență

După ce numai cu câteva luni în urmă publicațiile occidentale trimbeau pe seama creșterii neobișnuite a indicelui Dow Jones la bursa de valori, iată că, brusc, un seism a dus la un dramatic și, pentru mulți îngrijorător, recul. Să fie aceasta oare începutul sfârșitului? Să fi avut dreptate mai puțin cunoscutul profesor de economie din S.U.A., pe numele său Ravi Batra?

Profesorul american, de origine indiană, Ravi Batra a scris o carte intitulată „Marea depresiune din 1990” care a apărut la sfârșitul acestui ver. Într-o singură săptămână, de la lansare, ea a înregistrat un adevărat boom pe piața cărții; 175.000 de exemplare vindute! Ravi Batra face în lucrarea amintită o paralelă între condițiile existente în perioada anilor '20 (care au precedat marea criză) și cele din anii '80 ajungând la concluzia că: „un dezastru la fel, dacă nu chiar mai mare, este pe cale să se producă. El va începe în anul 1990 și va afecta întreaga lume cel puțin până în anul 1996”. După autor cauzele ar fi: speculațiile de bursă (vezi Boesky et. comp.), dereglările financiare și sistemul bancar cu ale sale dobinzi devastatoare (asemuit cu un rechin). Dar cauza cauzele Batra o vede în concentrarea bogățiilor în mâinile unui număr redus de oameni care, nesățui, se aventurează în speculații financiare dornici de și mai mult, în timp ce marea masă sărăcește. Bineînțeles că aceste considerații au în vedere economia capitalistă. Batra pedalează pe teza că la fiecare 60 de ani se produce o mare criză. De fapt nu este singurul: între alții și binecunoscutul economist John Kenneth Galbraith a ajuns la constatări asemănătoare, numai că el nu este de

acord cu inevitabilitatea producerii unei crize de amploare.

Ceea ce nu au avut în vedere nici Batra, nici ceilalți economiști este modul în care s-ar putea preveni o asemenea criză. Ei se mărginesc la constatări și unele previziuni. Cred și eu că unor asemenea economiști nu le este la îndemână conceptul de „nouă ordine economică” și nici acela de „reducere a ratei dobinzilor” (ca să dau doar două exemple edificatoare). Este mai ușor să iei ton de profet și să te împaci cu ideea ciclicității crizelor în speranța că nimic nu se va schimba. Cu toate că în lume adine vint prevestitor de prefaceri.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Biblioteci de iarbă

În mod obișnuit se consideră — și, de fapt, așa și este — că cea mai mare parte a timpului istoric și-o petrec în încăperile sumbre ale vechilor biblioteci, răsfoind cu grijă paginile îngălbenite și acoperite de colb ale tomurilor vechi. În Statele Unite — poate și în alte țări — există însă și specialiști care studiază trecutul în... grădini și parcuri vechi, găsim acolo multe mărturii prețioase despre cum era viața acum o sută sau două sute de ani. Și, într-adevăr, de cum pătrunzi într-un parc răm din alte secole, în inchipuire, apar în modul cel mai firesc tablouri de demult, din care nu lipsesc caleașca trasă de patru cai și tinarul care, la umbră unui copac cel puțin secular, face declarații de amor unei fete superbe.

E bine, firește, ca imaginația să alege slobodă. Pentru știință sunt însă necesare date exacte. Și, după cum arată cercetările, în America arta amenajării parcurilor și grădinilor poate, alături — de pictură și de literatură, să spună multe cu privire la diferite etape din istoria țării. Tocmai de aceea în ultima vreme în Statele Unite au apărut mulți entuziaști ai restaurării vechilor parcuri și grădini. Nu de mult, a avut loc „a doua naștere” a ansamblului de parcuri din jurul castelului în care se află Institutul Smithsonian (Washington). Vizitatorii pot să-și delecteze privirea cu arbuștii și tufe exotice de diferite forme, să se odihnească pe vechile bănci ornate cu figuri de lebede, să respire parfumul florilor așternute pretutindeni în toate culorile curcubeului. Un astfel de parc este tipic pentru Statele Unite ale secolului al XIX-lea.

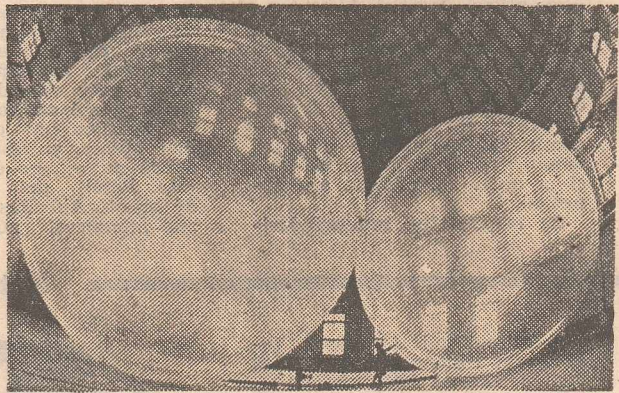
Cu două sute de ani în urmă parcurile americane arătau însă cu totul altfel. Atunci la mare cinste era naturalul: spații întinse acoperite cu iarbă, pirișoare, cărări de pământ; nimic de prisos. Inclinația către un astfel de stil nu era pur și simplu un tribut plătit modei. Era o replică dată modelului parcurilor regale europene, de pildă Versailles-ului, unde coroanele arborilor erau fasonate în chipul cel mai neverosimil, iar florile erau sădite după scheme stricte.

Un parc de aceeași vîrstă cu Statele Unite poate fi văzut la Annapolis (statul Maryland). El a fost înființat în 1765. Totul este aici foarte simplu: florile de cimp abundă, lipsesc arbuștii exotici, de asemenea, un mic lac. Acest monument de „arhitectură vegetală” era cîpe-aci să fie pierdut pentru totdeauna în anul '50, cînd în zonă a apărut un parc automobilistic. Compania constructoare intenționa să clădească pe teritoriul parcului locuințe pentru funcționari. Parcul a fost salvat numai prin intervenția energetică a Societății de Istorie din Annapolis. Arheologii au stabilit dispunerea exactă a teraselor, botanistii au determinat flora, alți specialiști, cu ajutorul hărților și desenelor vechi, au recompus profilul inițial al întregului parc.

În prezent, pe teritoriul Statelor Unite acționează grupuri de protecție a moștenirii în parcuri și grădini. „Aceasta este cea mai fragilă ramură a artei decorative — a subliniat directorul programului de protecție a naturii al Institutului Smithsonian — dar ea poate să ne ajute să citim multe pagini uitătoare de istorie”.

ION DUMBRĂVA ■

Lumea se amuză

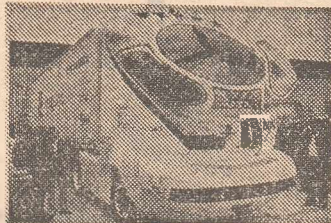

U.R.S.S. La întreprinderea Rezintehnika din Kazan

P. SCOBAR

Autocamion deosebit

Ciudata mașină din imagine ce a primit numele de „Oul”, nu este o machetă pentru un film științifico-fantastic. După o lungă chibzuință ea a fost concepută de Luigi Colani, un designer german, de origine italiană. O cameră de televiziune, încorporată în partea superioară a cabinei, permite șoferului să vadă, pe un ecran, ce se întâmplă în spate. Ferestrele laterale sînt înlocuite cu aparate de climatizare. Tot în cabină a fost încorporat un dispozitiv legat cu toate părțile principale ale vehiculului. Dacă survine o pană la motor sau cauciucuri, aparatul de radio, ce funcționează lîngă conducătorul auto, se întrerupe automat și se declanșează alarma.

În caz de ceață un radar permite circulația autovehiculului în deplină siguranță, cu ajutorul lui evitîndu-se orice coliziune cu alte vehicule. În caz de șoc frontal un sistem hidraulic ridică cabina și îl pune pe șofer la adăpost. În fine, pentru vizibilitate, diverși senzori stabilesc calitatea drumului, ca și temperatura ambiantă, elemente care, după ce sînt anali-

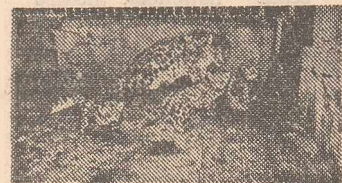
zate de un calculator se transmit șoferului pentru alegerea vitezei optime. Forma aerodinamică micșorează rezistența aerului reducînd consumul de carburant cu 25 la sută.

Să fie oare acesta unul din tipurile de autocamioane ce vor circula pe șoselele anului 2000?

Leopardul zăpezilor

Un animal tipic alpin, ce trăiește în zonele veșnic înzăpezite, la altitudini de 3.200—5.300 metri, este leopardul zăpezilor. Este o viețuitoare rar întâlnită în lume și pe cale de dispariție, supraviețuind într-un număr restrîns în regiunea muntoasă din nord-vestul Chinei și în podișul Pamir, din U.R.S.S. Toate încercările de reproduc-

cere a acestui leopard în condiții de captivitate nu au dat nici un rezultat. De cînd specialiștii grădinii zoologice din orașul chinez Xining, capitala provinciei Qinghai au reușit o

performanță deosebită. O femelă de leopard al zăpezilor, pensionară a acestei grădini, a născut, în condiții de captivitate, în imagine mama și cei trei pui ai ei.

AUREL DIANU ■

Una dintre cele mai importante manifestări artistice organizate în ultimul timp la New York o constituie expoziția de la Muzeul Guggenheim deschisă cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate a acestei instituții. Expoziția va fi deschisă până la 13 martie 1988 și cuprinde cele mai importante piese de artă existente în colecțiile muzeului newyorkez. Actuala clădire a muzeului a fost inaugurată în 1959, devenind un punct de atracție al turiștilor și iubitorilor de frumos din întreaga lume. Sub forma unui trunchi de con, cu galeriile în spirală, Muzeul Guggenheim este recunoscut ca un așezământ artistic de prim rang în peisajul newyorkez. Colecțiile muzeului s-au mărit considerabil, atât prin donații cât și prin achiziționarea permanentă de obiecte de artă modernă europeană și americană. Se cuvine a aminti, de asemenea, existența colecției Peggy Guggenheim de la Veneția, care datează din 1979, instituția europeană colaborând la dotarea expozițiilor de la New York.

Actuala expoziție de la Muzeul Guggenheim se dorește a fi o imagine fidelă a acestui așezământ artistic, cuprinzând numai lucrări din patrimoniul propriu al muzeului. Nu sînt găzduite lucrări împrumutate și nici piese de artă care ar putea deveni cîndva proprietatea muzeului.

Sînt expuse în total 257 de picturi, 128 de sculpturi și 39 de alte lucrări. Secția de sculptură este prezentată sub genericul „Capodopere ale sculpturii secolului al XX-lea”.

Constatăm cu plăcere că locul proeminent în secția de sculptură a expoziției îl ocupă genialul artist Constantin Brâncuși, de la a cărui naștere se împlinesc 112 ani la 2 martie 1988. El dispune de cel mai larg spațiu alocat unui singur artist pe marea spirală care adăpostește secția de sculptură. Vom înfățișa pe scurt lucrările expuse.

De la început se cuvine a preciza că „sectorul” Constantin Brâncuși al expoziției este compus din 8 sculpturi care aparțin colecției muzeului newyorkez și o sculptură care a călătorit de la Veneția pentru a înregi acest admirabil spațiu românesc de la New York. Sculptura trimisă de colecția Peggy Guggenheim de la Veneția este intitulată „Măiastra”, datează din 1912 și atestă o mare finețe a expresiei și plasticitate a formei. Lucrarea este executată din bronz pe un postament de piatră. Reține atenția faptul că denumirea lucrării este păstrată în exclusivitate în limba română, nefiind tradusă în nici o altă limbă, ceea ce face ca tema păsărilor măiestre să intre nu numai în istoria artei universale, ci și în contribuția românească originală, ci și în însuși vocabularul artelor, pe care îl imbolgătește cu un termen românesc greu traducibil.

A doua lucrare, executată tot în bronz, se intitulă „Pasăre în spațiu” și este datată 1932. Îi urmează o sculptură care se inspiră nemijlocit din ecourile străvechi ale folclorului românesc, intitulată „Vrăjitoarea” lucrată în lemn și datată cu aproximație 1916—1924. O lucrare de o inestimabilă valoare artistică, sugerind o lume magică și primitivă, semnată de genialul creator de la Hobița, este „Adam și Eva”, sculptură compusă din două piese, realizată în perioada 1916—1921. Chipul lui Adam este făcut din lemn de stejar bătrîn, iar cel al Evei din lemn de nuc. Un loc aparte în expoziție îl ocupă sculptura intitulată „Muza”, datată 1912, executată în marmură. Majoritatea ziarelor și revistelor care au scris despre expoziția de la Muzeul Guggenheim au apreciat că „Muza” este cea mai interesantă lucrare și au reproșat-o pentru imaginația rafinată pe care o ilustrează. Așa a procedat, de exemplu, New York Times care a publicat fotografia acestei sculpturi pe pagina întâi a suplimentului consacrat artelor, în timp ce unele reviste au ales chipul „Muzei” pentru a-l reproduce pe coperte.

Din perioada 1940—45 datează sculptura intitulată „Broască testoașă în zbor”, executată din marmură, care prin esențializarea maximă a formei atrage numeroase comentarii din partea vizitatorilor. Mai puțin cunoscută este sculptura înfățișată sub denumirea „Portretul lui George”, făcută din marmură și datată 1911. O sculptură de mare efect stilistic este „Regele regilor” (1920—1930) realizată din lemn de stejar. În sfîrșit, expoziția cuprinde și o schi-

ță în creion, intitulată „Nud”, aparținînd perioadei 1920—1924. Secția de sculptură mai cuprinde lucrări reprezentative semnate de Arp, Giacometti, Moore și Calder.

Comentariile pe care le auzi în jur, vizitînd sectorul Brâncuși al expoziției capodoperelor secolului al XX-lea din domeniul sculpturii, se referă, în principal, la originalitatea sau chiar insolitul formei lucrărilor zămislite de artistul român. La aceste comentarii și la întrebările care se pun cel mai potrivit răspuns este însuși credo-ul artistic al artistului care, reliefînd tradiția orală a tuturor artelor, declara: „Forma nu trebuie să fie o monedă acceptată de toți. Forma este o monedă pe care fiecare geniu își pune pecetea lui și care îi poartă efigia proprie. Cînd moneda reușește să fie acceptată, scopul artistului este atins”.

Criticii de artă de pe toate meridianele sînt aproape unanimi în a recunoaște că, prin glasul lui Brâncuși, omenirea se rostotește într-un limbaj plastic de o semnificație singulară. S-a afirmat nu o dată că prin ta-

Constantin Brâncuși în constelația artistică de la New-York

lentul lui Constantin Brâncuși vechiul fond de artă original a izbutit să depășească suprafața bronzului, lemnului sau pietrei, pentru ca „dincolo de vanitoasa semnătură, să-l manifeste pe individ cu ajutorul unei forme unice, adversară a standardului. La acest sculptor, cosmicul este atins printr-o puritate secundă, cucerită prin înfringerea tentației... de a părea”. (Pierre Courthion). Există un consens între specialiști, potrivit căruia forma creațiilor brâncușiene nu are nicio dată sterilitatea artei pentru artă. Sculptura genialului artist român adună în forme concentrate viața profundă a omului de astăzi și de mine. Opera lui Constantin Brâncuși nu aparține doar acestui veac și mileniu, ci și milenului al III-lea căruia arta îi va trece în curînd pragul, transportînd cu sine tema creației și a misterului universului. De aceea, reluînd idei mai vechi enunțate de critica de specialitate cu privire la geniul creației brâncușiene, cei care au scris și vor scrie despre ansamblul creației brâncușiene nu pot să nu admită faptul că ne aflăm în fața unui artist genial ce anunță lumea viitoare, fiind „opera unui om în care s-au înfruntat într-o puritate reflexivă, gravă, uluitoare, ritmurile creației”. Formă atinsă de lumina lui Brâncuși și valorizarea sa stilistică capătă o putere comparabilă cu aceea a culorilor din pictură. Nu putem să nu subținem la aprecierea lui V.G. Paleolog, potrivit căruia artistul român încearcă să facă forma „capabilă de a primi lumina în toată materia-

litatea ei, pentru a o reda apoi, a o reflecta plină de viață”.

Cella Delavrancea, al cărei centenar a fost sărbătorit recent, amintindu-și de o vizită făcută la atelierul lui Constantin Brâncuși, afirma pe bună dreptate: „Brâncuși a adîncit în sculptură esența artei țărănești care, în toate expresiile ei, de la olărie dulgherie, de la tăieturile în lemn la broderiile Țării, poartă ritmul vieții unui neam vechi, creator de simboluri nepieritoare. El a exprimat sinteza acestei creații, simplificîndu-i vocabularul linear, pînă la un ermetism greu de deslușit și primejdios de imitat”. Idei similare se reîntînesc și în aprecierile recente, formulate de critici de artă de cele mai diferite formații estetice, atît din S.U.A. cît și din Europa.

Expoziția care găzduiește creația lui Constantin Brâncuși nu este singura manifestare de prestigiu din domeniul artelor, în plină desfășurare la New York. Se cuvine a preciza că opera lui Brâncuși este urmărită și sărbătorită într-o adevărată constelație. În cîteva săli, situate în diverse părți ale New Yorkului, galeriile Dyan-sen, beneficiind de serviciile de specialitate ale unor consultanți competenți, au organizat o impresionantă retrospectivă. Erté, cu prilejul celor 95 de ani de viață al artistului. Erté este numele pe care, pe baza pronunției franceze a literelor „R” și „T” și l-a luat Romain de Tiroff, născut la Petrograd în 1892, care, de la vîrsta de 18 ani, s-a stabilit la Paris.

Referindu-se la creația lui Erté care s-a impus în domeniul picturii, ilustrației de carte, modei, costumelor, scenografiei, creației de bijuterii, designului, John Russell, de la publicația „Sunday Times”, scria: „Dacă Michelangelo s-ar scula din morți cu greu s-ar putea crede că el s-ar bucura de o publicitate mai elogioasă decît cea care i-a fost acordată lui Erté”. Erté este tipul artistului en vogue, ale cărui lucrări sînt căutate și cumpărate de toate marile muzee din Occident. El este considerat un adevărat inovator, un creator care nu se teme de a explora ceea ce nu se lasă explorat. Sînt admirate experimentele sale cu noile tehnici, combinațiile neobișnuite la care recurge pentru a dobîndi efecte de senzație. Grafica sa este concepută a fi „dincolo de timp”. Artistul este apreciat astăzi tot atît de mult ca și în anii '20 și se estimează că el va fi admirat și de generațiile viitoare. Erté se autodefineste ca un aristocrat al artelor, dar conștientul făcute reclamei și spiritului comercial sînt considerabile, evidente și mărturisite.

Imaginația constelației artistice de la New York ar fi însă incompletă dacă nu am menționa și existența a sute de galerii, rnari și mici, în care pot fi văzute numeroase opere aparținînd unor creatori mai mult, sau, deseori, mai puțin, cunoscuți. Enumerarea lor este imposibilă în economia restrînsă a acestor însemnări care îl au drept personaj principal pe genialul artist de la Hobița.

Într-o asemenea constelație artistică, la muzeul Guggenheim zeci și sute de mii de vizitatori admiră opera românului Brâncuși care a fost, poate, așa cum afirmă istoricii, „singurul artist care, voit și pe deplin, a reușit să descurajeze succesul”. Izbînda sa reală este însă imensă. Ea dăinuiește și va continua în cel de-al treilea mileniu. Este victoria unui român din Hobița, pe care biografia l-a imortalizat astfel: „A trăit la Paris. Impasse Ronsin, aproape o jumătate de veac, ca un țărăn pe bucată lui de pămînt, fără slugi, dînd rareori cite o potrecere modestă, cînd pregătea el singur ceva bună-tăți, le servea, avea grijă de muzică și de dans”. În constelația artistică a marii metropole americane, creația lui Constantin Brâncuși strălucește ca un far, simbol viu al victoriei sigure și nemuritoare a spiritului românesc, care, prin zestre sa de frumos, a îmbogățit tezaurul de vrednicie a omenirii. Care este secretul marelui succes al sculptorului român? Răspunsul este complex, dar esențializat prin înșeși cuvintele artistului ar suna astfel: „Săpînd necontenit fîntini interioare, am dat de izvorul vieții fără bătrînețe. Așa e arta: tînerete fără bătrînețe și viață fără de moarte”. Acesta este testamentul brâncușian căruia expoziția de la muzeul Guggenheim îi reliefează întreaga actualitate.

IOAN VOICU ■

Repere ale muzicii ușoare

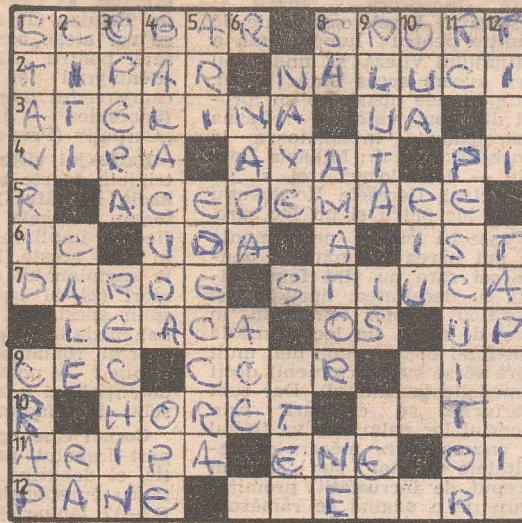
Staruri, noutăți din topuri

● Revenirea lui Michael Jackson a însemnat un dublu șoc: pe de-o parte albumul „Bad” care a răsturnat clasamentele instalîndu-se pe primul loc, pe de altă parte înfățișarea total modificată a îndrăgîtilui star. Nasul subțire, fin, pielea întinsă, fără nici o cută, într-adevăr o reușită chirurgie plastică. Acum după ce ne-am obișnuit cu noul Michael, aflăm altă bombă: cimpanzeul Bubble, nedespărțitul său prieten, a suferit și el o operație estetică, pentru a i se da o înfățișare cît mai apropiată de cea a stăpînului. În plus croitori renumiți i-au confecționat haine scumpe dar se pare că nici medicii și nici casele de modă nu au reușit mare lucru. Maimuțoiul a rămas tot maimuțoi. ● Madonna Ciccone și-a văzut visul cu ochii: revistele de specialitate (cele muzicale) au declarat-o „Miss -87”, interpretă cu cel mai atrăgător corp. Se știe cît de mari eforturi a făcut în acest sens în decursul turneului „Who's that Girl”, preocupîndu-se ca vestimentația să nu-i umbrească prea mult calitățile fizice. Și iată că a reușit. Ceea ce o preocupă însă cel mai mult pe micuța Madonna (1,54 m) este să semene cît mai mult cu Marilyn Monroe, modelul ei încă din copilărie. Dar în afară de tunsoare

și o aluniță desenată n-a reușit să facă mai mult. Dorînd totuși să aibă cît mai multe iucruri în comun cu marea stea a Hollywoodului, Madonna a cerut decoratorilor să-i facă o copie identică a dormitorului regeratei Marilyn. ● Fără să copieze pe nimeni, avînd o înfățișare plăcută și o voce unică, Aura Urziceanu este ceea ce se cheamă o vedetă de talie internațională. În aceste momente ea este ambasadorul cîntecului românesc, desfășurînd un lung turneu prin lume. Debutînd la 31 decembrie la Rio de Janeiro, ea urmează să concerteze în mai multe țări din America de Sud, va continua cu Statele Unite și va încheia cu Canada. Sperăm ca turneul să fie un triumf, și o așteptăm la primăvară. Succes! ● O nouă stea apare timid (deocamdată) la orizont. La numai 15 ani Vanessa Paradise intră în topuri dovedind mult talent. S-a născut la St. Maur (Franța) la 22 decembrie 1972. Cîntecul ei de debut, considerat un mare succes se numește „Joe le taxi”. ● Vorbind de succese, iată cîteva noutăți de clasament, cu mari șanse de a deveni slăgăre ale anului 1988: MICHAEL JACKSON — „The Way, you make me feel”. SABRINA — „Hot Girl”, al doilea succes consecutiv, primul fiind intitulat „Boys”. RICK ASTLEY — „When I fall in Love” (el este ocupantul locului I la categoria „newcomers”). PET SHOP BOYS — „Always in my mind”. AISON MOYET — „Love Letters”. MODERN TALKING — „In 100 years”. T'PAU — „China in your Hand”. COMMUNARDS — „Never can say goodbye”. PAUL MC CARTNEY — „Once upon a long ago”. SHAKIN'S STEVENS — „What do You want”. STING — „We'll be together”, și lista rămîne deschisă. Vă vom ține la curent.

MIRCEA ZANE ■

Pescă-rească

ORIZONTAL: 1) Pește de riu, lung de 15—20 cm., cu botul proeminent, verde cenușiu pe spate și alb pe burtă — Pescuț... de performanță și plăcere. 2) Un pește... model — Imitații de peștișori, făcute din lemn sau metal sculptor, folosite pentru prinderea peștilor răpitori. 3) Peștișor de mare de culoare argintie, folosit de obicei ca nadă — Luat la mijloc! 4) A schimba direcția vasului — Pește răpitor de apă dulce, cu spinarea verzuie — Pești... goi! 5) Pești marini cu forme lungi și ascuțite (3 cuv.). 6) Pană... în aspic! — A băga la apă — Acest (reg.) 7) Sulițe de aruncat, avînd virful cu țâș dublu — Pește răpitor de apă dulce, cu bot turtit precum ciocul de rață. 8) Un pic (inv. reg.) — Răzbunarea peștelui (1)... — în supă! 9) Hirtie de valoare — Zgîrcit — Particulă... de viață. 10) Impletitură de nulele în formă de coș, folosită la prinderea peștelui — Fir confecționat din fibre sintetice de care se leagă cîrligele la undițe. 11) Inoțitoare — Un moș care ajută... la prinderea somnului — În voie! 12) Specialitate culinară... de somn — Unealtă de pescuit în formă de sac alungit (pl.).

VERTICAL: 1) Pește teleostean marin, răpitor, lung de 13—15 cm. — Alt pește teleostean, ciprinid, dulciol, de mare valoare economică. 2) A parcurge un text — Încăperea situată sub puntea inferioară a unei nave (pl.) — Burtă de crap! 3) Lucrare muzicală de anvergură — Nume generic al unor pești marini răpitori, selacieni. 4) Alt pește marin, foarte periculos — Hopa (var.) 5) Mediu marin! — Trag barca pe uscat. 6) Momeală pescărească — Unele de pescuit, formate din trei fișii de plasă așezate vertical în apă. 7) Vehicule amenajate în scopul transportului pe apă — Liber-cugetători. 8) Cap de șalău... în plasă! — Pescuiește de plăcere — Bine! 9) Dispozitiv confecționat dintr-un material ușor, menit să susțină cîrligul undiței în apă la nivelul dorit — Sint... la nisetri! — Neam de trac. 10) Icrele în fond — Apă — Aproape bun! 11) Rece! — O persoană... la temă. 12) Exemplare slabe de scumbii albastre — Furcă în virful căreia e fixat sacul de pescuit (pl.).

Dicționar: DARDE, LEACA, HORET.

MIRCEA GUJA ■

Dezlegarea careului din numărul precedent:

CLEPSIDRA; CS; E; PRE; AURORA; APOI; ET; CROP; SECUNDAR; ONT; UNI; UIT; ELOA; RD; ANTIC; OSM; IUSE; I; LOG; I; LE; MERIDIAN; VECHI; IP; UNA; E; O; IOVAN; U; CALENDE; ORAR; IREVERSIBILA.

La orizont: Olimpiada albă

De unde încep șansele noastre

Sezonul rece va cunoaște în curând zilele fierbinți ale Olimpiadei de iarnă: 13-23 februarie, Calgary, Canada. Va fi un examen edificator pentru tot ce s-a întreprins în sporturile de iarnă în răstimpul trecut de la Sarajevo '84. Ca urmare a rezultatelor obținute atunci, s-a purces, ca de obicei, la întocmirea și realizarea unui amplu plan de măsuri pentru revigorarea acestor sporturi. Din respect pentru intențiile declarate la început și pentru cit s-a realizat din ele, în acești patru ani, amintim câteva din mutațiile controlabile petrecute în viața respectivelor discipline sportive.

Astfel, în ultimele două sezoane ('86-'87 și cel în curs) s-au obținut primele medalii la severul „Concurs Prietenia”: patru (una de aur) la patinaj viteză, cinci de argint, la schi alpin-fete și cite una de bronz la patinaj artistic — băieți și schi fond-fete. La Universiada de iarnă din '87, stafeta feminină de schi fond s-a clasat pe locul IV (pierzând podiumul din cauză că, în ultimul schimb, s-a rupt bătul, și acela înădărit, cu care schia Ileana Hanganu). La Campionatul mondial de juniori din '87, aceeași virtuoasă Mihaela Dascălu a obținut, tot în premieră, un onorant loc VI. Patinatorul Cornel Gheorghe se află pe o „voltă” promițătoare, câștigând în ultimele luni două concursuri internaționale și clasându-se pe locul trei la un altul, desfășurat la Leningrad. În sfârșit, vestile bune pot fi și foarte proaspete: săptămîna trecută la concursul „celor trei piste” (Innsbruck — Inzell — Baselga di Pinè), competiție de tradiție pentru lumea bună a patinajului viteză și unde nu prea aveam acces pînă acum, patinatoarele noastre s-au probat din nou valoarea: Ileana Cleteșteanu — învingătoare la Innsbruck, 500 m; Mihaela Dascălu — două locuri trei și un loc cinci, Cerasela Hordobetu — un loc patru și un loc șase.

Poate că aceste performanțe nu pot părea răsunătoare pentru cei care nu sînt familiarizați cu densitatea, duritatea și specificul acestor competiții, în care, de pildă, un loc cinci la schi-fond poate spune mai mult (fără să se supere nimeni) decît o medalie la canotaj. Dar cum sporturile se compară prin propriul lor palmares, va trebui să recunoaștem, măcar, că rezultatele de mai sus sînt un început de încrustații promițătoare pe o pagină ce rămăsese multă vreme albă.

Eterna problemă a sporturilor de iarnă este pregătirea specifică. Statisticile sînt neînduplecate: de pildă, un bober frunțas pe plan mondial face într-un sezon, în medie, 600-800 de coborîri, pe cînd un bober de-al nostru poate aspira la cel mult 180-200. Condițiile obiective (ale absenței gheții, zăpezii ș.c.l.) sînt înțelese de toată lumea; totul este ca ele să nu fie transformate într-un parayan al lenei sau o scuță pentru inactivitate. În ultimii doi-trei ani s-a reconsiderat și această strategie a pregătirii, crescînd, totuși, volumul de antrenament chiar și în absența „condițiilor specifice”. Varanta pregătirilor „pe roțile” — la bob, schi și patinaj — este deja larg răspîndită („dacă ar fi competiții oficiale pentru astea, în mod sigur am fi campioni olimpici”, glășuia un mocalit). La Polana Brașov, cu sprijinul decisiv al organelor sportive locale, s-a amenajat chiar și o pîrtie din material plastic pentru „alunecarea” schiorilor pe timp de vară. În sfârșit, o premieră a acestui an este simulatoarea pentru piloții de bob (adaptabil, însă, și pentru sanie). E o realizare „de suflet” a inginerilor Dan Bostan și Marian Niculescu asupra căreia vom reveni într-un număr viitor. Acest simulator este extrem de util în familiarizarea piloților de bob cu diferite pîrtii, în aprecierea valorii lor după eriterii obiective (calitatea și oportunitatea diferitelor manevre fiind redată grafic) — pe scurt, în menținerea „stă-

rii de coborîre” independent de anotimp.

Desigur, și astfel de lucruri se pot lua doar cu titlul de începuturi necesare, ele nerezolvînd, decît în foarte mică măsură și doar unele din aspectele tehnice elementare ale sporturilor de iarnă. La acest capitol, entuziasmul și ingeniozitatea rămîn încă elemente de bază în pregătirea pentru concurs a sportivilor. De pildă, acum se lucrează la modificarea bobului de patru pentru „intrarea” lui în regulamentul, întrucît, de cînd a fost fabricat, parametrii tehnici reglementari ai respectivului aparat de concurs s-au modificat în repetate rînduri, iar nerespectarea lor ar atrage imposibilitatea participării la Olimpiadă.

Revenind la această competiție, o trecere în revistă a disciplinelor și sportivilor care ne vor reprezenta la Calgary ar arăta în felul următor:

La schi alpin ne bazăm pe **Mihaela Fera**, 18 ani, cinci medalii la „Concursul Prietenia”, și — lucru tot în premieră pentru sportul nostru — posesoare a unui punctaj care-i dă dreptul să participe la concursurile „Cupei Mondiale”. La unul din aceste (Lengries, R.F.G.) în proba de slalom, va lua startul peste puțină vreme, pentru ca după aceea să fie prezentă la toate probele campionatului mondial de juniori de la Madonna di Campiglio.

Lotul feminin de schi fond este format din Ileana Hanganu (19 ani), **Rodica Drăguș** (24 ani), **Daniela Filimon** (19 ani), **Mihaela Cirstoi** (18 ani), **Adina Tuțulan** (19 ani). Dintre ele se vor alege componentele ștafetei pentru „Cupa Mondială” (Leningrad și Klingenthal), campionatul mondial de juniori (Saalfelden — Austria) și Cupa „Carpați” (Predeal).

Patinajul viteză dispune de o tripletă foarte valoroasă: **Mihaela Dascălu**, **Ileana Cleteșteanu**, **Cerasela Hordobetu** — fiecare împlinind 18 ani chiar în anul acesta. Participarea lor la campionatul mondial de juniori (29-31 ianuarie) ar oferi spun specialiștii — șansa unei noi medalii în premieră pentru sportul românesc, precum și, implicit, o nouă confirmare a potențialului acestor fete deosebit de talentate.

Cornel Gheorghe (19 ani) este port-draperul patinajului artistic, el debutînd la seniori odată cu europenele de la Praga (12-17 ianuarie).

Lotul de bob cuprinde pe **Dorin Degan**, **Csaba Nagy**, **Costel Petrariu**, **Florin Olteanu**, **Laurențiu Budur** și **Anghel Grigore**. Un mic amănunt relevant este că echipajul Petrariu-Nagy deține (din martie '87) recordul de stat al pîrtiei de la Calgary! Dacă în episodul startului concursăm de la egal la egal cu cei mai buni boberi din lume, pentru recordul pîrtiilor intervin în calcul și caracteristicile tehnice ale aparatului. (În unele țări există, pe lângă institutele de aeronautică, secții speciale care se ocupă de proiectarea și construcția boburilor).

La sanie contăm pe **Livia Pelin**, prezentă în aceste zile în două concursuri pentru „Cupa Mondială”.

În legătură cu participarea noastră la această Olimpiadă de iarnă citeva considerații se impun — din care cea mai evidentă este că însuși participarea este o frumoasă performanță morală, situată în descendență directă a spiritului olimpic (important e să participi, nu-i așa?); apoi, tot la fel de evidentă este tinerețea sportivilor cărora li se va încredința această cinste. Vîrsta celor de mai sus sugerează cit se poate de bine că sporturile de iarnă se află la noi într-un fel de „primăvară”, într-o etapă de improspătare a forțelor și de orientare a lor, din toate punctele de vedere, pe făgașul marilor performanțe. De aceea, astfel de prezențe merită încurajate.

OCTAVIAN ȘTIREANU

— **Mihaela**, vrei să începi noul an cu un interviu pentru „Flacăra”?

— Eu știu? Este primul. Cum să nu...

— Te ajut și eu, intervine secretarul federației, Marian Ne-delescu.

— Fiind la primul interviu, ar fi necesară, nu-i așa, o scurtă prezentare.

— Sînt brașoveancă, m-am născut la 12 februarie 1970, sînt elevă în clasa a XII-a C a liceului „J. Honterus” și membră a clubului sportiv „Tractorul” Brașov, în secția de patinaj viteză.

— Mulțumesc pentru ultima precizare! Ar mai fi și palmaresul, dar despre el — mai tîrziu. Cum ai ajuns la patinaj viteză?

— De la patinaj artistic!

— Cum așa?

— Pe la 7 ani făceam „artistic”, dar într-o bună zi m-a văzut antrenorul Ernest Ulrich, de la „Tractorul”, care m-a convins că am calități pentru viteză, în special o bună alunecare pe gheață și tenacitate. Știti, patinajul viteză seamănă cu atletismul, iar cel artistic mai mult cu gimnastica.

— Tocmai de-asta, nu regreți schimbarea?

— Dacă mă gîndesc la costumele colorate, strălucitoare — și ce fată nu se gîndește? —, la muzică, una din pasiunile mele, la reflectoare, la aplauze, mă înecărc un regret. Dar patinajul viteză mi-a adus, mai ales în ultima vreme, multe satisfacții, care reprezintă, totodată, și citeva premiere pentru patinajul nostru. Îmi place ce fac, așa că...

— Știi că ai urmat un exemplu ilustru? **Karin Enke-Kania**, din R.D. Germană, a fost cîștigătoare la „Cupa Prietenia” la patinaj artistic, apoi a trecut la viteză, unde a cucerit titluri olimpice, mondiale, a stabilit nenumărate recorduri ale lumii.

— Sînt mîgălită de această apropiere, dar să știți că asemănarea se oprește aici. Mai am foarte mult pînă la putea fi comparată cu Enke-Kania...

— Poate vei ajunge campioană mondială la ciclism, ca și ea... Am amintit de „Con-

cursul Prietenia”, așa încît am ajuns la palmares și la premierele de care spuneai.

— Așa-i, cele mai mari succese ale mele de pînă acum le-am obținut anul trecut la „Prietenia”, la Phenian, toate fiind și premiere în patinajul

aduce citeva premiere, și anume tot medalii, nu numai, cum s-a spus, un onorant loc 6, ca în '87.

— „Am putea?”

— Da, pentru că actualul lot, pregătit de antrenorii **Adrian Ciobanu** și **Horia Timiș**, se află în evident progres. **Ileana Cleteșteanu** și **Cerasela Hordobetu** m-au și bătut de citeva ori...

— Și nu te superi...?

— Cum să nu, sînt supărată pe mine, dar la victoriile lor mă bucur, le îmbrățîșez cu toată sinceritatea. În patinajul viteză e greu să pătrunzi în frunte, și deci orice succes al nostru ne aduce mai aproape de primele locuri în ierarhia mondială.

— Sîntem în preajma Jocurilor Olimpice de la Calgary. Ce ne spui despre aceasta?

— Olimpiada este visul oricărui sportiv. O participare onorabilă acolo înseamnă enorm pentru noi. Cred că nu ne vom face de ris, nici nu pot concepe așa ceva, după modul în care ne-am pregătit, deși concurența senioarelor va fi foarte puternică.

— Amintindu-mi de comparația atletism-patinaj viteză, e cunoscut că rezultatele importante în sportul nostru vîin, totuși, după o anumită vîrstă. Voi vă grăbiți?

— Sigur. Noi am făcut ceva pași, am comprimat timpul și am putut intra în circuitul marilor concursuri ale senioarelor.

— Citeodată, chiar pe ușa din față...

— Da, dar numai citeodată. Deocamdată!

— Faci jocuri de cuvinte?

— A, nu! Eu, noi adică, ne pregătim cum putem mai bine, mereu nemulțumite de rezultate. Dar, să știți că este din ce în ce mai greu, mai ales de cînd au apărut pistele artificiale acoperite, care permit o pregătire specifică, pe gheață, de 12 luni pe an. Dacă și așa cîștigăm în concursuri importante, înseamnă că putem mai mult.

— Mulțumesc, **Mihaela**, pentru acest interviu luat în grabă, în viteză pot spune, și succes la „Turneul celor trei piste”.

LUCIAN OPREA

Mihaela Dascălu, de la artistic la viteză

de la noi: medalie de aur la 1 000 m, argint la 3 000 m, bronz la 500 m și 1 500 m. Pînă atunci, nici un sportiv român nu urcase pe podium la această competiție, care reprezintă, adesea, mai ales la noi, fetele, aproape un campionat mondial de juniori.

— Ești încă junioară, peste o lună vei împlini abia 18 ani. Ce șanse ai avea la mondialele de juniori?

— Aș mai putea, sînt convinsă — de fapt, am mai putea —

Pe scurt, foarte pe scurt

Echipa națională de fotbal (antrenori Jenei și Drăgușin) va susține două jocuri în Israel, în compania țării gazdă (3 februarie) și a Poloniei (6 februarie). ● Lotul olimpic (antrenat de Halagian) are în perspectivă două jocuri în Albania (între 27 ianuarie și 3 februarie). ● Lotul de tineret (cîrmuit acum de Mircea Rădulescu, revenit în F.R.G.) are în plan, de asemenea, două jocuri în Grecia, la începutul lunii februarie. ● Pînă în 12 ianuarie, nici un dosar de transfer nu fusese depus la federația de fotbal (perioada regulamentară fiind 5-20 ianuarie). ● Se pare că **Gică Popescu** și **Lascari** figurează pe lista înaintată la U.E.F.A. de echipa care a mai rămas în cupele europene, iar **Lungu** ar fi fost interesat de o discuție la conducerea echipei Steaua. ● **Hagi** și-a prelungea (prin semnătură) contractul la echipa campioană, urmînd (în sfîrșit) să fie perfectate și condițiile de reciprocitate ale acestui transfer. ● **Sunda** și **Lemana** (de la Poli Timișoara) ar întări în retur echipa Progresul din aceeași localitate. ● **Ple-nara F.R.G.** a fost amînată din nou: se pare, pentru 22 ianuarie. ● Pe 21 ianuarie va fi festivitatea de decernare a „ghetei de aur”; alături de Cămătaru vor fi prezenți și ceilalți 20 de fotbaliști care „s-au încălțat” cu acest trofeu în cele 30 de ediții ale acestei competiții sui-generis. ● Pe 28 februarie, la Atena, se vor întîlni reprezentanții echipelor din grupa întîi a preliminariilor C.M. din 1990, adică ai Danemarcei, Greciei, Bulgariei și României, pentru a stabili calendarul disputării jocurilor din grupă. Varianta noastră cuprinde, în esență, ideea de a disputa cite două jocuri în sezoanele toamnă '88, primăvară și toamnă '89. La negocieri, vom fi reprezentați de **Mircea Pascu** și **Emerich Jenei**. ● Pe 29 ianuarie, la Budapesta — o consfătuire de lucru a federațiilor de fotbal din țările socialiste.

Civilizația sportului

Obrazul fotbalului

O după amiază de joia comisia de disciplină a Federației Române de Fotbal. Pe „ordinea de zi”: antrenori care jignesc arbitrul, care intră pe terenul de joc pentru proteste, care bruscăază, amenință și injură, conducători care încearcă să-l influențeze pe arbitru făcîndu-le propuneri de ordin material, alții care îl duc pe arbitru cu forța la spital pentru a i se face analiza singelui și a demonstra apoi că acesta era bătut. Faptele se comentează mai întîi pe culoarele federației unde este lume multă, din ce în ce mai multă, chemată la „judecată”. Jucătorii aud ce isprăvi au făcut „educatorii” lor. Și apoi, cînd se prezintă în fața comisiei, ce spune un jucător acuzat că a lovit arbitrul? „Îmi scuturam ghețele de apă. Cînd m-am uitat, l-am văzut pe ăsta (n.n. — arbitrul) pe jos!”

Acum, în perioada de întrerupere a campionatului, putem medita puțin asupra sportivității din teren. Putem analiza „la rece” avalanșa crescîndă a cartonașelor galbene și roșii (Plusul de nervozitate mărește nedorit lista abonaților la cartonaș și la audierile comisiei de disciplină. Antrenorii, jucătorii și conducătorii de cluburi trebuie să arate mai mult respect jocului de fotbal! Cine nu poate înțelege că fotbalul are morala lui, nu are ce căuta pe un stadion!

Lată ce s-a întîmplat pe un stadion, conform descrierii apărute într-un ziar județean: „Ne-am dus să urmărim și să scriem despre un meci de fotbal și am luat notă de o parodie a noțiunii de sportivitate, în care nu a învins cel mai bun... Gazdele au bombardat boxa metalică a oaspeților cu pietre, un «om de ordine» a palmuit un junior aflat pe banca de rezerve deoarece îndrăznise să aplaude golul unui coechipier din teren... Conducătorul jocului după ce a prelungea, fără să anunțe, cu 9 minute prima repriză, a indicat executarea unei lovituri libere de 3 ori fiindcă se șutase în „zid” sau peste bară! La un moment dat, arbitrul i-a spus unui jucător (n.n. — din echipa oaspete care deschisese scorul): «Nu vă mai omorîți că nu plecați de aici cu 1-0». Să mai adăugăm lipsa totală a ofiului de gazde, petrecerea delegației oaspete cu injurături grosolane pînă la ușa autocarului și în loc de apă minerală, punerea la dispoziție a unui... butoi din care jucătorii oaspeți nu îndrăzneau să bea... Am fost martori la un meci pe care îl considerăm o palmă pe obrazul fotbalului!”

Toate acestea ne duc cu gîndul la o declarație care a făcut mare vîlvă în lume. Aparține argentinianului **Valdano**: „Astăzi, pentru a cîștiga, se strivesc valori umane și principii morale. Jucătorul, pentru a se menține, trebuie să cîștige! Echipa, pentru a obține sume cit mai mari, trebuie să cîștige! Antrenorul, pentru a-și asigura remunerația, trebuie să cîștige! Toate acestea sînt produsul convulsiei timpurilor pe care ne-a fost dat să le trăim. Sînt, pe lume, cei care trăiesc pentru fotbal și cei ce trăiesc din fotbal. Este sinonim jocul cu spectacolul comercial. Fotbalul constituie în vremea de azi noua ediție a circului roman!”

Revenind la ale noastre, în loc de concluzii, întrebarea cititorului **Constantin Drăgan** din Iași — str. Ciurchi 125: „Am văzut întîmplător la tribunal cum oamenii care au furat lucruri de mică valoare erau, pe bună dreptate, trași la răspundere, dar cei care manevrează sume și bunuri spre a vicia rezultatele de pe terenurile de sport nu pot fi trași la răspundere? Nu există și pentru ei aceleași articole de lege?”

CRISTIAN ȚOPESCU

Fotbalul intră în sală

Și-n fotbal, mai întâi apare obiectul, și abia după aceea noțiunea care-l definește. Așa este cazul turneelor de fotbal în sală. Pornite cu scopuri „distractive” și publicitare, asemenea competiții au început să-și dezvăluie tot mai mult virtuți tehnice și pur sportive deloc neglijabile. Răsarite ca ciupercile după ploaie, turneele de fotbal în sală constituie deja o realitate considerabilă care a pus la treabă forurile fotbalului internațional, în scopul de a conferi acestor competiții un cadru unitar de organizare și desfășurare. Primul pas ar fi elaborarea unui regulament pe baza căruia fotbalul indoor să aspire la statutul de disciplină de sine stătătoare. Iar pentru a se elabora un astfel de regulament, F.I.F.A. și-a trimis observatori la mai toate turneele principale de sală desfășurate în acest sezon, ale căror rapoarte vor fi analizate și cristalizate (se speră) într-un regulament-cadru.

Unul din acești observatori F.I.F.A. este și compatriotul nostru Ștefan Covaci, care a participat, însoțind echipa Steaua, la turneul de sală din Berlinul Occidental (8-11 ianuarie a.c.). Problema de fond este încotro va evolua fotbalul indoor, dar, deocamdată, sistem tributari nevoii noastre eterne de rezultate și informații cit mai concrete. Drept pentru care vom spune că la acel turneu au mai participat Werder Bremen și o selecționată a Berlinului Occidental (în grupă cu Steaua), precum și Bayern München, Sporting Lisabona și echipa „Blauweiss” din Berlinul Occidental — în a doua grupă, în fiecare jucându-se sistem turneu. Steaua s-a clasat pe locul trei în grupă și a învins cu 7-0 pe Sporting Lisabona în jocul pentru locurile 5-6.

Alte detalii, tot de la Ștefan Covaci: „S-a jucat în incinta de la »Deutschlandhalle«, o sală impunătoare, pe un teren de 65x28 m, acoperit cu iarbă artificială. S-a folosit mantinela,

înaltă de 1,05 m, fapt ce a mărit cursivitatea și rapiditatea jocului și s-au jucat două reprize de câte 12 minute, fiecare echipă având cinci jucători de cîmp și portarul. În dezbaterea care a avut loc cu acest prilej și la care au participat antrenorii echipelor participante s-a apreciat că această componență este optimă, patru jucători de cîmp fiind prea puțini pentru consumul de energie presupus de condițiile de joc. Schimbările se puteau efectua ca la hochei, cite patru sau chiar cinci jucători odată. Dar lipsa de experiență a Stelei — pentru prima dată la un astfel de turneu — a generat anumite stîngăcii inerente, pentru că, de fapt, fotbalul indoor este un sport cu totul diferit de cel cu care sîntem obișnuiți. De pildă, Steaua a condus cu 2-1 pe Werder Bremen, dar a primit două goluri în 30 de secunde tocmai din cauza acestei lipse de experiență. Portarul nu trebuie să degajeze în terenul advers, poarta e mai mică decît la fotbal, dar mai mare ca la handbal, portarii cu experiență în domeniu joacă adesea ca libero, mantinela îți dă posibilitatea unor combinații ca la billard, se joacă fără ofsaid ș.a.m.d.

Ambianța a fost extraordinară, priza la public a acestui sport fiind un argument hotărîtor pentru »legitimarea» lui oficială. În plus, este una din puținele ocazii în care jucătorii joacă fără stressul rezultatului, sînt mai mult timp în posesia mingii și își pot etala calitățile tehnice, chiar dacă acestea nu pot fi luate ca atare și pe terenul obișnuit. De la Steaua au excelat Hagi (care a primit placheta pentru cel mai bun jucător străin al turneului), Rotariu (o adevărată revelație) și Bălan, în timp ce Lăcătuș, fără spații de manevră, nu s-a putut exprima la adevărata valoare. Rotariu a și fost golgeterul exaequo al turneului, împreună cu un jucător de la Bremen, cite 6 goluri fiecare. Deși e prematur să anticipez, dar cred că acest fotbal indoor are șanse de progres, fiind un sport pe măsura civilizației contemporane, a nevoii de confort și spectacol sportiv pe care o resimte spectatorul de pretutindeni”. (O. Știre).

Campionate

● **Stil de campion.** Marelui maestru internațional Florin Gheorghiu i-a revenit titlul de cel mai bun şahist al țării în anul 1987 la capătul unei evoluții constant superioare adversarilor săi datorită unei maniere de joc impresionantă. Una dintre partidele ce demonstrează calitățile de mare tactician și strateg ale jucătorului de la Asociația sportivă I.T.B. este confruntarea din runda a treia în atacul Sämisch. Fl. Gheorghiu — M. Tratatovici: 1. d4 Cf6 2. c4 g5 3. Cc3 Ng7 4. e4 d6 5. f3 006. Ne3 Cc6 7. Cge2 a6 8. Dd2 Tb8 9. h4 e5 10. d5 Ca5 11. Cg3 c5 !? 12. Nh6 ! N: h6 13. D: h6 Nd7 14. h5 De7 15. Ne2 b5 16. 000 ! C: c4 17. N: c4 b: c4 18. Cf1 Ce8 19. Ce3 Cc7 20. h: g6 f: g6 21. Dh4 ! Tf6 ? ! 22. f4 ! Tf7 23. D: e7 T: e7 24. f: e5 T: e5 25. C: c4 Tg5 26. e5 ! Tb4 27. b3 d: e5 28. Ce4 ! Tf5 29. Q: c5 Nb5 30. d6 N: c4 31. d: c7 și negrul cedează. ● **Cel mai puternic campionat masculin a Poloniei (19)** participanți: 2 mari maștri și 14 maștri internaționali) a fost câștigat de un tânăr de 21 ani, Robert Kuczyński, cu 11,5 p din 18 posibile, surclasându-i pe Tomaszewski, Hawelko, Matlak și Sznepik 10,5. Favoriții turneului, Sznepik și Kuligowski, au fost depășiți clar în ciuda jocului sigur și bun prestat de primul, care a și condus autoritar pînă în runda a XII-a și în pofida complicațiilor tensionate de crize de timp spectaculoase, caracteristice celui de-al doilea. ● **Clasament neconcluent.** În întrecerea feminină, desfășurată la scurt timp după turneul zonal din CM, comportarea „olimpicelor” a fost neașteptată. Au survenit indisponibilități din cauză de boală; maestra internațională M. Wiese neparticipînd, iar marea maestră H. Erenska retrăgîndu-se după pa-

tru runde. După cum era de așteptat a învins candidata la titlul mondial Agneska Brustman cu 11 p din 14 posibile. Pe următoarele locuri s-au clasat jucătoare mai puțin cunoscute: Maziarska 9,5, Leszner 9, Sikora 8,5... ● **Rivalitate fructuoasă.** În campionatul masculin al R.F.G. proaspătul mare maestru Ralf Lau a ținut pasul cu fostul candidat la titlul mondial, Vlastimil Hort pînă la sfîrșitul competiției care s-a încheiat cu următorul clasament: Hort, Lau 10,5 (+7,—1,—7), Reeh 9,5, Sehner, Zude 8,5, Brückner, Schönthier, Schlosser 8 etc. Titlul a revenit lui V. Hort pe baza coeficientului Sonneborn superior. Noul campion a realizat o „miniatură” interesantă în apărarea Alehin. Hort — Bucker: 1. e4 Cf6 2. e5 Cd5 3. d4 d6 4. Cf3 c6 5. c4 Cc7 6. e: d6 D: d6 7. Cc3 g6 8. Ne3 Ng7 9. Dd2 Ng4 10. Cg5 Cba6 11. h3 Ne8 12. Td1 Nf5 13. g4 Ne6 14. d5 c: d5 15. c: d5 000 16. d: e6 Dc6 17. Dd7 ! ! și negrul a cedat. Încercați să urmăriți continuările posibile ale negrului și să elucidați variantele de câștig forțat ale albului. ● „Hilversum” Campionatul Olandei s-a bucurat de prezența unor nume valoroase. Deși trei ani l-a rînd a lipsit din competiția națională, Jan Timman s-a aliniat la start dorind să doboare recordul fostului campion al lumii, Max Euwe, căruia i-a revenit de treisprezece ori campionatul Olandei. Jucînd excelent valorosul candidat la titlul mondial a câștigat autoritar întrecerea totalizînd 9,5 din 11 posibile. Cea mai frumoasă partidă a sa a fost cea jucată în compania lui L. Rimersama, al șaselea clasat, în apărarea spaniolă. Timman — Rimersama: 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 00 Ne7 6. Te1 b5 7. Nb3 00 8. a4 Nb7 9. d3 d6 10. Cc3 Ca5 11. Na2 b4 12. Ce2 b3 ? ! 13. c: b3 Cc6 14. Nd2 a5 15. Cg3 Te8 16. Tc1 Nf8 17. b4 C: b4 18. N: b4 a: b4 19. Cg5 Te7 20. d4 De8 21. d: e5 d: e5 22. C: f7 ! T: f7 23. T: c7 Nd5 24. a4 26. Te3 Ta1 27. Cf1 Ta6 28. N: d5 C: d5 25. D: d5 T: Tf3 Tf6 29. Cd2 Ne7 30. Ta7 Td6 31. Ta8 ! și negrul a abandonat lupta recunoscîndu-se învins.

MARGARETA MUREȘAN

● Limbajul sportiv cuprinde o serie de cuvinte, expresii, sintagme intrate în uz (adesea și în alte domenii), în unele cazuri folosite exact dar și greșit, inclusiv de către profesioniștii fenomenului. Termeni ca derby, hat-trick, BLO, ATP, Stroc ascund adesea capcane. Iată de ce inaugurăm în această rubrică un dicționar (nesistemizat) de expresii uzuale, dicționar ce poate răspunde și întrebărilor dumneavoastră. ● Vom începe cu derby. Etimologia cuvîntului ne duce cu peste 200 de ani în urmă, mai precis în 1780, cînd Earl of Derby (contele de Derby) inaugura la Epsom faimoasa cursă de galop, sărbătoare populară, în primul rînd (se și spune „Derby Day” — ziua derbyului), cu peste 200 000 spectatori. Mai apoi, odată cu răspîndirea sporturilor colective, care, mai ales în secolul nostru, au atras mari mulțimi, fotbalul aflîndu-se pe primul loc, eticheta „derby” se aplică meciurilor de mare tradiție, între echipe rivale și vecine, indiferent de locul ocupat în clasament în acel moment (Tottenham — Arsenal, Liverpool — Everton, la englezi, modelele în materie). Nu-i mai puțin adevărat că, în timp, titlul de derby a căpătat o nedorită, tentă publicitară, devenind un fel de „meci al secolului” din box, poate și din lipsă de inspirație. S-a ajuns, am mai spus, și la formule aberante, precum „derby-ul codacelor”... ● Internaționalul sovietic Oleg

Toată lumea face sport

Blohin, în vîrstă de 35 de ani, și-a anunțat retragerea. „Este insuportabil să fii rezervă, ar la vîrsta mea e greu să redevii titular, iată motivul”, a declarat fostul laureat al „Balonului de aur”, cîștigător, cu Dinamo Kiev, a două „Cupe ale Cupelor”. Atacant de rasă, membru al „clubului centenarilor” selecțiilor în reprezentativă, Blohin a înscris în cariera sa, numai în meciuri oficiale, exact 300 goluri. ● „Balonul de aur” 1987, olandezul Ruud Gullit (primul fotbalist de culoare care primește trofeul revistei „France Football”) a fost contestat destul de vehement, mai ales în Italia, unde joacă acum. Criticii cei mai severi au fost napolitanii, principalii adversari din campionat ai lui AC Milan, echipa olandezului. „Premiul acesta, a spus, de pildă, Bruno Giordano, își pierde strălucirea cu astfel de alegeri. Ce a câștigat anul acesta Gullit? Nimic !” După numai cinci zile de la apariția în presă a acestor declarații a venit și replica: AC Milan, cu un Gullit dezlănțuit, a învins pe Napoli cu 4-1, aducînd campionilor prima înfrîngere în actuala ediție ! ● La Lausanne se va construi un vast muzeu consacrat mișcării olimpice, construcția urmînd să coste aproximativ 20 milioane dolari. Printre finanțatori se află și orașul gazdă, care și-a anunțat intenția de a candida la organizarea Jocurilor O'limpice de iarnă din 1994... ● Anul 1988 a început cu o mare surpriză pentru conducătorii clubului olandez Ajax Amsterdam, antrenorul detinătorului „Cupei Cupelor”, celebrul Johan Cruyff, anunțîndu-și demisia. Motivul declarat: poziția în clasament — locul doi, la mare distanță de PSV Eindhoven. ● Se pare însă că fostul internațional, acum în vîrstă de 40 de ani, nu se prea înțelege cu jucătorii, dovadă că fotbalistul cel mai bun al Ajax-ului, Frank Rijkaard, s-a transferat la Sporting Lisabona. „N-am făcut o afacere, a declarat Rijkaard, dar nu mai pot lucra cu Cruyff”. Acum, poate se răzgîndește. ● Principala vedetă a actualului sezon de schi alpin, lider în „Cupa Mondială”, este italianul Alfredo Tomba căruia ziaristii i-au și găsit supranumele: „Tomba la bomba” ! ● După primul trionf al difilului Răliu Paris — Dakar, tronșonul european, cel mai ușor, de numai 594 km, au și abandonat 17 vehicule din cele 602 care luaseră startul la Versailles. Traseul din acest an al cursei, ajunsă la a 10-a ediție, măsoară 12 800 km (majoritatea prin deșert) care vor fi străbătuți în trei săptămîni. (L. O.).

mai repede, ce faci cu ceilalți ? Păi foarte simplu, restul de 10 vor lua loc pe cele două banchete laterale. Cej care nu au unde seșea vor sta bine mersi pe culoarul din mijloc sau în brațele celorlalți. Norocul le va suride băieților care vor ține pe genunchi cite o tinăra nuntasă”. „Ce să mai zic, minzule, tu confunzi o mașină mică cu un microbuz, dar mă rog, dacă așa ai hotărît voi, faceți cum credeți. Văd că sînteți o veritabilă coloană, cinci mașini. Un lucru vreau să-și mai spun, Dionisie. Într-un fel se conduce o mașină încărcată normal și cu totul altfel alta, unde oamenii stau ca sardелеle. La ducere, mă rog, treacă meargă, dar, la întoarcere cînd toți vor ride și vor cînta, zbenguindu-se

Cronica șoselei

La ieșirea din curbă

cu sticlele în mîini, căci vorba aia, de la nuntă nu se vine plîngînd, ținuta de drum a mașinii tale, să mă exprim așa, mai tehnic, va fi cu totul alta”. „Nici o grijă, sînt la curent cu toate subtilitățile conducerii auto. Nea Pîrvule, doar mă cunoști, dacă pe tîrîmul literaturii, ce-i drept, încă nu m-am afirmat, în domeniul pilotajului nu cred că am rival, nu în comună chiar în județ.” „Dionisie, dar modest mai ești. Eu vă urez totuși drum bun”. Atmosfera în mașină la întoarcere era exact așa cum o prevăzuse Pîrvu. Trebuie să fie prea reușită o glumă pentru a provoca risul cînd oamenilor. Nu asta era încă starea de spirit a pasagerilor lui Sile. În toate găseau prilej de haz, de veselie. De pildă, cînd Olguța a remarcat: „Domnule poet, genunchii și coatele dumitale parcă ar fi niște ace. La fiecare mișcare, le simt cum mă înțepă”. toată lumea a izbucnit într-un ris ce părea că nu se va mai sfîrși. „Vai de capul viitoareii lui neveste, remarcă un tînăr, va arăta în permanență ca după

injecții”. Alt val de ris scutură ARO-ul. Așa, de formă, la veselia generală participa și Dionisie. Gîndurile lui se concentră însă în altă parte. Plecase cu intîrziere. Pînă ce-i aranjase pe toți la locurile lor, trecuse ceva timp. Petrică, de pildă, nu voia să urce în mașină pentru simplul motiv că Sile refuza să bea din sticla ce i-o tot plimba prin fața obrazului colegului său. „Ce dreptate e asta, fraților ? Adică omul ăsta ne duce și acum ne aduce de la nuntă și el să nu guste din tîmlioasa asta ? Care, vorba aia, o simt în cap, dar și în picioare”. Ha, ha, ha. Apoi a trebuit rezolvată problema lui Gelu. Tînărul ținea morțiș să facă schimb de locuri cu Pătrunjel. „Adică numai el să țină

luăm foc”, remarcă unul dintre tineri. Dionisie simți ceva umed, cleios, pe mîini, pe față. Își dădu seama că-i singe. Se scurgea de undeva din imediata lui apropiere. Percepu apoi un geamăt surd. „E cineva rănit, copii ?” întrebă îngrijorat șoferul. „Cred că Olguța”, răspunse poetul. „Olguța, ai pățit ceva ?”, întrebă aproape în șoaptă șoferul. Fata nu răspunse. Începu teribila frămîntare a lui Dionisie. „Cum s-o ajute pe tinăra ?” Fiecare secundă ce se scurgea sporea îngrijorarea tînărului. Nu putea face nici o mișcare, deasupra lui apăsa o stivă de oameni care se tot mișcau, încercînd să ajungă la micul orificiu din dreptul ușii. Se simțea aerul rece care pătrundea de afară. Auzi apoi vocea unui bărbat coborît probabil din vreo mașină. „Vino repede, Dana. S-ar putea să fie răniți, sau mai rău. Singuri nu vom putea aduce ARO-ul în poziție normală, pe roți. Adu din mașină foarfeca pentru vie. Ce noroc că o avem la îndemînă. Trebuie să tăiem prelata. Altfel nu putem ajunge la ei”. Omul ocoli mașina, apoi se lăsă în genunchi aproape de gaura prin care tocmai se strecura tîrîș, spre exterior, un băiat cam de 25 de ani. Nu părea speriat, deși fața îi singera. Îl zgîria seră probabil bucățelele de parbriz spart. „E cineva rănit ?”, întrebă calm străinul. „Da, o fată, Olguța. Singerează puternic. Nu vorbește. Cred că a leșinat”. Cei doi bărbați ajutați de femeia care răspunde la numele de Dana tăiară cu mișcări energice prelata. Cu dibăcie, prudent, scoaseră apoi corpul Olguței. Dintr-o tăietură adîncă la gît, curgea un șuvoi de singe. Pe fața frumoasă a fetei, nu tresărea nici un mușchi. Indiferența, acea teribilă indiferență ce se citește pe fețele oamenilor grav răniți, se așternuse peste obrazul Olguței. „Dacă mai întîrziăți citeva minute, fata se prăpădea”, preciza medicul de gardă. Încă o faptă de bine, care se adăugă palmaresului imens, nobil, generos, al oamenilor societății noastre.

VICTOR BEDA

ULTIMA ORĂ

Pentru o mare parte a lumii o asemenea știre de presă este mai mult decît o raritate :

ÎNCĂ UN TEATRU PENTRU TINERET

Evenimentul s-a petrecut zilele trecute la Iași

La Iași a fost inaugurat un nou și modern obiectiv cultural — Teatrul pentru copii și tineret „Luceafărul”. Noul așezămînt de cultură — expresie grăitoare a griji partidului și statului nostru pentru îmbogățirea activităților cultural-artistice și educative dedicate tinerii generații — are 450 de locuri, dispune de acustică

foarte bună, de alte dotări, care asigură condiții optime pentru spectacole teatrale, muzical-literare, coregrafice.

Spectacolul inaugural prezentat de către actorii ai Teatrului Național „Vasile Alecsandri” și ai Teatrului pentru copii și tineret, de alte formații artistice, s-a constituit într-un lîm de recunoștință adus patriei și

partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, pentru mîrețele înfăptuiri din anii construcției socialiste, cu deosebire din epoca inaugurată de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

A. IORDACHESCU

O invenție la temelia a 4100 de apartamente

Pe șantierele de locuințe din județul Cluj a început să fie extinsă o nouă tehnologie de soluționare a fundațiilor de mare adîncime prin pîruri tonsonate, procedeul deosebit de eficient pus la punct și experimentat cu succes în cursul anului trecut. Tehnologiile de productivitate sporită — utilizarea celulelor spațiale și a elevațiilor prefabricate finisate industrial, executarea blocurilor înalte din panouri mari etc. — sînt aplicate în momentul de față pe majoritatea șantiierelor noilor ansambluri de locuințe din municipiile și orașele județului, precum și pe cele din viitoare centre agroindustriale Florești, Băișoara și Apahida. În cursul acestui an, zestreă edililor-gospodăresc a județului Cluj urmează a spori cu 4100 apartamente și cu spații comerciale însumînd mai bine de 9500 metri pătrați.

Iarna la mare

Binecunoscutul dispecer al vacanțelor de la Eforie Nord, profesorul Alexandru Dinu, a acceptat chiar și în răstimpul în care își petrece la birou niște zile de concediu, să fie corespondentul nostru pe Litoral. Iarna, firește, că vara ne luăm noi delegații.

— Cum ziceți că e marea în zona dv. ?

— Atrăgătoare ca totdeauna. Vorba poetului : „Nu e soare, dar e bine”.

— Deci, dispeceratul dv. continuă să fie în priză ?

— Neîntrerupt. Revelionul la mare nu mai e demult o extravaganță, așa că această sărbătoare dintre ani a creat și în ediția cea mai recentă un flux turistic deosebit : peste 4500 de oameni și-au petrecut zilele de Anul nou la Eforie Nord. Spațiile de cazare, cu dotări adecvate, au fost neîncăpătoare, făcîndu-se apel chiar și la cele rezervate exclusiv zilelor de caniculă. Au fost apoi copii, peste 500, sosiți în cadrul unor tabere, și studenții peste 1500, care s-au bucurat de farmecul unei vacanțe cu briza nemărginirii albastre.

— Dar revelionul și vacanța sînt amintiri, au trecut !

— Turisții au rămas, însă, în număr record. Binecunoscutele hoteluri Europa, Bran, Brad, Bega, Union, Steaua de Mare, Meduza lucrează la toată capacitatea. Sînt numeroși oameni veniți să beneficieze de tratament, sportivi care își refac forțele pentru noi competiții și, apoi, sînt șahiștii.

— Ne-ați făcut mat ! Nu știm că repartizați vizitatorii și în funcție de asemenea pasiuni.

— Nu-i împărțim și nu-i grupăm noi ; s-au organizat ei înșiși. Șahiștii aflați la noi, în aceste zile, sînt în jur de o mie. Fiecare participant la întrecerile campionatelor naționale ale juniorilor a venit însoțit nu numai de profesori și antrenori, ci și de cite un frate sau o soră, de cite unul sau ambii părinți. Europa și Delfinul sînt în totală lor stăpînire. Săliile marilor restaurante de aici, elegantele foaiere sînt amfiteatrele în care se consumă încrîncenarea tăcută a disputelor pe 64 de pătrățele, dispute ce se prelungesc însă dincolo de ceasurile eonolate ale întrecerii, pe aleile stațiunii, în plimbările pe faleză, în camerele de hotel. Săptămîna aceasta se desfășoară runde decise și se vor defini clasamentele.

— Le așteptăm. Dumneavoastră, bănuim, aveți însă și alte „partide” ?

— Cu noi înșine, cu datorită ca toți vizitatorii noștri să se simtă bine. Fie că sînt oameni veniți la odihnă și tratament, fie că sînt componenți ai unor echipe și cluburi divizionare aflați în cantonamente de pregătire sau participanți la competițiile pe care le vom găzdui în continuare. Și în paralel, beneficiind de avantajele create de starea vremii, intensificăm eforturile de pregătire a bazelor materiale pentru sezonul de vară, cînd stațiunea se va prezenta cu numeroase și importante dotări și renovări.

— Vă mulțumim și rămîne, totuși, să ne revedem la vară.

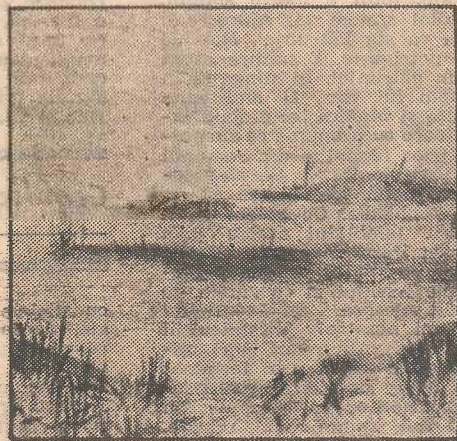
— Vă așteptăm.

I. ANDRONE

Sîmbătă, 16 ianuarie, în sălile Teatrului Foarte Mic, vernisajul unei expoziții în care expun : Ion Catrinăscu — pictură (peisaje) și Florin Botez — sculptură în lemn.

Amintiri în lemn

Pentru Florin Botez „lemnul nu este numai un material care se supune voinței sale, ci devine un recipient miraculos de idei, sugestii, de amintiri care incită spectatorul să privească, să înțeleagă, să pătrundă în interiorul acestor sculpturi”, afirmă criticul de artă Radu Ionescu în catalogul expoziției de la Teatrul Foarte Mic. De profesie inginer metalurg, Florin Botez este membru al cenaclului „Ion Țuculescu” din Capitală și un mare iubitor al lucrului în

lemn, o îndelungă românească străveche, ridicată la rangul de artă de meșteri populari și de artiști cu renume. Florin Botez, profesionist al metalului își trăiește bucuria în lumea lemnului și sculpează cu aplombul unui artist de clasă. Între expozițiile organizate de amatori e de remarcat stilul de profesionist al unui inginer găzduit de un teatru care și-a făcut o profesie din deschiderea porților spre toate artele. (C.N.)

Flacăra, Redacția : București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publiciști-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 14 53 ; Sport : 17 00 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prslir București, Calea Griviței nr. 64-66.